



TALOUSARVIO 2023 JA TALOUSSUUNNITELMA 2023-2025

HAMINAN KAUPUNGINVALTUUSTO
15.11.2022



SISÄLLYS

SISÄLLYS	1
I YLEISPERUSTELUT JA TOIMINTAYMPÄRISTÖ	3
1.1 Yleinen taloudellinen tilanne.....	3
1.2 Kuntatalous	4
1.3 Toimintaympäristön muutokset	5
1.4 Väestörakenne ja väestörakenteen muutokset	6
1.5 Työllisyyden ja elinkeinoelämän kehitys.....	7
1.6 Hyvinvointikertomus.....	9
1.7 Maankäyttö ja asuntorakentaminen	9
2 STRATEGINEN OHJAUS	10
2.1 Haminan kaupungin organisaatio ja muutokset organisaatiorakenteessa.....	10
2.2 Kaupunkistrategia Hamina	11
2.3 Kaupunkistrategian toimeenpano	12
2.4 Eettiset pelisäännöt	16
2.5 Hamina-konserni ja muutokset konsernirakenteessa.....	18
2.6 Omistajapolitiikka ja -ohjaus.....	19
2.7 Tärkeimpien konserniyhteisöiden tavoitteet.....	20
2.8 Henkilöstö- ja koulutussuunnitelma	28
2.9 Hankintojen ohjaus.....	29
2.10 Yritystoiminnan edellytysten kehittäminen ja työllisyyden edistäminen.....	29
2.11 Hamina-konsernin merkittävimmät riskit ja niiden hallintakeinot	29
3 TALOUSARVION JA TALOUSSUUNNITELMAN PERUSTELUT	31
3.1 Taloussuunnitelman laadinta.....	31
3.2 Verotulot	32
3.3 Haminan verotulot.....	33
3.4 Käyttötalouden valtionosuudet.....	34
3.5 Toimintatuotot.....	36
3.6 Toimintakulut.....	36
3.7 Investoinnit.....	36
3.8 Kaupungin rahoitustarpeet ja lainanotto	37
3.9 Alijäämän kattaminen	37
4 TALOUSARVION JA -SUUNNITELMAN RAKENNE	38
4.1 Kuntalaki	38
4.2 Talousarvio ja -suunnitelman rakenne.....	38
4.3 Rakenteelliset muutokset ja vertailtavuus	38
5 TALOUSARVION SITOVUUS	39
5.1 Talousarvion määrärahojen ja tuloarvioiden yhteenveto.....	40
6 KÄYTTÖTALOUSOSA	41
6.1 Kaupunginvaltuusto	42
6.2 Tarkastustoimi	43
6.3 Strateginen johtaminen.....	44
6.4 Hyvinvoiva haminalainen	51
6.5 Vetovoimainen Hamina	64

7 INVESTOINTIOSA	80
7.1 Strategisen johtamisen investoinnit	81
7.2 Hyvinvoivan haminalaisen investoinnit	82
7.3 Vetovoimaisen Haminan investoinnit	84
8 TULOSLASKELMA	89
9 RAHOITUS	95
9.1 Verotulot	95
9.2 Valtionosuudet.....	95
9.3 Rahoitustuotot ja -kulut	95
9.4 Antolainojen muutokset.....	96
9.5 Pitkäaikaisten lainojen muutokset	96
HAMINAN VESI -LIIKELAITOS.....	97
LIITTEET	106
Kaupungin talous.....	107
Talousarviorakenne 2023	108

I YLEISPERUSTELUT JA TOIMINTAYMPÄRISTÖ

I.1 Yleinen taloudellinen tilanne

Koronapandemian ja Venäjän hyökkäyssodan vaikutukset ovat heikentäneet olennaisesti niin maailmantaloutta kuin Suomen julkista taloutta. Maailmantalouden näkymät ovat synkentyneet nopean inflaation, Euroopan energiakriisin sekä Venäjän hyökkäyssodan jatkumisen takia. Geopoliittiset jännitteet suurvaltojen välillä ovat kasvaneet ja kehittyviä maita uhkaa edelleen ruokapula. Maailmantalouden kasvu hidastuu viime vuoden nopean kasvun jälkeen 2,7 prosenttiin kuluvana vuonna ja edelleen 2,5 prosenttiin vuonna 2023.

Alkuvuosi 2022 on kuitenkin ollut taloudessa, tuotannossa ja työllisyydessä selvästi odotettua vahvempi. Kotitaloudet ovat kuluttaneet ja käyttäneet erityisesti palveluita, joita eivät voineet käyttää covid-19-epidemian vuoksi säädettyjen rajoitusten aikana. Pandemian hellitettyä usko tulevaisuuteen palasi nopeasti ja kotitaloudet käyttivät kertyneitä säästöjä kulutukseen. Kotitaloudet ovat kuitenkin säikähtäneet uudelleen ja perusteellisesti eikä ihme. Euroopassa alkoi sota, asuntolainojen korot nousivat ja uusien sähkösopimusten hinnat ovat moninkertaiset erääntyneisiin verrattuna. Vakaina pidetyt arjen puitteet muuttuvat nyt nopeasti. Yritysten luottamuksessa tulevaisuuteen on vielä toistaiseksi ollut enemmän toivoa, vaikka näkemyksissä on paljon hajontaa.

BKT:n arvioidaan kasvavan Suomessa 1,7 prosenttia vuonna 2022. Valtionvarainministeriön (VM) ennustaa talouden kasvun hidastuvan ensi vuonna merkittävästi 0,5 prosenttiin. Edessä on seisautuvan kasvun vaihe, eikä talouden ajautumista taantumaan voi sulkea pois. Epävarmuus, pula energiasta, nopea inflaatio, rapautuva ostovoima ja nousevat korot leikkaavat kulutuksen ja investointien kasvua kaikkialla.

Kaikkiin talouden ennusteisiin sisältyy kuitenkin edelleen poikkeuksellisen paljon epävarmuutta. Venäjän hyökkäys Ukrainaan muutti talouden tilannekuvan, eikä se ole sittemmin selkiytynyt oleellisesti. Sota jatkunee pitkään ja näkymä tulevaisuuteen on edelleen kovin epävarma. Myöskään covid-19-virukseen liittyvät uhkakuvat eivät ole täysin poistuneet.

Syksyyn tultaessa riskit inflaation kerrannaisvaikutuksista ja nopean inflaation vaiheen pitkittymisestä, energiakriisistä ja talouden kasvun pysähtymisestä kokonaan pidemmäksi aikaa ovat kasvaneet. Lisäksi syksyllä alkanut palkkakierros on yhä iso kysymysmerkki.

Kuluttajahintoja nostaa pula energian tarjonnasta. Lisäksi ylivirittyneillä markkinoilla pienetkin muutokset energian tarjonnassa tai kysynnässä näkyvät suurina muutoksina energian hinnassa. Kallistunut energia on jo nostanut esimerkiksi ruuan hintaa. Kysyntäinflaatio ei ole vielä keskeinen nopeaa inflaatiota selittävä tekijä, eikä palkkainflaatiokaan ole vielä käynnistynyt.

Euroalueen suhdanteen arvioidaan heikentyneen merkittävästi syksyn aikana. Energian tarjonnan poikkeuksellisen suuren epävarmuuden takia taantumman ja jopa stagflaation todennäköisyys on kasvanut. Stagflaatio on talouden vakava häiriö, jossa talouskasvu hidastuu ja työttömyys on suurta, mutta samalla inflaatio, eli kuluttajahintojen kallistuminen kiihtyy. Stagflaatio on erityisen vakava häiriö, koska siitä on vaikea päästä eroon.

Euroalueen rahaviranomaista epävarma ja epävakaa tilanne mietityttää. Euroalueen rahapolitiikka voi olla taiteilua inflaation leviämisen riskin ja taantumman riskin kanssa, mutta nollakorkojen aika on joka tapauksessa ohi.

Palkansaajien ostovoimaa mittaavat reaaliansiot heikentyivät syyskuussa vuoden 2014 tasolle laukalle lähteneen inflaation vuoksi. Korkealle kohonnut hintataso hidastaa edelleen kotitalouksien ostovoiman kasvua vuonna 2023. Yksityisen kulutuksen kasvu hidastuu 0,8 prosenttiin, kun työllisyyden kasvu pysähtyy ja kotitalouksien reaalityulojen kasvu on niukkaa.

Julkisyhteisöjen alijäämä supistuu vuonna 2022 riipeän talous- ja työllisyyskasvun sekä koronatoimien päättymisen johdosta. Vuonna 2023 alijäämä kääntyy uudelleen kasvuun ja julkinen talous pysyy syvästi alijäämäisenä tulevina vuosina. Julkisen velan suhde BKT:hen alenee tänä vuonna, mutta kääntyy nousuvalle uralle ensi vuonna. Julkisyhteisöjen menojen ja tulojen rakenteellinen epätasapaino on mittava ja kestävyysvajeen arvioidaan olevan nyt 3,0 prosenttia suhteessa BKT:hen eli noin 9 mrd. euroa vuoden 2026 tasolla.

Julkinen taloudenpidon kestävyysongelman juurisyy on, että taloutemme suorituskyky ei riitä julkisen sektorin tarpeisiin – lakisääteisiin ja muihin. Haluamme tarjota pohjoismaisten verrokkiemme tasoiset julkiset palvelut ja etuudet, vaikka taloutemme suorituskyky on verrokkejamme heikompi. Tätä juurisyytä ei pääse pakoon eikä se korjaannu itsestään.

Inflaatiosta ei ole korjaamaan tilannetta. Päinvastoin. Inflaatio estää talouden voimavaroja kohdentumasta tehokkaasti ja vaatii talttuakseen korkeampia korkoja ja heikompa työllisyyttä. Inflaatio heikentää edellytyksiä kasvattaa julkisen taloudenpidon raamia.

Lyhyiden ja pitkien markkinakorkojen arvioidaan nousevan vuoden 2024 loppuun saakka. Alati kasvavat velanhoitokulut ovat pois muusta julkisesta rahankäytöstä ja kaventavat julkisen talouden ennestäänkin niukkoja puskureita.

Työllisyyden kasvu hidastuu alkuvuoden nopean kasvun jälkeen. Tästä huolimatta työllisyys kasvaa noin kaksi prosenttia tänä vuonna. Työmarkkinoiden kohtaanto näyttää kuitenkin edelleen heikentyneen ja pula osaavasta työvoimasta heikentää edellytyksiä kasvattaa tuotantoa. Työllisyysaste nousee 74,1 prosenttiin vuonna 2024, osin koska työikäinen väestö supistuu.

Ilmastonmuutos, tuotannon rakennemuutos ja uuden teknologian käyttöönotto vaativat suuria investointeja globaalisti. Kohentaakseen talouden suorituskykyä ja kääntääkseen talouden kasvun näköpiiri-

1.2 Kuntatalous

Kuntataloudessa koettiin vuonna 2021 toinen peräkkäinen vahva vuosi. Kuntien ja kuntayhtymien yhteenslaskettu tilikauden tulos oli noin 1,6 mrd. euroa ylijäämäinen ja toiminnan ja investointien rahavirta lähes tasapainossa. Koronaepidemiaan liittyvät valtion tuet olivat edellisvuoden tapaan huomattavat, yhteensä noin 2,5 mrd. euroa, mikä edesauttoi merkittävästi kuntien taloustilanteen säilymistä vahvana. Vuosikate ja tilikauden tulos säilyivät lähes vuoden 2020 poikkeuksellisen hyvällä tasolla.

Verotulot kasvoivat ennakoituakin paremmin. Etenkin yhteisöverotulot ja kiinteistöverotulot kasvoivat huomattavasti, mutta sen sijaan kunnallisveron kasvu jäi noin 2 prosenttiin. Kuntasektorin koronaepidemian tukipakettiin sisältyvä kuntien yhteisövero-osuuden määräaikainen 10 prosenttiyksikön korotus jatkui vielä vuonna 2021. Valtionosuudet puolestaan vähenivät lähes 10 prosenttia, koska valtaosa vuoden 2021 koronatuista myönnettiin valtionavustuksina vuoden 2020 valtionosuuksien sijaan.

Kuntatalouden kustannuksiin kohdistuu tällä hetkellä kovia paineita. Julkisen sektorin palvelut ovat työvoimavaltaisia, joten kesäkuun alussa kunta-alalle sovitun virka- ja työehtosopimuksen kustannusvaikutuksilla on suuri merkitys tulevien vuosien menopaineisiin. Sopimus on sidottu niin sanottuun yleiseen linjaan, mutta sen päälle tulee vielä monivuotinen alan palkkarakenteita uudistava kehittämisohjelma. Kustannuspaineita

rissä olevaa ripeämpään vauhtiin, Suomen pitäisi pysyä hyödyntämään avautuvaa tilaisuutta ja houkuttelevaan mahdollisimman iso siivu investoinneista Suomeen.

Suomi velkaantuu tällä hetkellä voimakkaasti. Samaan aikaan kestävyysvajeen kurominen ei ole edennyt lainkaan. Kummastakin asiasta lasku lankeaa erityisesti nuorille sukupolville. Syntyvyys laskee, huollettavien määrä kasvaa ja ilmastonmuutoksen torjumiseksi tarvitaan seuraavina vuosikymmeninä valtavia panostuksia. Seuraavilla hallituksilla on edessään vaikeita sopeutus päätöksiä.

Erityisen tärkeää olisi onnistua sosiaali- ja terveyspalveluiden tuottavuuden parantamisessa, joka hillitsisi sote-kustannusten kasvua. Valitettavasti vuoden 2023 alusta voimaan tuleva sote-uudistus uhkaa päinvastoin kiihdyttää sote-menojen kasvua. Uudistuksessa luotiin myös uutta hallintoporrasta, mikä entisestään kasvattaa kustannuksia.

(Lähde: Valtionvarainministeriön taloudellinen katsaus syksy 2022)

aiheuttavat myös odotettua korkeampana pysyttelevä hintojen nousu sekä siihen liittyvä korkotason nousu.

Samaan aikaan kuntataloudessa ja laajemmin koko julkisessa taloudessa on tapahtunut verotulojen odotettua voimakkaampaa vahvistumista. Kun vielä vuosi sitten kuntatalouden tilan ennakoitiin heikkenevän vuonna 2022 selvästi, nyt kunnallis- ja yhteisöverotulojen vahva kehitys on paikannut tilanteen.

Vuosi 2023 on kuntatalouden kehitysarviossa jopa ennätyksellisen vahva sote-uudistukseen liittyvien ajoitustekijöiden vuoksi. Sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen nettokustannukset siirtyvät pois kuntien vastuulta vuoden 2023 alusta alkaen, mutta uudistuksen kuntien verotuloja leikkaava vaikutus ei näy vielä ensi vuonna täysimääräisesti kunnallis- ja yhteisöverotuloissa. Osa aiempien vuosien kunnallis- ja yhteisöverotuloista tuloutuu vuodelle 2023 vanhojen kunnallisveroprosenttien ja yhteisöverotulojen jako-osuuksien mukaisesti. Tämän arvioidaan vahvistavan kuntataloutta 1,2 mrd. eurolla vuonna 2023. Vuosikate riittää selvästi kattamaan poistot ja toiminnan ja investointien rahavirran ennustetaan olevan noin 1,2 mrd. euroa positiivinen vuonna 2023.

Kuntatalouden osalta epävarmuutta liittyy kuitenkin sote- ja pelastustoimen kustannuskehitykseen ja siten hyvinvointialueille siirtyviin kustannuksiin ja tuloihin, joiden lopulliset vaikutukset kuntatalouteen selviävät

vasta vuoden 2022 tilinpäätöstietojen valmistuttua ja näkyvät kuntataloudessa vuodesta 2024 eteenpäin.

Vuonna 2023 talouslukujen suurten prosenttimuutosten taakse kätkeytyy muun muassa kustannusten ripeä kasvu. Kuntien kustannuskehitystä kuvaavan peruspalvelujen hintaindeksin muutos on 3,8 prosenttia vuonna 2023. Painoarvoltaan merkittävin kustannuskehitykseen vaikuttava tekijä on kunta-alan ansiokehitys, jota kasvattaa kesäkuun alussa saavutettu kunta-alan sopimusratkaisu.

Euromääräisesti isojen sote-rahavirtojen varjoon jää myös lukuisia muita kuntien talouteen vuonna 2023 vaikuttavia päätöksiä, kuten varhaiskasvatusmaksujen alennus ja sen kompensointi sekä Ukrainasta tulevien lasten varhaiskasvatukseen ja perusopetuksen valmistavaan opetukseen kohdistuvat tukimäärärahat.

Suuret kuntatalouden muutokset ja kertaluonteiset tekijät eivät saa peittää alleen kuntatalouden ja julkisen talouden todellista tilaa. Monien yhteiskunnallisten vahvuuksien ohella Suomen julkinen talous rakentuu loppujen lopuksi vaimeasti kehittyvälle talouskasvulle, ikääntyvälle väestölle ja laskevalle osaamistasolle.

Kuntatalouden tilanne helpottuu sote-uudistuksen myötä, kun nopeimmin kasvavat menot siirtyvät pois

I.3 Toimintaympäristön muutokset

Kuntatalous on syksyllä 2022 historiallisen suuren mullistuksen edessä, kun sote- ja pelastustoimen tehtävien järjestämisvastuu siirtyy vuoden 2023 alussa toimintansa aloittaville hyvinvointialueille. Suuressa kuvassa uudistus puolittaa kuntatalouden, mikä merkitsee kuntatalouden ennusteessa juoksevien menojen ja tulojen rajua pienenemistä vuonna 2023. Kuntatalouden vuosikate tai tilikauden tulos pysyvät painelaskelmatyyppisessä tarkastelussa kuitenkin varsin muuttumattomana.

Yksittäisissä kunnissa sote-siirto ei toteudu neutraalisti, sillä kunnan sote-kustannukset ja leikattavan rahoituksen suhde harvoin osuvat edes samaan ilmiin. Alustavien laskelmien mukaan sote-uudistus heikentää vajaan 200 kunnan talouden tasapainoa ja vahvistaa yli sadan kunnan taloutta.

Kuntatalouteen luettavat tehtävät painottuvat uudistuksen jälkeen entistä vahvemmin varhaiskasvatukseen ja koulutukseen, joiden yhteenlaskettu palvelutarve on laskeva koko 2010-luvun jatkuneen syntyvyyden alenemisen vuoksi. Kuntatalouden kestävyys ja jokaisen yksittäisen kunnan kannalta on välttämätöntä, että kasvatus- ja koulutuspalveluiden aleneva palvelutarve huomioidaan ennakoivasti palveluverkko- ja hen-

kuntien vastuulta. Kuntatalouteen jää kuitenkin sote-uudistuksen jälkeen menojen ja tulojen välinen rakenteellinen epätasapaino. Lisäksi sote- ja pelastustoimen palveluiden siirtyessä hyvinvointialueille kuntien mahdollisuudet tasapainottaa talouttaan menoja sopeuttamalla kaventuvat. Samanaikaisesti investointitarpeet pysyvät mittavina muun muassa rakennuskannan iän, muuttoliikkeen ja toimintaympäristön muutosten vuoksi. Tuottavuutta ja tehokkuutta lisäävien rakenteellisten uudistusten tarve säilyy siten sote-uudistuksen jälkeenkin.

Pidemmällä aikavälillä julkisessa taloudessa ja myös kuntataloudessa edellä luetellut haasteet näyttäytyvät kuluvaan vuoteen huomattavasti matalampana verokehityksenä sekä muita sektoreita korkeampina kustannuksina. Päätäjien kannattaakin suunnata katseet vuoteen 2024 ja siitä eteenpäin, jotta kuntatalouden todellisen tilan näkee tarkemmin. Tosin sinnekin on odotettavissa jälleen talousennustetta heilauttavia uudistuksia, kun kuntien järjestämisvastuuta TE-palveluissa vahvistetaan. Elämme todellisia kuntatalouden ruuhkavuusia.

(Lähde: VM, Kuntatalousohjelma vuodelle 2023, syksy 2022).

kilöstösuunnittelussa, ja että näiden palveluiden mitoittamisessa onnistutaan järjestäen palvelut kulloinkin kustannustehokkaasti ja pedagogisesti tarkoituksenmukaisella tavalla. Muutos palvelutarpeessa ja sote-uudistuksen seurauksena yksittäisen kunnan rahoituspohjassa on niin raju, että kuntakartta tulee muuttumaan nykyisestä merkittävästi kuluvan vuosikymmenen loppuun mennessä.

Valtion toimenpiteiden yhteisvaikutus kuntatalouteen vuoden 2022 varsinaiseen talousarvioon verrattuna on lähellä neutraalia. Hallitusohjelman mukaiset tehtävien ja veloitteiden lisäykset on tehty pääosin jo aikaisempina vuosina, ja osa määräaikaisista lisäyksistä valtionavustuksiin päättyy vuoden 2022 lopussa. Kuntien uusiin ja laajeneviin tehtäviin osoitetaan täysi valtionosuus ja valtion päättämät veroperustemuutokset kompensoidaan kunnille. Vuonna 2023 tulevia uusia ja laajentuvia tehtäviä ja veloitteita ovat muun muassa perusopetuslakiin liittyen sitouttavaan kouluyhteistyön, juomavesidirektiivin toimeenpanoon liittyvät valvontatehtävät ja asumisneuvonnan kehittäminen. Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalalla kuntien valtionavustuksia kasvattavat Ukrainasta tulevien varhaiskasvatuksen, perusopetuksen valmistavan opetuksen ja kielikoulutukseen annettavat avustukset.

Hallitus päätti puoliväliriihessä jatkaa valmistelua TE-palvelujen siirtämiseksi kunnille. Siirron yhteydessä luodaan rahoitusmalli, joka kannustaa kuntia kehittämään toimintaansa työllisyyttä edistäväksi siten, että uudistuksella saavutetaan 7 000–10 000 lisätyöllistä. Valtio ja kunnat jakaisivat työllisyyspalvelujen rahoitukseen liittyvää kustannusvastuuta, jolloin turvattaisiin kuntien kannusteet järjestää palveluja myös heikommassa työmarkkina-asemassa oleville. Työllisyyden edistämisen ministeriöryhmä on linjannut, että rahoitus kunnille siirtyviin palveluihin toteutetaan valtionosuusjärjestelmän kautta. TE-palvelujen siirtoa koskeva hallituksen esitys annettiin eduskunnalle loka-kuussa 2022 ja palvelujen järjestämisvastuu siirtyisi kunnille vuoden 2025 alusta.

Hallitusohjelmaan sisältyy useita palkkatukea koskevia kirjauksia, joiden pohjalta palkkatukea koskevaa sääntelyä on tarkoitus uudistaa. Palkkatuen uudistamista koskeva hallituksen esitys on tarkoitus antaa eduskunnalle syysistuntokaudella 2022 ja lakien on tarkoitus tulla voimaan vuoden 2023 alusta.

Oppilas- ja opiskelijahuoltolakia, terveydenhuoltolakia ja sosiaalihuoltolakia on täsmennetty vastaamaan sosiaali- ja terveydenhuollon uudistusta. Muutosten tavoitteena on varmistaa hyvinvointialueen ja kuntien välinen yhteistyö opiskeluhollossa, kun opiskeluhoitopalvelut kootaan hyvinvointialueen järjestämisvastuulle 1.1.2023 alkaen.

(Lähde: VM, Kuntatalousohjelma vuodelle 2023, syyskuu 2022).

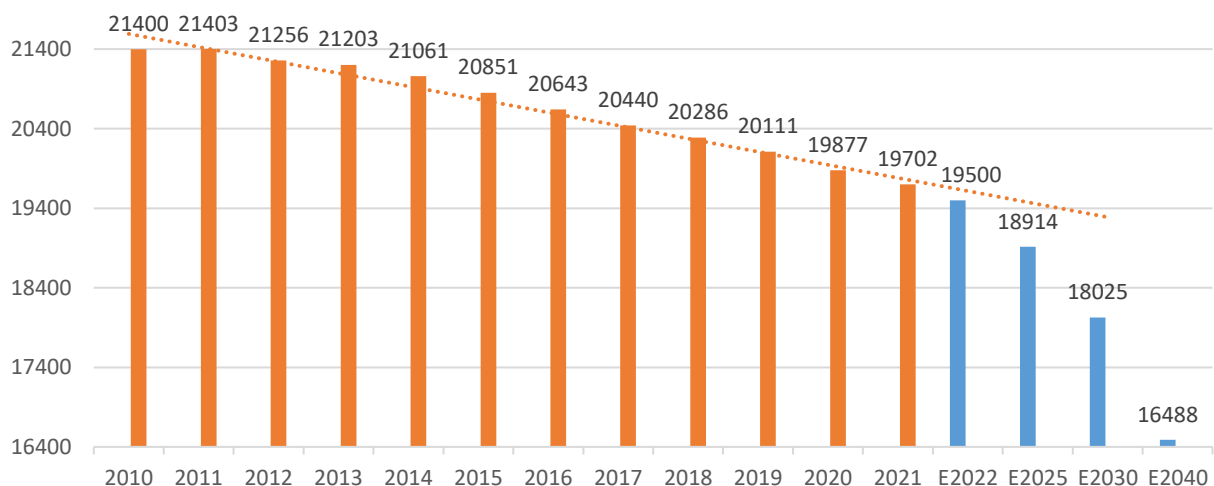
I.4 Väestörakenne ja väestörakenteen muutokset

Vuoden 2021 lopussa Haminan väestömäärä oli 19 702. Väestömäärä laski edelliseen vuoteen nähden 175 henkilöllä (-0,9 %). Vuoden aikana syntyi 118 (111 vuonna 2020) lasta. Kuolleiden määrä oli 300 (277). Kokonaisnettomuutto (nettomaahanmuuton ja kuntien välisen nettomuuton summa) oli seitsemän henkilöä, kun se edellisenä vuonna oli -53 henkilöä.

Haminan ennakkoväkiluku oli syyskuussa 19 572, mikä oli 130 asukasta vuodenvaihteen tilannetta vähemmän. Lasku muodostuu pääosin luonnollisesta väestönlisäyksestä, joka oli -141 henkilöä. Kuntien välinen nettomuutto oli kuitenkin myös negatiivinen ollen -9 asukasta. Nettomaahanmuutto oli edelleen positiivinen, +13 asukasta.

Vuodesta 2021 eteenpäin asukasluvu on arvioitu Tilastokeskuksen 30.9.2021 julkaiseman ennusteen mukaisena. Sen mukaan 19 000 asukkaan raja alittuu vuonna 2025. Historia on osoittanut, että Kymenlaaksossa ennusteet ovat viime vuosina olleet toteutunutta kehitystä positiivisempia. Esimerkiksi vuonna 2014 julkaistussa ennusteessa 20 000 asukkaan rajan ennustettiin alittuvan vasta vuonna 2025. Väkiluvun kehityksen kääntämiseen ennen kaikkea kuntien välisen nettomuuton osalta on välttämättä panostaa.

Väestökehitys vuoteen 2040



Lähde: Tilastokeskus

Varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen asiakkaat vähenivät uusimman ennusteen mukaan rajusti, sillä vuoteen 2030 alle 16-vuotiaita on peräti 725 nykyistä vähemmän (vuoden 2021 lopussa alle 16-vuotiaita asukkaita on noin 2 670). Tämä muutos on huomioitava myös tulevaisuuden palveluverkkoa suunniteltaessa.

Vastaava muutos tapahtuu myös yli 75-vuotiaissa, joiden osuus väestöstä kasvaa kymmenessä vuodessa nykyisestä alle 15 prosentista yli 20 prosenttiin. Yli 75-vuotiaiden määrä kasvaa noin 800 henkilöllä. Tämä merkitsee edelleen huoltosuhteen heikkenemistä.

I.5 Työllisyyden ja elinkeinoelämän kehitys

Vuosi	Työpaikat	Muutos
2004	8535	246
2005	8406	-129
2006	8575	169
2007	8312	-260
2008	7508	-807
2009	7158	-305
2010	7428	270
2011	7223	-205
2012	6928	-295
2013	6861	-67
2014	6722	-139
2015	6504	-218
2016	6409	-95
2017	6272	-137
2018	6453	181
2019	6277	-176
2020	6105	-172

Lähde: Tilastokeskus

Kymenlaakso on pitkään kärsinyt teollisuuden rakennemuutoksesta, mutta nyt tilanne on kääntynyt myönteisemmäksi. Seudulla on jo toteutunut ja edelleen suunnitteilla merkittäviä investointeja, jotka vahvistavat työllisyyttä. Sataman liikennemäärät olivat ennen koronaa jatkuvassa kasvussa ja myös Vaalimaalle toteutui merkittäviä hankkeita. Viime vuosien panostukset investointeihin tulevat todennäköisesti näkymään myönteisesti työpaikkakehityksessä.

Tilastokeskuksen kahden vuoden viiveellä julkaisemien tilastojen mukaan Haminassa työpaikkojen määrä kääntyi ensi kertaa kasvuun vuonna 2018 sitten vuoden 2010. Valitettavasti kahtena seuraavana vuotena Tilastokeskuksen tilastoimat työpaikat vähenivät jälleen.

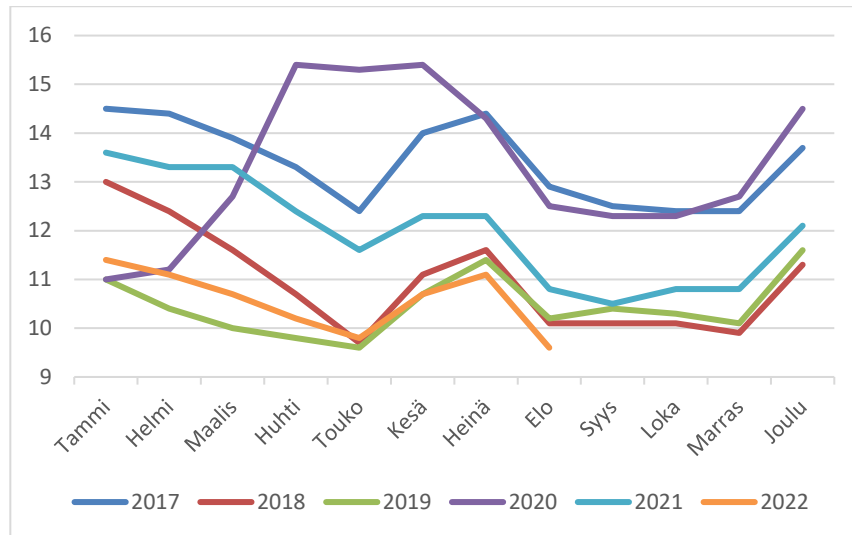
Koronapandemian ja sen tuomien rajoitustoimien seurauksena työttömyysaste nousi rajusti vuoden 2020 aikana. Tilanne on parantunut koko ajan talous-

kasvun vauhdittamana kevästä 2021 lähtien. Ukrainan sota lukuisine vaikutuksineen luo kuitenkin epävarmuutta ja koronatilannekin voi heikentyä vielä uudelleen.

Elokuun lopussa työttömiä työnhakijoita oli 110 vähemmän kuin vuosi sitten. Työttömien työnhakijoiden määrä oli myös selvästi elokuun 2019 tilannetta parempi (-66).

Työttömyysaste oli 9,6 % (10,8 % 8/2021).

Myös pitkäaikaistyöttömien määrä on kääntynyt selvään laskuun (-93 hlö/ 24 %). Niin ikään nuorten työttömien määrä on vähentynyt vuoden takaiseen verrattuna (-51 hlö/34,0 %). Alle 25-vuotiaiden työttömien työnhakijoiden määrä (85) on pienimmillään vuodesta 2017 alkaen tarkasteltaessa.



Lähde: ELY-keskus, työttömyyskatsaukset

Koronan myötä venäläisten matkailu ei ehtinyt edes elpyä, kun Ukrainan sota alkoi ja syksyllä venäläisille myönnettävien viisumien ehtoja päätettiin tiukentaa olennaisesti. Venäjän rajaliikenteen paluussa vanhaan voi kestää vuosikausia. Matkailun kannalta oli tärkeää, että kotimaan matkailu kasvoi koronarajoitusten poisuessa selvästi.

Tervasaaren asunto- ja satama-alueen kehittäminen on edelleen yksi kaupungin kärkihankkeista. Kehittämistyö käynnistyi muutama vuosi sitten ja sitä jatketaan määrätietoisesti eteenpäin. Yksityinen vuokra-kerrostalokohde nousee hyvää vauhtia, ja pää on siten avattu myös yksityisessä asuntorakentamisessa. Alueeseen osoitetaan aiempaa selvästi enemmän kiinnostusta.

Sataman liikenteessä on syyskuun tilanteessa kasvua 4,5 % viime vuoden vastaavaan ajankohtaan verrattuna. Epävarmuustekijöitä on kuitenkin lähitulevaisuudessa maailman tilanteesta johtuen ennätyskellisen paljon. Koronapandemian ja kansainvälisen konttiliikenteen vaikeuksien rinnalle on tullut Venäjään kohdistetut pakotteet. Talouskasvun hiipuminen ja satama-alan työehtosopimusneuvottelut luovat myös epävarmuutta lähitulevaisuudessa. Haasteista huolimatta sataman kuluva vuosi on ennusteiden mukaan kohtuullisen hyvä.

Googlen viime vuosina tekemät investoinnit Hamina-alueelle ovat kaupungin elinkeinoelämän kannalta merkittävät ja tulevat rakentamisen jälkeenkin tarjoamaan uusia työpaikkoja alueelle. Googlen kanssa vuoden 2022 aikana toteutetut kaupat uusista maa-alueista ennakoiivat Datakeskuksen laajenevan edelleen tulevaisuudessa, mikä lupaa hyvää alueen työllisyydelle. Myös akkumateriaalitehtaan sijoittumisella alueelle olisi merkittävät vaikutukset elinkeinoelämään sekä työpaikkojen määrään.

Hillonlahden pohjoispuolelle sijoittuva työpaikka-alue tarjoaa tulevaisuudessa mahdollisuuksia isoille toimijoille, esimerkiksi datacentereille tai akkuteollisuuden toimijoille. Alueella tuetaan myös Haminan satamaosan kehittämismahdollisuuksia.

Haminan Energia Oy:n LNG-hanke valmistui kaupalliseen käyttöön lokakuussa. Hanke on työllistänyt rakennusvaiheessa noin 100 henkeä ja vakituisia työpaikkoja syntyy 10. Terminaali turvaa kaasunenergian saantia Venäjän kaasutoimitusten päättyttyä.

Cursorin kanssa jatketaan toimenpiteitä satamasidonaisen yritystoiminnan lisäämiseksi (Business Mooring). Yhteisestä seutumarkkinoinnista haetaan uutta liiketoimintaa seudulle.

E18-moottoritie luo uusia mahdollisuuksia elinkeinoelämälle ja uusien työpaikkojen syntymiselle. Yhtä tärkeää olisi rautatieyhteyksien kehittäminen turvaamaan HaminaKotka Sataman raideliikenteen tarpeita, sillä esimerkiksi puukuljetukset ovat kasvussa Venäjän tilanteen takia.

Haminan kaupungista kehitetään jatkuvasti monipuolisempaa tapahtumakaupunkia. Musiikki- ja kulttuuritapahtumien rinnalle on noussut ja nousee uusia mielenkiintoisia tapahtumia ja matkailun vetovoimatekijöitä. Vuonna 2022 järjestettiin Hamina Tattoo lisäksi Hevoset Bastionissa -tapahtuma, jolle suunnitellaan jatkoa. Viime vuosina Jukka Rintalan näyttelyt ovat olleet menestys ja niiden lisäksi on toteutettu muitakin hienoa näyttelyjä, viime kesänä Tove Janssonin maalauksista. Hamina Festivals -konsepti tulee entisestään lisäämään tapahtumien merkitystä kaupungin elinvoiman kannalta. Hamina on tunnettu vahvana pesäpallokaupunkina ja naisten nouseminen Superpesikseen on upea asia.

Kaupungin näkökulmasta Ekamin linjaus keskittää teknisten alojen opetusta Haminan kampukselle on myönteinen asia ja turvaa opiskelumahdollisuuksien kehittämisen Haminan alueella. Ekami on kehittänyt autoasentajien koulutusta Haminassa vastaamaan tulevaisuuden

1.6 Hyvinvointikertomus

Hyvinvointikertomus on tiivis kuvaus johtopäätöksiin kuntalaisten tai alueen hyvinvoinnista, työ- ja toimintakyvystä sekä niiden edistämisestä kunnan eri toimialueilla. Hyvinvointikertomus tukee tiedolla johtamista ja edistää suunnitelmallista hyvinvoinnin, työ- ja toimintakykyä edistävien rakenteiden ja toiminnan johtamista. Hyvinvoinnin tavoitteita ja toimenpiteitä arvioidaan vuosittain ja niitä voidaan painottaa eri vuosina eri tavoin.

Haminan hyvinvointikertomukseen on koottu eri väestöryhmien hyvinvointi- ja terveyseroja ja niiden kaventamiseen liittyviä tavoitteita. Lisäksi hyvinvointikertomuksessa tarkastellaan hyvinvointiin ja terveyteen vaikuttavia tekijöitä ja niiden muutoksia. Hyvinvointikertomus muodostuu Haminan hyvinvointia edistävien rakenteiden kehittämissuunnitelmasta, osallisuussuunnitelmasta, lasten- ja nuorten hyvinvointisuunnitelmasta sekä ikäihmisten hyvinvointisuunnitelmasta. Haminan ensimmäinen laaja hyvinvointikertomus oli valtuustolla käytettävissään vuonna 2022.

1.7 Maankäyttö ja asuntorakentaminen

Haminan kaupunkiseutua suunnitellaan toimivaksi, taloudelliseksi ja ekologisesti kestäväksi, viihtyisäksi ja turvallisesti luomalla toiminnallisia alueita asumiselle, palveluille ja elinkeinon harjoittamiselle.

Kaupunkisuunnittelu huolehtii kaupungin maapolitiikan valmistelusta, kaavoituksesta, tonttitarjonnasta, kiinteistönmuodostuksesta sekä mittaus- ja kartastopalveluista.

Alueiden käytön suunnittelulla vaikutetaan suoraan asumisen, elinkeinoelämän ja vapaa-ajan toimintojen sijoittumiseen sekä niitä yhdistäviin verkostoihin. Kestävällä alueiden käytön suunnittelulla edistetään yhteiskunnan toimivuutta, rakennetun ympäristön laatua ja ihmisen arjen sujuvuutta. Nyt tehtävät alueiden käyttöä koskevat ratkaisut vaikuttavat pitkälle tulevaisuuteen, myös tulevien sukupolvien hyvinvointiin.

Kaavoituksen ja maankäytön periaatteina on pitkäjänteisyys ja suunnitelmallisuus, aktiivisuus ja avoimuus sekä yhdenvertaisuus. Lisäksi keskeistä on myös ekologisen, sosiaalisen, taloudellisen ja kulttuurisen kestävyyden tukeminen maankäytön keinoin. Maankäytön suunnittelun ja toteuttamisen tavoitteena on luoda kasvun

sähkö- ja hybridautojen asentajien osaamistarpeisiin. Myös prosessitekniikan osalta kehitystyötä on tehty.

Hyvinvointityön edistämiseksi ja systematisoimiseksi vuonna 2022 perustettiin eri tahojen muodostama hyvinvointityöryhmä. Hyvinvointityöryhmä vastaa terveyden ja hyvinvoinnin edistämistä koskevien strategisten tavoitteiden valmistelusta. Tarvittaessa hyvinvointityöryhmä määrittelee toiminnan tai palvelun jalkauttamisessa tarvittavat alatyöryhmät ja verkostot. Hyvinvointityöryhmä vastaa hyvinvointikertomuksen laadinnasta ja kaupungin ja alueen osaamisen hyväksikäyttämisestä. Jäsenet vastaavat oman organisaatioidensa osalta sovitujen toimenpiteiden jalkauttamisesta ja onnistumisen arvioinnista sekä tuovat ryhmään omalta alueeltaan tietoon perustuvaa näkemystä hyvinvointityön perustaksi.

Kymenlaakson hyvinvointia edistetään tänä vuonna käynnistyneen hyvinvointialueen kanssa. Pohjana yhteistyölle ja onnistumisen arvioinnille on alueellinen hyvinvointikertomus.

edellytykset ja vahvistaa kaupungin veto- sekä pitovoimaa. Tässä keskeisenä keinona on turvata kaupungin riittävä ja monipuolinen tonttitarjonta rakentamiseen ja yritystoimintaan.

Maanhankinnan ja kaavoituksen tulee olla oikea-aikaista ja ennakoivaa. Näin vastaamme kysyntään ja luomme toimivaa ja houkuttelevaa toimintaympäristöä uusille, alueelle sijoittuville sekä nykyisille alueella toimiville yrityksille sekä luomme pohjan myös olemassa olevan yritystoiminnan kehittymiselle. Erityisesti yritystonttien osalta tulee jatkossa huomioida myös kaavoitetun alueen esivalmistelu ja kunnallistekniikan rakentaminen ennakoivasti.

Tavoitteena on luoda veto- ja pitovoimaisia asuinalueita. Asuinalueiden suunnittelussa huomioidaan yhteisöllisyys ja monipuolinen palvelurakenne. Turvallinen, terveellinen, viihtyisä, sosiaalisesti toimiva ja eri väestöryhmien tarpeet huomioiva elin- ja toimintaympäristö edistää asukkaiden hyvinvointia. Suunnittelu ja toteuttaminen toteutetaan vuorovaikutteisesti asukkaiden kanssa. Tavoitteena on tiivistää yhdyskuntarakennetta ja muodostaa asuinrakentamiseen soveltuvia tontteja eri puolille kaupunkia, lähelle palveluita.

Myös alueiden välisiä yhteyksiä, kuten viheralueverkostoa, ylläpidetään ja kehitetään maankäytön suunnittelun keinoin. Yhdyskuntarakenteen eheyttämällä ja tiivistämisellä sekä olemassa olevan infran hyödyntämisellä

luodaan taloudellisesti ja ekologisesti kestävämpää yhdyskuntarakennetta.

2 STRATEGINEN OHJAUS

2.1 Haminan kaupungin organisaatio ja muutokset organisaatorakenteessa

Luottamushenkilö- ja viranhaltijaorganisaatio

Kaupunginvaltuusto koostuu 43 valtuutetusta. Nykyinen valtuustokausi alkoi vasta 1.8.2021 kuntavaalien siirryttyä huhtikuulta kesäkuulle 2021. Haminassa on käytössä valiokuntamalli, joka otettiin käyttöön edellisen valtuustokauden alussa.

Kaupungin toiminnanohjausjärjestelmää arvioidaan säännöllisesti. Kaupunginhallitus päätti viimeisimmästä toiminnanohjausjärjestelmästä alkuvuodesta 2020, juuri ennen koronaviruspandemiaa.

Toiminnanohjausjärjestelmässä aktiivisena ja osallisena -palveluprosessi on määritelty poikkileikkäväksi prosessiksi, jota johtaa osallisuusjohtaja. Hänen vastuulla ovat osallisuuden johtaminen ja vahvistaminen, viestintä, tietohallinto, digitalisaation

edistäminen, erilaiset kehittämistoimenpiteet sekä hyvinvoinnin edistäminen. Kirjasto-, kulttuuri- ja liikuntapalvelut kuuluvat myös aktiivisena ja osallisena -palveluprosessiin. Osallisuusjohtaja toimii hyvinvointivaliokunnan esittelijänä.

Hallintojohtaja on helmikuusta 2020 alkaen toiminut henkilöstöjohtajana ja johtanut kaupungin henkilöstöhallintoa ja palkkalaskentaa.

Vetovoimaisen Haminan ydinprosessissa on tapahtunut viime vuosia muutamia sisäisiä esimiesmuutoksia. Haminan Vesi liikelaitoksen toimitusjohtaja vaihtui kesällä 2021.



Kasvatus- ja koulutuspalveluissa ei enää ole muutosjohtajaa, sillä kaupunginhallitus päätti syksyllä 2021 muuttaa hyvinvoiva haminalainen muutosjohtajan viran kasvatus- ja koulutusjohtajan vakituiseksi viraksi.

Uusi kasvatus- ja koulutusjohtaja aloitti kaupungin palveluksessa tammikuussa 2022.

2.2 Kaupunkistrategia Hamina

Kaupunginvaltuusto hyväksyi uudistetun strategian yksimielisesti toukokuussa 2022.

Uudessa strategiassa on tiivistetty aiempaa visiota; Maailmanluokan pikkukaupunki Hamina on satama hyvälle elämälle ja yrittämiselle ja pitäytytty vanhoissa, hyväksi todetuissa arvoissa. Strategiaan lisättiin uutena elementtinä palvelulupaus. Aiemmat yhdeksän strategista tavoitetta korvattiin neljällä strategisella painopisteellä:

Elinvoimainen ja kasvava Hamina
Osaava ja oppiva Hamina
Hyvinvoiva Hamina
Viihtyisä ja toimiva Hamina

Uusi strategia on nähtävillä kaupungin verkkosivuilla:


<https://www.hamina.fi/asukkaalle/wp-content/uploads/sites/12/2022/06/Haminan-kaupungin-strategia.pdf>


Alla luvussa 2.3. on esitetty kaupungin strategiaan kirjattut strategiset painopisteet ja tavoitteet. Kaupunkistrategian toteutumista arvioidaan talousarvioon kirjattujen strategisten mittareiden avulla. Strategisten tavoitteiden toteuttamiseksi valiokunnat hyväksyvät valiokunnille yhteiset vuosittain määriteltävät toimenpiteet, jotka kirjataan valiokuntien käyttösuunnitelmiin. Valiokunnat seuraavat toimenpiteiden toteutumista osavuosisikatsausten ja toimintakertomuksen aikataulun mukaisesti.

Kaupunginvaltuusto on syyskuussa strategiaseminaarin yhteydessä päivittänyt strategisia mittareita nykyisen strategian mukaisiksi.



2.3 Kaupunkistrategian toimeenpano






Elinvoimainen ja kasvava Hamina

- ❖ Kehitämme Haminasta entistä monipuolisemman kulttuuri-, liikunta- ja tapahtumakaupungin ja lisäämme kaupungin tunnettuutta Suomen festivaalikaupunkina.
- ❖ Mahdollistamme satamasidonnaisen teollisuuden kasvun kehittämällä alueen kaavoitusta ja houkuttelemalla alueelle kansainvälisiä yrityksiä.
- ❖ Hyödynnämme meren läheisyyden ja saaristoluonnon mahdollisuudet matkailun, virkistyskäytön sekä yritystoiminnan kehittämisessä.
- ❖ Kehitämme Tervasaaresta monimuotoisen ja elämää täynnä olevan kaupunkialueen.
- ❖ Vastaaamme monipaikkaisuuden tuomaan kysyntään lisäämällä ekologista ja monimuotoista asumista sekä tonttitarjontaa.
- ❖ Huolehdimme tasapainoisesta kasvusta. Haminan vahva talous turvaa elinvoiman.

Strateginen painopiste	Elinvoimainen ja kasvava Hamina		
Mittari	Lähtötaso Vuoden 2022 tilanne	Toteuma	
Haminan nettomuutto on positiivinen (viimeinen vuosi ja viiden vuoden trendi)			
Kaupungin ja kaupunkikonsernin lainakanta euroa/asukas pienenee (vähintään viiden vuoden trendi)			
Uudet sijoittumiset/satamasidonnaiset hankkeet -> euromäärä ja työpaikat ns. putkessa olevien hankkeiden osalta, trendin seuraaminen			
Tilikauden ylijäämä vähintään yksi miljoonaa euroa			
Työttömien määrä pienenee			




Osaava ja oppiva Hamina

HAMINA
MAAILMANLUOKAN PIKKUKAUPUNKI

- ❖ Rakennamme tulevaisuuden opintopolun yhteistyössä oppilaitosten ja korkeakoulujen sekä yritysten kanssa vastaamaan tulevaisuuden osaamis- ja työelämävaatimuksiin.
- ❖ Kehitämme palveluja digiteknologiaa sekä kolmannensektorin toimijoita hyödyntämällä.
- ❖ Kehitämme palveluverkkoa lähtökohtana modernit, terveet ja monipuoliset oppimisympäristöt sekä laadukas opetus.
- ❖ Edistämme opetuksen ja koulutuksen kilpailukykyä vahvistamalla tulevaisuuden kannalta tärkeitä koulutussisältöjä ja profiloimalla koulutustarjontaa esimerkiksi huomioilla kansainvälisyyden.

Strateginen painopiste		Osaava ja oppiva Hamina	
Mittari	Lähtötaso Vuoden 2022 tilanne	Toteuma	
Kasvatus- ja koulutuspalveluiden yhteistyön määrä ja laatu korkeakoulujen, oppilaitosten, yritysten ja sidosryhmien kanssa -> mittari on laadullinen: raportointi			
Pätevän henkilökunnan määrä (nouseva trendi, tavoite 100 %)			
Modernit tilat (peruskorjatut tai uudet), nouseva trendi			
Kansainvälisten palveluiden järjestäminen (englanninkieliset palvelut, nouseva trendi)			



Hyvinvoiva Hamina

HAMINA
MAAILMANLUOKAN PIKKUKAUPUNKI

- ❖ Rakennamme kumppanuuksia ja luomme mahdollisuuksia kuntalaisten toimijuudelle, osallisuudelle ja yhteisöllisyydelle.
- ❖ Parannamme lasten ja nuorten hyvinvointia varmistamalla turvallisen polun aikuisuuteen. Päätöksiä tehtäessä huomioimme lapsivaikutukset.
- ❖ Edistämme työllisyyttä ja työllistymistä tuomalla yksilölliset palvelut lähelle asiakkaita matalalla kynnyksellä.
- ❖ Ehkäisemme syrjäytymistä ja tuemme huono-osaisten osallistumismahdollisuuksia harrastuksiin ja tapahtumiin.
- ❖ Edistämme ikäihmisten toimintakyvyn säilymistä sekä luomme mielekästä arkea ja hyvinvointia.
- ❖ Huolehdimme, että hyvinvointialueen ja kaupungin yhteistyö hyvinvoinnin edistämiseksi toimii ja on tuloksellista.
- ❖ Panostamme liikunnan edistämiseen, luontoliikuntaan ja liikuntapaikkojen kehittämiseen.
- ❖ Huolehdimme henkilöstömme hyvinvoinnista ja osaamisen jatkuvasta kehittämisestä.

Strateginen painopiste		Hyvinvoiva Hamina	
Mittari	Lähtötaso Vuoden 2022 tilanne	Toteuma	
Hyte-kerroin euroina nousee			
Henkilöstön hyvinvointi			
Asiakaskokemuksen mittaaminen esim. hyvinvoinnin ja turvallisuuden kokemus paranee eri ikäryhmissä			
Tea-viisarin pisteet nousevat			



Viihtyisä ja toimiva Hamina

Hamina
MAAILMANLUOKAN PIKKUKAUPUNKI

- ❖ Kehitämme asuinympäristön toiminnallisuutta, turvallisuutta, esteettömyyttä ja estetiikkaa ekologisesti kestävästi sekä huomioimalla puunkäytön mahdollisuudet asuinympäristön viihtyisyyden lisääjänä.
- ❖ Säilytämme historiallisen keskustan kaupunkikuvan.
- ❖ Hyödynnämme Haminan kaunista, merellistä ja rauhallista asuin-, elin- ja etätyöympäristöä kaupungin toiminnoissa sekä erityisesti markkinoinnissa.
- ❖ Kehitämme tilojen käyttöratkaisuja kestävä kehitys huomioiden ja luomme kasvualustan yrittäjyydelle, kaupunkikulttuurille, luovuudelle ja kuntalaisten toimijuudelle.
- ❖ Kehitämme asuinalueiden toiminnallisuutta ja viihtyvyyttä kuntalaisia osallistamalla.

Strateginen painopiste			
Viihtyisä ja toimiva Hamina			
Mittari	Lähtötaso Vuoden 2022 tilanne	Toteuma	
Pitovoima: asukastyytyväisyys paranee (vuosittainen kysely yhdessä hyvinvoinnin kanssa kaupunkilaisille)			
Elinvoimaluku (kaupat ja ravintolat - tyhjätkä liiketilat)/asukasluku x 1 000 asukasta -> vertailu muihin kaupunkeihin			
Kaupungin omien tilojen käyttöaste (kiinteistöstrategian seuranta)			
Keskusta-alueen tyhjiä tilojen uusiokäyttö (kaupunki, yksityiset ja Puolustusvoimat)			

2.4 Eettiset pelisäännöt

Kuntalain 69.2 §:n mukaan ”*Luottamushenkilön tulee edistää kunnan ja sen asukkaiden etua sekä toimia luottamustehtävässään arvokkaasti tehtävän edellyttämällä tavalla.*”

Eettisyys ja oikeudenmukaisuus edistävät hyvinvointia ja jaksamista sekä vahvistavat sitoutumista yhdessä tekemiseen. Myös toiminnan tehokkuus ja sujuvuus lisääntyvät. Kuntaa, joka on hyväksynyt yhteisesti sovitut eettiset pelisäännöt, voidaan pitää edelläkävijänä kuntasektorilla. Eettiset pelisäännöt vahvistavat tahtoa toimia yhteisen haminalaisen edun ja hyvinvoinnin puolesta. Säännöt myös antavat rohkeutta ja työkalun puuttua tilanteisiin, jotka koetaan epäasiallisiksi. Kaupunginvaltuusto johtaa esimerkillään Haminan kaupunkia maailmanluokan pikkukaupungiksi.

Vuoden 2020 talousarvion käsittelyn yhteydessä kaupunginvaltuusto hyväksyi luottamushenkilöiden eettiset pelisäännöt, jotka he itse olivat tehneet. Valtuusto antoi myös henkilöstölle tehtäväksi laatia luottamushenkilöiden mallin mukaisesti Haminan kaupungin työntekijöiden eettiset pelisäännöt. Kaupunginhallitus hyväksyi maaliskuussa 2020 työntekijöiden eettiset pelisäännöt, jotka tehtiin yhdessä johtavien viranhaltijoiden, asiantuntijapäälliköiden ja henkilöstönedustajien kanssa.

Kaupunginvaltuusto valtuutti kaupunginhallituksen antamaan tarkemmat ohjeet, miten toimitaan, jos eettisiä pelisääntöjä ei noudateta. Ensisijaisesti pitää

olettaa, että luottamushenkilöt sekä työntekijät sitoutuvat yhdessä sovittuihin eettisiin pelisääntöihin. Kaupunginvaltuusto ja muutkin toimielimet voivat vuosittain tai toimikausittain arvioida omaa työskentelyään ja samassa yhteydessä arvioida, miten eettisiä pelisääntöjä on noudatettu kyseisen toimielimen toiminnassa. Yhtä lailla vuosittain suoritettavassa henkilöstön työhyvinvointikyselyssä esitetään henkilöstölle muutamia kysymyksiä eettisistä pelisäännöistä.

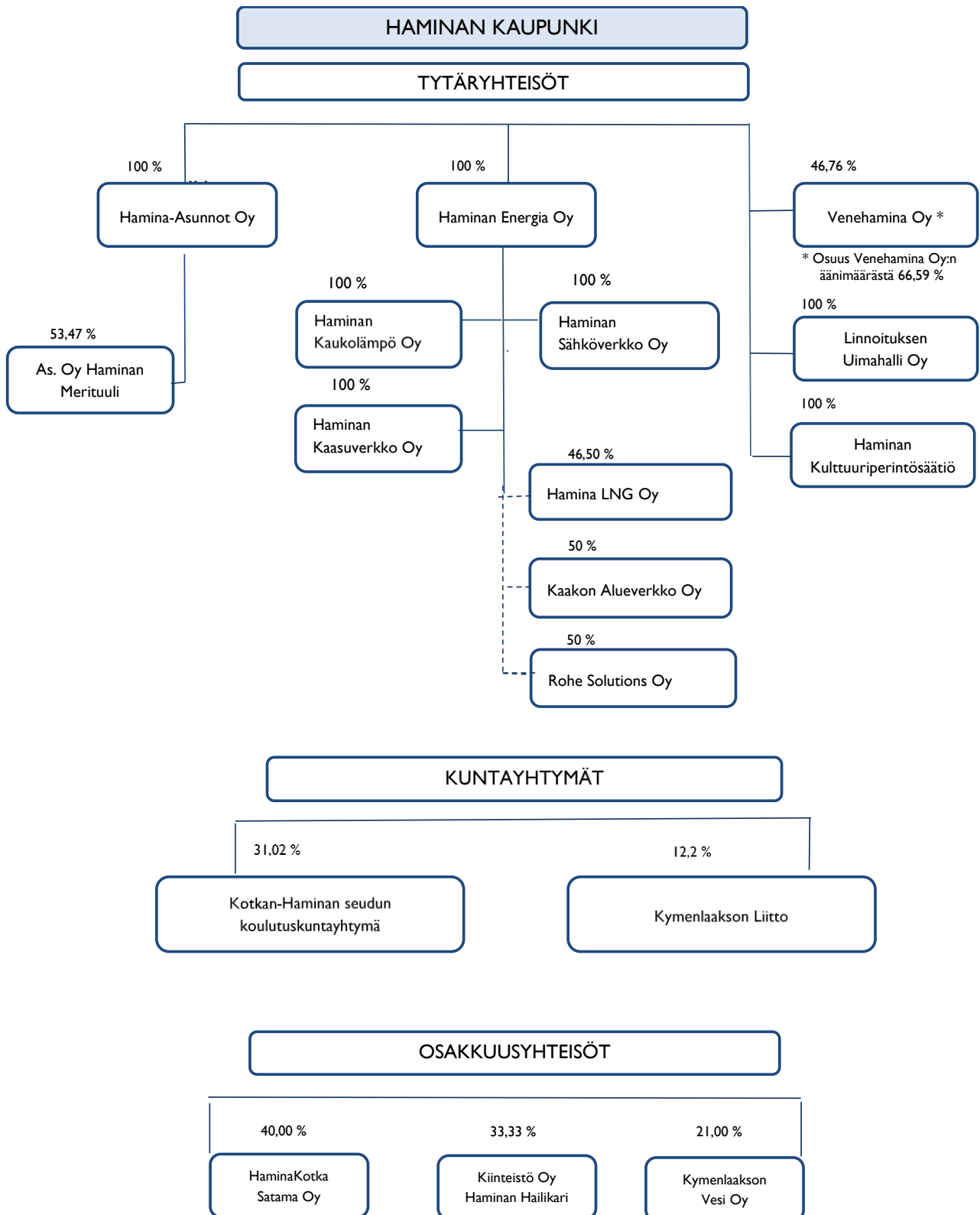
Jos luottamushenkilö tai työntekijä huomaa, että kollega toimii eettisten pelisääntöjen vastaisesti, tulee asiasta asiallisesti ja välittömästi mainita kyseiselle henkilölle. Jos eettisten pelisääntöjen noudattamatta jättäminen on jatkuvaa, tulee asia tuoda esimiehen tietoon, jos kyse on työntekijästä. Luottamushenkilöiden kohdalla asia tuodaan tiedoksi valtuustoryhmien neuvottelukunnalle, joka koostuu kaikista valtuustoryhmien puheenjohtajista ja kaupunginvaltuuston ja kaupunginhallituksen puheenjohtajista. Neuvottelukunta päättää sitten, miten asiassa edetään.

Hallintojohtajan tehtävänä on toimia eettisten pelisääntöjen vastuullisena viranhaltijana.

Luottamushenkilöiden eettisiä pelisääntöjä voidaan päivittää nykyisen kaupunginvaltuuston kanssa, jos kaupunginvaltuusto kokee asian tarpeelliseksi.



2.5 Hamina-konserni ja muutokset konsernirakenteessa



2.6 Omistajapolitiikka ja -ohjaus

Kaupungin omistajapoliittisten linjausten lähtökohdina ovat kaupungin kehittämistavoitteet, joiden tarkoituksena on tukea kaupunkistrategian toteutusta. Linjauksissa määritellään kunnan pääoman ja eri omaisuuserien omistamiseen, hankintaan ja käyttöön liittyvän päätöksenteon periaatteet. Linjausten tavoitteena on turvata päätöksenteon systemaattisuus, pitkäjänteisyys ja pääomien käytön tehokkuus.

- Kaupunki omistajana pyrkii selkeään konsernirakenteeseen toiminnan läpinäkyvyyden turvaamiseksi. Samankaltainen toiminta pyritään järjestämään omaksi järkeväksi kokonaisuudeksi.
- Kaupunginvaltuusto asettaa vuosittain tai määräajaksi kaupungin liikelaitoksille ja tytäryhteisöille tuottovaatimuksen.
- Kaupunki perii sijoittamalleen pääomalle kohtuullisen koron.
- Kaupungin palvelutuotannon tai hallinnon kannalta tarpeettomista kiinteistöistä luovutaan kiinteistöstrategian linjausten mukaisesti. Omistajajärjestelyjä tehtäessä noudatetaan käyvän arvon periaatetta ja omaisuudesta luopumisen tulee tapahtua markkinahintaan, ellei ole erityisiä perusteita poiketa tästä periaatteesta.
- Eri toimintojen tarvitsemat toimitilat tulee hankkia kokonaistaloudellisesti edullisimmalla tavalla joko vuokraamalla tai rakennuttamalla. Kone- ja kalustohankinnoissa on arvioitava kokonaistaloudellisuus omaan taseeseen hankinnan ja vuokrauspalvelun / leasing-rahoituksen välillä. Arviointi on tehtävä tapauskohtaisesti eikä yleistä suositusta hankintojen rahoituksesta ole mahdollista antaa.
- Kaupungin toimitilajärjestelyissä tulee ensisijaisesti hyödyntää kaupunkikonsernin omistamia tiloja.
- Sisäinen vuokra koostuu ylläpito- ja pääomavuokrasta.
- Kaupungin määräysvallassa oleville tytäryhtiöille tai yhteisöille voidaan perustellusta syystä myöntää takaus, mikäli se katsotaan tarkoituksenmukaiseksi. Takauksen myöntämisessä noudatetaan valtioneuvoston suosituksia. Konsernin ulkopuoliselle toimijalle voidaan myöntää takaus vain poikkeustapauksessa (Kuntalaki 129 §).
- Antolainoista peritään vähintään markkinakorko lukuun ottamatta yhteisöjen työllistämiseen ja kehittämishankkeisiin myönnettyjä lyhytaikaisia lainoja (ns. puskurirahoitus), jotka ovat korottomia.
- Haminan kaupungin omistamien yhtiöiden ja liikelaitosten hallinnollista ja muuta yhteistyötä lisätään.

Liikelaitoksia koskeva ohjeistus

- Vesiliikelaitoksen toiminta tulee olla kannattavaa. Hinnoittelu perustuu omakustannus- hinnoitteluun siten, että hinta kattaa toiminnasta aiheutuvat pääomakulut ja käyttökulut sekä varautumisen verkoston uudistamisesta ja korvausinvestoinneista aiheutuviin kuluihin pitkällä aikavälillä.

Kaupunginvaltuusto on hyväksynyt erillisen konserniohjeen (15.6.2021). Konserniohjeen tarkoituksena on varmistaa konsernin kokonaisedun, valtuuston tytäryhteisöille asettamien omistajapoliittisten linjausten sekä toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutuminen osakeyhtiölain ja kuntalain edellyttämällä tavalla. Konserniohjeessa määritellään, miten tytäryhteisöjen ohjaus, seuranta, raportointi ja valvonta järjestetään.

2.7 Tärkeimpien konserniyhteisöiden tavoitteet

Yhteisön nimi	Haminan Energia -konserni
Konsernirakenne	Haminan Energia Oy (emoyhtiö) Haminan Sähköverkko Oy (100,0 %) Haminan Kaasuverkko Oy (100,0 %) Haminan Kaukolämpö Oy (100,0 %) Hamina LNG Oy (46,5 %) Kaakon Alueverkko Oy (50,0 %) Rohe Solutions Oy (50,0 %)

Toiminta-ajatus

Haminan Energia -konsernin omistajapoliittisena pää-tavoitteena on kestävästi turvata energiahuollon toimintavarmuus, energian laatu ja kilpailukykyinen hinta sekä energiatoimialan kehittäminen paikallisesti ja valituilla toimialoilla myös kansallisesti.

Haminan Energian tulee toiminnassaan ja hinnoittelussaan toimia tasapuolisesti ja kustannusvastaavasti sekä kehittää energianhuoltoverkostoja ja palveluntarjontaa niin, että alueen luonnollinen kasvu on mahdollista.

Sitovat toiminnalliset tavoitteet 2023

Haminan Energia -konsernin keskeisimpänä tavoitteena on sen perusliiketoimintoihin liittyvien energiahäydykkeiden toimitusvarmuuden ja riittävän laatutason ylläpitäminen. Kaukolämmön tuotannossa tavoitteena on, että uusiutuvan energian osuus on yli 80 %. Konserni panostaa voimakkaasti kaukolämmön jakelun ja hiilineutraalin tuotannon kehittämiseen toiminta-alueellaan. Sähköntuotannossa tavoitellaan täysin päästötöntä tai uusiutuvaa tuotantoa, ja konserni panostaa jatkossakin päästöttömän sähkön tuotantoon Suomen Voiman kautta.

Konserni tavoittelee kansallisesti merkittävää markkina-asemaa energiakaasujen liiketoiminta-alueella kehittämällä ja monipuolistamalla palvelutarjontaansa. Konserni kehittää energiatoimialaa paikallisesti mm. panostamalla paikalliseen palvelutuotantoon.

Henkilöstö on yhtiön keskeinen voimavara ja yhtiö pyrkii jatkuvasti parantamaan työssä viihtymistä ja työturvallisuutta: tavoitteena on, että työtapaturmia ei sattuisi lainkaan.

Sitovat taloudelliset tavoitteet 2023

Energiamarkkinoiden muuttuneessa markkinatilanteessa konserni tarkastelee eri liiketoiminta-alueidensa mahdollisuuksia huomioiden näköpiirissä olevat epävarmuudet. Konserni tavoittelee tilikaudella 2023 hallittua ja kannattavaa kasvua mm. LNG-terminaalien valmistuttua kaupalliseen käyttöön.

Haastavassa markkinatilanteessa konserni pyrkii parantamaan vakavaraisuuttaan ja kohentamaan omavaraisuusastettaan. Sijoitetun pääoman tuottoprosentin odotetaan nousevan 6,9 %:iin. Jatkossakin Haminan Energia -konserni panostaa strategiansa mukaisiin ydinliiketoimintoihinsa. Tavoitteena on, että konsernin liikevoittoprosentti on 4,7 % ja tilikauden voitto on 3,7 M€.

Tärkeimmät investoinnit 2023-2025

Kaukolämpöverkon laajentaminen ja hiilineutraalin tuotantokapasiteetin lisääminen palvelemaan kasvavaa kaukolämmön kysyntää.

Sähköverkon ja maakaasuverkon toimintavarmuutta parantavat korvaus- ja laajennusinvestoinnit sekä varautuminen erilaisiin energiamarkkinoiden häiriötilanteisiin.

Investointihankkeet Suomen Voiman kautta päästöttömään sähköntuotantoon.

LNG-terminaalien mahdollistamat kehityshankkeet yhteistyössä kumppaneiden kanssa.

Merkittävimmät riskit ja niiden hallintakeinot

Haminan Energia -konsernin merkittävimmät riskit liittyvät energiamarkkinoiden poikkeuksellisiin epävarmuuksiin ja niihin liittyvään poliittiseen päätöksentekoon. Konserni pyrkii hallitsemaan riskejä vahvistamalla vakavaraisuuttaan ja keskittymällä strategian mukaisiin liiketoimintoihinsa. Toimialalle tyypillisesti riskit liittyvät pääomia sitoviin investointeihin, niiden rahoitukseen ja hankkeiden toteutukseen.

Konserni päivittää aktiivisesti eri liiketoimintojensa riskikäsikirjoja ja konserniyhtiöiden riskienhallintapolitiikkaa sekä kehittää laatu- ja johtamisjärjestelmäänsä. Huomattavin yksittäinen riski liittyy LNG-termiinalin kaupalliseen käyttöönottoon, mihin liittyen konsernilla on merkittävät taloudelliset vastuut. Riskiä hallitaan omistajaohjauksellisin keinoin sekä varautumalla LNG-liiketoiminnan käynnistymiseen.

Tuloksellisuusmittarit	TP 2020 *)	TP 2021	ARVIO 2022	TA 2023
Liikevaihto €	24 051 947	49 792 168	94 381 209	116 615 448
Liikevaihdon muutos, %	-8,6	+107,0	+89,6	+23,6
Liikevoitto %	-7,7	-1,7	+3,1	+4,7
Tilikauden tulos, €	3 350 975	-1 538 220	-7 384 065	3 736 984
Sijoitetun pääoman tuotto %	-5,0	-0,1	-7,2	6,9
Lainat	40 555 124	79 339 790	76 671 573	74 437 772
Leasingvuokravastuut €	12 936 662	18 237 418	15 723 224	14 839 041
Taseen loppusumma €	62 195 560	120 556 986	106 012 703	97 110 064
Omavaraisuusaste %	24,2	9,2	3,6	7,8
Haminan kaupungin omistusosuus %	100	100	100	100
Henkilöstö	52	60	74	74

*) Tilinpäätös 2020 ei ole vertailukelpoinen vuosien 2021-2023 tuloksellisuusmittareiden kanssa, sillä tilinpäätökseen 2021 on yhdistelty omistusosuutta vastaavalta osalta osakkuusyhtiöiden tilinpäätöstiedot konsernin muodostumishetkestä 11.6.2021 alkaen.

Vuoden 2020 tiedoissa on mukana vain Haminan Energia Oy:n tunnusluvut sisältäen sittemmin vuonna 2021 tytäryhtiöihin siirretyt liiketoiminnot.

Kaupungin sijoitukset	TP 2020	TP 2021	ARVIO 2022	TA 2023
Oman pääoman sijoitus Haminan kaupungilta, €	17 091 276	17 091 276	17 091 276	17 091 276
Pääomalainat, €	ei ole	ei ole	ei ole	ei ole
Muut lainat, €	5 000 000	4 800 000	4 600 000	4 400 000
Takaukset, €	9 744 094	9 100 000	8 290 895	7 611 789

Yhteisön nimi

Hamina-Asunnot Oy

Yhteisön tytäryhtiöt

Asunto Oy Haminan Merituuli

Toiminta-ajatus

Viihtyisää, turvallista ja vaivatonta asumista kohtuuhinnalla.

Sitovat toiminnalliset tavoitteet 2023

Asetetaan asuntojen käyttöastetavoitteeksi 95,0 % (to-teuma 1.1.-31.8.2022: 89,2 %). Käyttöaste on saatu uudelleen nousuun pitkään jatkuneen matalan käyttöasteen jälkeen ja nousuun on vaikuttanut kesän 2022 aikana merkittävästi kahden suurella vajaakäytöllä olevan kohteen myynti sekä yksityisen vastaanottokeskuksen Hamina-nasta vuokraamat asunnot.

Vuokrat säilytetään edelleen kilpailukykyisellä tasolla, vaikka reiluja vuokrankorotuksia täytyy tehdä koko ajan kasvavien kiinteistöhoitokulujen sekä peruskorjaustarpeiden takia. Vuokrankorotustarve vuodelle 2023 on noin 9 %, joka johtuu pääosin energian ennätysellisistä hinnankorotuksista.

Sitovat taloudelliset tavoitteet 2023

Ei tulostavoitetta.

Tärkeimmät investoinnit 2023-2025

Toteutetaan kuntoarvioiden pohjalta rakennuksissa sisä- ja ulkopuolisia korjauksia (peruskorjauksia ja huoneisto-kohtaisia korjauksia).

Merkittävimmät riskit ja niiden hallintakeinot

Yhtiön merkittävimmät taloudelliset riskit liittyvät vuokrausasteen laskuun sekä tällä hetkellä erityisesti kiinteistöhoitokustannusten merkittävään kasvuun mm. lämmitysenergian suurien hinnankorotusten vuoksi. Vuokratasoa on tarpeen v. 2023 nostaa kerralla ennätysellisen suurella korotuksella, jotta vuokratuotoilla katetaan hoitokulut. Vuokra-asuntojen käyttöastetta, vaihtuvuutta, hakijoiden määrää sekä näiden muutoksia seurataan kuukausi-tasolla ja reagoidaan mahdollisimman nopeasti muutoksiin.

Rahoitusriskejä hallitaan korkokehityksen jatkuvalla seurannalla ja tarvittaessa lainojen uudelleenjärjestelyllä.

Maakaasukohteisiin pyritään löytämään korvaava energiamuoto ja vuonna 2023 tavoitteena on noin viiden kohteen vaihto maakaasusta kaukolämpöön tai maalämpöön.

Kuntoarvioiden tekoa jatketaan edelleen ja niistä saadaan tarkempaa tietoa kiinteistöjen nykyisistä ja tulevista korjaustarpeista sekä mahdollisista myyntiin laitettavista kohteista. Kuntoarvioiden tuloksia hyödynnetään kiinteistöjen salkutuksessa, joka pääsee kunnolla käyntiin vuonna 2023, kun suurin osa kuntoarvioista on tehty.

Suunnitellaan uudisrakentamista Tervasaaren alueelle.

Lainasalkussa vaihtuvakorkoisten lainojen osuus pidetään pienenä. Investointien rahoittaminen hoidetaan pääsääntöisesti kiinteäkorkoisilla lainoilla rahoituskustannusten pitkän ajan ennustettavuuden vuoksi. Luottotappioriskiä hallinnoidaan asukkaiden maksukykyä seuraamalla, asukasneuvonnalla ja ulkoistetulla perintä-palvelulla.

Merkittävimmät kiinteistöihin liittyvät riskit ovat vahinkoriskejä, kuten vesivahingot ja tulipalot. Vahinkoriskejä hallitaan asianmukaisella ennaltaehkäisevällä turvallisuustyöllä ja oikeansuuruisilla vahinkovakuutuksilla.

Tuloksellisuusmittarit	TP 2020	TP 2021	ARVIO 2022	TA 2023
Liikevaihto, €	5 482 502	5 313 360	5 520 000	6 032 000
Liikevaihdon muutos, %	0,5	-3,10	3,89	9,28
Liikevoitto, %	16,3	0,4	-6,6	7,68
Tilikauden tulos, €	0	-2	0	0
Sijoitetun pääoman tuotto, %	0,79	1,0	1	1
Lainat, €	31 637 945	29 976 900	28 393 041	27 005 681
Leasingvuokravastuut €	177 228	201 227	134 306	67 385
Taseen loppusumma, €	41 778 251	39 752 752	37 827 000	37 021 000
Omavaraisuusaste, %	22	22	22	24
Asuntojen määrä, kpl	816	839	754	750
Asuntojen käyttöaste, %	93,3	88,6	91,9	95
Asukasvaihtuvuus, %	16	17	15	15
Vuokra-asuntojen keskineliövuokra, €/kk	10,19	10,41	10,66	11,56
Haminan kaupungin omistusosuus, %	100	100	100	100
Henkilöstö	8	8	7	7

Kaupungin sijoitukset	TP 2020	TP 2021	ARVIO 2022	TA 2023
Oman pääoman sijoitus Haminan kaupungilta, €	632 867	632 867	632 867	632 867
Pääomalainat, €	ei ole	ei ole	ei ole	ei ole
Muut lainat, €	3 104 201	3 046 831	2 976 451	2 919 081
Takaukset, €	24 034 895	24 038 199	23 163 798	22 701 137

Yhteisön nimi

HaminaKotka Satama Oy -konserni

Yhteisön tytäryhtiöt

Kotkan Satamatalot Oy

Toiminta-ajatus

Yhtiön perustehtävä ja toiminnan tarkoitus on kehittää ja ylläpitää toimintaedellytyksiä merikuljetuksille ja niitä palveleville yrityksille. Yhtiö huolehtii sataman infra-

struktuurista ja alusliikenteestä. Satamakonsernin kiinteistöjen omistus ja hallinnointi on pääosin keskitetty tytäryhtiö Kotkan Satamatalot Oy:lle.

Tärkeimmät toiminnalliset tavoitteet 2023

Korvaavan liikenteen etsiminen Ukrainan sodan aiheuttaman kauttakululiikenteen vähenemisen tilalle.

Energian säästämiseen tähtäävien ja muiden kulujen kurssapitoon liittyvien ratkaisujen etsiminen yhtiön talouden tasapainon säilyttämiseksi.

EU:n tukema D-alueen 2. vaiheen rakentaminen valmiiksi vuoden 2023 loppuun mennessä.

Jatketaan Haminan Lakulahden laitureiden kunnostamista.

Akkuteollisuuden käynnistymisen tukeminen.

Satamaan sijoittuvan liiketoiminnan etsiminen ja sijoittumisen varmistaminen.

Risteilyliikenteen edellytysten parantaminen Kotkan ja Haminan alueella.

Valmiuksien ylläpito pandemioiden ja muiden mahdollisten häiriötilanteiden varalle, jotta sataman aukiolo ja toiminnan jatkuminen pystytään turvaamaan kaikissa olosuhteissa.

Toimistotilojen muuntelu ja vuokraaminen myös muuhun kuin satamasidonnaiseen toimintaan.

Selvitetään ja arvioidaan mahdollisuuksia energiatehokkuutta parantaville investoinneille.

Tärkeimmät investoinnit 2023-2025

D-alueen 2. vaiheen rakentaminen valmiiksi.

Lakulahden laitureiden kunnostaminen.

Valomastojen valaisinmuutokset led-tekniikalle.

Merkittävimmät riskit ja niiden hallintakeinot

Maailmantalouden ja geopolitiikan kehittyminen: Sataman toiminta on riippuvaista yleisestä talouden kehitymisestä. EU:n Venäjälle asettamat pakotteet hiljentävät merkittävästi kauttakululiikennettä. Ukrainan sota, koronapandemia ja sen myötä syntynyt konttipula ja logistiikan hintojen nousu aiheuttavat epävarmuutta maailmantalouden kasvuun, mikä pienentää sataman kautta kulkevaa tavaramäärää. Suomen vientiteollisuuden kilpailukykyä ei pystytä turvaamaan.

Yhteistyö kumppanien kanssa – rajallisten resurssien ja investointien tehokas suuntaaminen. Em. riskejä hallitaan kehittämällä sataman kilpailukykyä, poistamalla liikenteen solmukohtia ja lobbaamalla sataman kannalta tärkeitä hankkeita aktiivisesti.

Hinnoitteluriski - ison asiakkaan menetys: Kilpailutilanne satamien kesken on kireä. Riskiä hallitaan seuraamalla logistiikan ja satamatoiminnan kehitystä ja hinnoittelua, yhteistyöllä operaattoreiden kanssa, aktiivisella yhteydenpidolla nykyisiin asiakkaisiin ja hankkimalla uusia asiakkaita. Säilytetään sataman asema neutraalina ja tuetaan tasapuolisesti kaikkien asiakkaiden toimintaa.

Laivakoon kasvaminen aiheuttaa investointipaineita laitureiden rakentamiseen ja korjaamiseen. Riskiä hallitaan kuulemalla asiakkaiden tarpeita ja sitouttamalla asiakkaat pitkäaikaisiin liikennesopimuksiin, mikäli investointeja tehdään. Hietaseen investoitu kelluvaan ponttonilaituriin.

Pandemiat ja tartuntataudit. Akuuttien järjestelyjen lisäksi pitkään jatkuessa epidemia hidastaa yleistä talouskehitystä, mikä heijastuu viiveellä sataman kautta kulkevaan tavaramäärään. Riskiä hallitaan varautumissuunnittelulla, johon kuuluu mm. suunnitelma sijaisten palkkaamisesta, etätöjärjestelyt sekä matkustamisen ja vierailujen vähentäminen. Taloudellisiin riskeihin varaudutaan tiukalla kulujen hallinnalla ja siirtämällä investointeja.

Tietomurrot, palvelunestohyökkäykset ja kiristyshaittaohjelmat. Riskiä hallitaan pitämällä ohjelmistot ja käyttöjärjestelmät päivitettyinä. Koulutetaan ja tiedotetaan henkilöstöä tietoturvaohjelmista.

Kemialliset riskit, palo- ja vuotoriskit, sähkökatkokset, tekniset järjestelmäriskit: Ylläpidetään kattava palo- ja vuotohälytysjärjestelmä sekä kamerajärjestelmä ja vartiointi. Tekniset laitteistot huolletaan säännöllisesti ja laitteita käytetään asianmukaisesti. Henkilöstöä ja asiakkaita koulutetaan. Budjetoidaan saneerauksiin lisää rahaa mahdollisuuksien mukaan.

Omistajien kovat tuotto-odotukset. Riskiä hallitaan avoimella tiedottamisella sataman taloudellisesta tilanteesta. Hallituksen jäsenet perehdytetään hyvin.

Tuloksellisuusmittarit	TP 2020	TP 2021	ARVIO 2022	TA 2023
Liikennemäärä, tuhatta tn	14,8	14,6	14,9	13,7
Liikevaihto, €	41 164 293	39 318 441	41 500 000	43 700 000
Liikevaihdon muutos %	-9,8	-4,5	+5,3	+5,3
Liikevoitto, €	9 359 360	7 596 397	7 150 000	4 900 000
Liikevoitto %	22,7	19,3	17,2	11,2
Tilikauden tulos, €	6 056 147	5 303 963	4 750 000	2 730 000
Käyttökate %	63	58,7	38	29
Sijoitetun pääoman tuotto %	4,8	4,1	3,8	3,5
Lainat, €	94 562 425	86 242 002	90 121 580	85 405 000
Leasingvuokravastuut, €	465 705	314 135	200 000	175 000
Taseen loppusumma, €	175 222 172	167 141 150	184 000 000	185 000 000
Omavaraisuusaste %	36	40	38	38
Haminan kaupungin omistusosuus, %	40	40	40	40
Henkilöstö	66	67	62	63

Kaupungin sijoitukset	TP 2020	TP 2021	ARVIO 2022	TA 2023
Oman pääoman sijoitus Haminan kaupungilta €	1 400 000	1 400 000	1 400 000	1 400 000
Pääoma- ja muut lainat €	ei ole	ei ole	ei ole	ei ole
Takaukset €	23 351 168	20 730 043	21 948 919	20 400 000

Yhteisön nimi **Linnoituksen Uimahalli Oy**

Yhteisön tytäryhtiöt -

Toiminta-ajatus

Uimahallirakennuksen vuokraus uimahalli- ja muihin liikunta- ja hyvinvointipalveluihin.

Tärkeimmät toiminnalliset tavoitteet 2023

Uimahallitoiminnasta vastaa kaupunki.

Sitovat toiminnalliset tavoitteet 2023

Kiinteistön tilojen ylläpito ja huolto oikeaan aikaan.
Yhtiön taloudellinen tulos on nolla.

Tärkeimmät investoinnit 2023-2025

Uusia isoja laajennusinvestointeja ei ole suunnitteilla 2023—2025.

Tulevina vuosina yhtiö varautuu investoimaan energiansäästöön niin, että investoinnit maksavat itsensä takaisin kohtuullisessa ajassa. Samalla pienennetään päästöjä.

Merkittävimmät riskit ja niiden hallintakeinot

Kaikki uimahallin rakenteisiin liittyvät ongelmat ja vauriot vaikuttavat heti tilojen käyttömahdollisuuksiin. Ongelmien ehkäisyyn varaudutaan suorittamalla huolto- ja korjaustyöt ajallaan ja suunnitelmallisesti. Uimahalli on

kohtuullisen uusi ja ulkotilat aivan uusia. Siten kiinteistön kunto on myös hyvä.

Tuloksellisuusmittarit	TP 2020	TP 2021	ARVIO 2022	TA 2023
Liikevaihto €	832 139	811 048	908 700	965 000
Liikevaihdon muutos-%	-1,3	-2,5	12,0	6,2
Liikevoitto %	30,6	31,2	23,9	23,0
Tilikauden tulos, €	42 918	32 103	-5 600	0
Sijoitetun pääoman tuotto %	4,4	4,5	3,8	2,4
Lainat €	9 200 000	9 050 000	8 850 000	8 650 000
Leasingvuokravastuut, €	-	-		
Taseen loppusumma	9 702 496	9 657 716	9 500 000	9 500 000
Omavaraisuusaste %	4,6	5,0	5,0	5,0
Haminan kaupungin omistusosuus %	100	100	100	100
Henkilöstö	0	0	0	0

Yhtiöllä ei ole omaa henkilökuntaa.

Kaupungin sijoitukset	TP 2020	TP 2021	ARVIO 2022	TA 2023
Oman pääoman sijoitus Haminan kaupungilta €	567 275	567 275	567 275	567 275
Pääoma- ja muut lainat €	ei ole	ei ole	ei ole	ei ole
Takaukset €	9 200 000	9 050 000	8 850 000	8 750 000

Kaupunginjohtajan sijaisen ehdotus:

Kaupunginhallitus esittää kaupungin tytäryhtiöiden vuoden 2023 toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet valtuuston hyväksyttäväksi sekä saattaa HaminaKotka Satama Oy:n toiminnalliset tavoitteet tiedoksi.

Kaupunginhallituksen päätös:

Ehdotus hyväksyttiin.

Kaupunginvaltuuston päätös:

Ehdotus hyväksyttiin.

2.8 Henkilöstö- ja koulutussuunnitelma

Tammikuussa 2022 oli vakituisia työntekijöitä 617 ja määräaikaista 92.

	Vakinaiset	Määräaikaiset	Työllistetyt	Yhteensä
1.1.2022	617	92	33	742
20.10.2022	628	119	44	791

Henkilöstön kokonaismäärää vähennetään pääasiallisesti vain eläköitymisten avulla ja muuttamalla henkilöstörakennetta tehtävien vapautuessa. Määräaikaista työtehtäviä on vuoden aikana vakinaistettu, mikä näkyy vakinaisen henkilöstön määrän kasvuna. Määräaikaisten määrä vaihtelee vuoden aikana useista syistä, mm. kansalaisopiston määräaikaisten opettajat sekä muiden toimialojen sijaisuudet näkyvät määräaikaissa korottavasti. Määräaikaisten määrä on kuitenkin vähentynyt suhteessa edellisvuoteen. Työllistettyjen määrä on lisääntynyt, mikä on positiivinen trendi. Henkilöstön kokonaismäärä on pysynyt lähes samana.

Kaupungin henkilöstön keski-ikä on pysynyt lähes samana; 47 (lokakuu 2022). Se on lähellä kunta-alan keski-ikää (45,5). Vanhuuseläkkeelle vuonna 2023 siirtyy arviolta 28 työntekijää. Poistuman hyödyntäminen tuottavuuden lisäämiseksi tarkoittaa työssä olevan henkilöstön muutoskyvykkyyden välttämättömyyttä uusien toimintamallien omaksumiseksi. Onnistunut rekrytointi edellyttää ennakoivaa henkilöstösuunnittelua, kilpailukykyistä henkilöstöpolitiikkaa ja palkkausta sekä myönteistä Hamina-brändiä.

Henkilöstön digiosaamista vahvistetaan jatkuvasti ja jo rekrytointivaiheessa korostetaan digiosaamista.

Eläkepoistuma 2023-2025

Vuosi	Vanhuuseläke	Työkyvyttömyyseläke	Osatyökyvyttömyyseläke	Eläkepoistuma yht.	Eläkepoistuma, %
2023	28	5	4	37	4,6
2024	28	5	4	37	4,5
2025	29	4	4	37	4,7

Lähde: Keva

Ennuste perustuu vuoden 2020 lopussa vakuutettuna olleiden työ- ja virkasuhteisten tilanteeseen sekä vuoden 2022 alun organisaatiotilanteeseen. Ennusteessa on huomioitu vanhuus-, työkyvyttömyys- ja osatyökyvyttömyyseläkkeelle siirtyvät henkilöt.

Prosenttiosuudet on laskettu vertaamalla eläköityvien määrää vastaavaan edeltävänä vuotena palveluksessa 31.12. olevien henkilöiden joukkoon. Vuoden 2017 eläkeuudistuksesta johtuen alimmat eläkeiät nousevat syntymävuoden mukaan portaittain.

Organisaatiouudistuksen toimintakulttuurin muutosta edistetään osallistamalla henkilöstö johdonmukaisesti asiakaskokemukseen perustuvaan kehittämiseen. Kehittäjäverkoston työtä jatketaan. Johtamista suunnan

taan palvelemaan henkilöstön tuottavuutta ja työhyvinvointia. Osaamisen kehittämiseen panostetaan ja työsäoppimistä edistetään. Otetaan käyttöön uudenlaisia työkaluja helpottamaan osaamisen kehittämistä ja johtamista.

Organisaatiossa on syksyllä 2022 lanseerattu *Urapalvelut*, joka on tarkoitettu koko henkilöstölle. Urapalveluiden tarkoituksena on vahvistaa työurajohtamista. Työntekijä voi ottaa yhteyttä Urapalveluihin ja pohtia yhdessä asiantuntijoiden kanssa omaa työuraansa. Urapalveluissa neuvotaan täydennyskoulutuksesta alan vaihtoon työntekijän omien tarpeiden ja toiveiden mukaisesti.

2.9 Hankintojen ohjaus

Haminan kaupungin hankintoja strategisella tasolla ohjaa kaupunginhallituksen 15.12.2017 hyväksymä Haminan kaupungin hankintaperiaatteet. Haminan kaupungissa noudatetaan seuraavia hankintoja koskevia strategisia linjauksia: ennakoiava toiminta, hankinta- ja sopimusasiantuntemus, sähköisten järjestelmien käyttöön-otto/käyttäminen sekä yritysysteistyön vahvistaminen.

Yksityiskohtainen hankintaohjeistus on jo useamman vuoden sisällytetty vuosittain päivitettävään talousarvion täytäntöönpano-ohjeeseen. Hankintaohjeistusta päivitetään tarpeen mukaan.

Hankintaohjeistus sisältää sekä pienhankintoja että kansalliset kynnsarvot ylittäviä hankintoja koskevan ohjeistuksen. Ohjeistukseen on sisällytetty myös sopimustenhallinta ja sähköisten järjestelmien käyttöön liittyvä opastus. Yleisellä tasolla kaupungin hankintoja johtaa ja ohjaa hallintojohtaja. Yksittäisistä kilpailutuksista vastaa asianomainen viranhaltija tai esihenkilö ja viime kädessä palveluprosessin päällikkö tai toimialajohtaja.

2.10 Yritystoiminnan edellytysten kehittäminen ja työllisyyden edistäminen

Yritystoiminnan edellytysten kehittämisessä ja työllisyyden edistämisessä on koko kaupungin organisaatiolla merkittävä rooli tonttitarjonnasta ja toimivasta infrastruktuurista lähtien aina osaavan henkilökunnan saantiin ja sujuvaan arkeen. Myös yhteistyö Cursorin kanssa on merkittävässä roolissa. Keskeisiä tavoitteita ovat oikeanlaisen ja riittävän tonttitarjonnan varmistaminen teollisuudelle ja palvelutuotannolle, toimiva infrastruktuuri, nopeat ja selkeät prosessit tonttien luovutuksen osalta sekä toimiva raakamaan hankinta.

Työllisyyden hoidossa kuntien rooli tulee tulevaisuudessa kasvamaan entisestään. Näin ollen on tärkeää, että kaupunki on omilla toimillaan jo menossa samaan suuntaan. Työllisyyden edistämisen kannalta merkittäviä tavoitteita ovat kolmannen sektorin aktivoiminen ja mukaanotto työllisyyden hoidon kokonaisuuteen, osaavan henkilökunnan saatavuuden varmistaminen mm. tiiviillä yhteistyöllä seutukaupunkien ja Ekamin kanssa sekä uudenlaisen työllisyyden toimintamallin luominen.

2.11 Hamina-konsernin merkittävimmät riskit ja niiden hallintakeinot

Riskien arviointi on kytketty talousarvioprosessiin ja sen toteutumista on arvioitu osavuositarkastusten ja tilinpäätöksen yhteydessä.

Haminan kaupungin riskejä voidaan tarkastella seuraavan luokittelun mukaisesti:

Taloudelliset riskit

Kaupungin talous on saatu tasapainoon ja taloudellinen kantokyky on samalla vahvistunut. Kaupungin kilpailukyvyyn vahvistamiseksi tulee talouden sopeuttamistoimenpiteitä ja mahdollisuuksia kuitenkin edelleen jatkuvasti arvioida muuttamalla palvelurakenteita kysynnän muutosten mukaisesti.

Kymsoten talouden epätasapaino ja sote-kustannusten hallitsematon kasvu muodostaa kaupungin talouden tasapainolle merkittävän riskin hyvinvointialueiden aloittaessa toimintansa vuoden 2023 alusta lukien. Käytännössä sote-kustannusten ennakoitua suurempi kasvu vuonna 2022 leikkaa vastaavasti vuodesta 2024 alkaen kaupungin valtionosuusrahoitusta.

Hyvinvointialueille siirtyviä menoja vastaavasti leikataan kaupungin verorahoitusta ja valtionosuuksia jo vuonna 2023, mutta lopullinen tasaus tehdään vuoden 2024 valtionosuuksiin. Kun nykyisten kuntaryhmän jako-osuuksien mukaisten verotilitysten hännät poistuvat erityisesti vuodesta 2024 alkaen, on taloussuunnitelmavuosien 2024 ja 2025 talouden tasapaino iso kysymysmerkki. Vuoden 2022 talouden tasapainotila (ilman kertaeriä) määrittää kaupungin talouden tasapainon lähtötilan jatkossa ja erityisesti vuodesta 2024 eteenpäin.

Kuntien taloudellista riskiä kasvattaa merkittävästi, mikäli kunnille asetetaan velvoitteita lisätä maksuttomia palveluja.

Rahoitusriskit

Maksuvalmiusriskiä hallitaan maksuvalmius-suunnitelulla. Lyhytaikaiseen rahoitukseen kaupungilla on käytössään konsernitilien luottolimiitit sekä kuntatodistusohjelma.

Kaupungilla on lainasalkun jälleerahoituslainojen sekä uusien investointilainojen johdosta jälleerahoitusriski, jota hallitaan hajauttamalla laina-aikoja sekä suojaamalla lainasalkku markkinatilanteen mukaan.

Korkoriskeihin suojaudutaan laina-analyysin ja strategiakartoituksen tavoitteiden mukaisesti. Kaupunki

suojautuu korkoriskiltä säätelemällä kiinteä- ja vaihtuvakorkoisten lainojen suhdetta salkussa. Lainasalkkua suojataan myös koronvaihtosopimuksilla muuttamalla vaihtuvaa korkoa kiinteäksi koroksi. Syyskuun lopun tilanteessa suojausaste oli 91,0 %.

Suurimmat luottoriskit kohdistuvat lähinnä kaupungin myöntämiin takauksiin ja antolainasaamisiin, joista merkittävä osa on omilta tytäryhtiöiltä tai osakkuusyhteisöiltä. Nämä harjoittavat liiketoimintaa ja ovat alttiina normaaleille markkinatalouden riskeille.

Vahinkoriskit

Vahinkoriskit liittyvät mm. henkilöihin kohdistuviin riskeihin, omaisuusvahinkoihin, keskeytyksiin, vastuisiin sekä ympäristövahinkoihin ja onnettomuuksiin.

Näihin riskeihin on varauduttu vahinko- ja vastuuvakuutuksin. Kaupunki käyttää vakuutusmeklarin asiantuntijapalveluja.

Henkilöriskit

Kaupungin toimitilojen huono sisäilma ja kunto muodostavat olennaisen riskin. Tilojen kuntoa seurataan jatkuvasti ja ryhdytään tarvittaviin toimenpiteisiin. Sisäilmatyöryhmä kokoontuu säännöllisesti.

Työturvallisuusriskejä ehkäistään työpaikkojen sekä työsuojeluhenkilöstön kiinteällä yhteistoiminnalla. Työturvallisuuteen liittyvien riskien kartoittamisessa hyödynnetään sähköistä riskienkartoitusohjelmaa (RiskiPulssi), joka uusittiin syksyllä 2021. Uusi järjestelmä on helppokäyttöinen ja käytettävissä mobiililaitteilla, joten havaintojen kirjaaminen on vaivatonta.

Kaupungin henkilöstön eläköityminen on suurta. Eläköitymisten seurauksena tehtävänkuvia uudelleenarvioidaan ja päivitetään. Riskinä on osaajapula ja hiljaisen tiedon katoaminen sekä henkilöstön työhyvinvointi.

Muutoksiin reagoidaan tehostamalla osaamisen ja suorituksen johtamista sekä ennakoidaan henkilöstösuunnittelua. Esihenkilötaitojen vahvistamiseen kiinnitetään jatkuvasti enemmän huomiota. Lisäksi työurajoh- tamiseen on otettu käyttöön uusi toimintamalli (Urapalvelut).

Henkilöstöetuja on kehitetty. Käyttöön on syksyllä 2022 otettu uusi liikunnallinen tyhy-ohjelma, jonka tarkoituksena on tutustuttaa henkilöstö uusien lajien pariin. Lajikokeiluja jatketaan vuonna 2023.

Palkkausta kehitetään jatkuvasti ja mm. vuoden 2022 aikana uudistettiin henkilökohtaisen lisän myöntökriteerit ja prosessi. Uudistus on tehnyt henkilökohtaisesta lisästä saavutettavamman.

Omaisuusriskit

Kaupungin rakennetun omaisuuden arvon säilyttäminen on haasteellista, mikäli pitkäntähtäimen suunnitelmaa ei saada toimivaksi. Lisäksi vesihuoltojohtojen, katujen ja muun infran korjausvelka on merkittävä ja riskin kasvamiseen on, mikäli saneerauksia jouduttaisiin myöhentämään. Riskinä tässä kehityksessä on se, että omaisuuden arvo laskee, korjaustarpeet kasaantuvat ja päivittäinen toiminta- ja palvelukyky heikkenee. Korjaustarpeet syntyvät ennakoimattomasti ja aiheuttavat paljon ylimääräisiä kustannuksia.

Viime vuosina sisäilmaongelmat ovat kaupungin kiinteistöissä vähentyneet, mutta riski niiden kasvamiseen on, mikäli pitkällä jännteellä ei tehdä tarvittavia korjaustoimenpiteitä. Sisäilmaongelmista saattaa seurata vakavia henkilöön kohdistuvia vaikutuksia, mutta myös suuria kustannuksia. Havaittuihin ongelmiin on puututtu ja tehty korjaavia toimenpiteitä. Lisäksi tilojen käyttöä tehostamalla on voitu luopua tuottamattomista ja toimintaan soveltumattomista kiinteistöistä.

Sosiaali- ja terveyspalvelujen siirtyminen Hyvinvointialueen vastuulle tulee vaikuttamaan tilatarpeeseen, sillä sote-integraation syventyessä ja palveluprosessien kehittyessä kaikkia nykyisiä tiloja tuskin tarvitaan. Kiinteistöriskin minimoimiseksi ja palveluiden turvaamisen kannalta keskeisten sote- ja pelakiinteistöjen myyminen Kymsote-Kiinteistöt Oy:lle kesällä 2021 oli erittäin tärkeää. Kiinteistöomaisuudelle suunniteltavat toimenpiteet ja vastuunjako on linjattu kiinteistöohjelmassa.

3 TALOUSARVION JA TALOUSSUUNNITELMAN PERUSTELUT

3.1 Taloussuunnitelman laadinta

Kaupunginhallitus antoi 20.6.2022 prosessikohtaisen talousarviokehyksen ja taloussuunnitelman valmisteluohjeet. Talousarvioraamin laadinnan lähtökohdat olivat edellisvuoden tavoin haastavat, sillä koronapandemian jatkoksi tuli Venäjän hyökkäyssota Ukrainaan, jonka vaikutukset maailmantalouteen ja Suomen kansantalouteen ovat massiiviset ja vaikeasti ennustettavat.

Talousarvioraami oli laadittu Kuntaliiton huhti-toukuussa julkaisemien verotulo- ja valtionosuusennusteiden mukaiselle tulopohjalle. Raamissa huomioitiin 8.6.2022 julkaistun Kunta-alan palkkaneuvotteluratkaisun mukaiset arvioidut sopimuskorotukset. Talousarvio- ja suunnitelmavuosille on arvioitu 2,0 % vuotuiset palkankorotukset. Koska sopimuskorotukset tulevat pääosin vuosittain voimaan 1.6. eivätkä vuoden alusta, oli raamissa käytännössä varauduttu 3,4 % korotuksiin.

Yleiseen kustannustason nousuun oli varauduttu raamissa arvioimalla vuotuisesti palvelujen ostojen sekä aineiden ja tarvikkeiden ostojen kasvuksi 2,0 %. Tulosalueilta edellytettiin tuottavuutta parantavia toimenpiteitä, sillä inflaation kiihtymisen seurauksena kustannusten nousu voi erityisesti ensi vuonna olla raamissa huomioitua suurempaa. Myös hyvän henkilöstösuunnittelun merkitys korostui, sillä muutokset kaupunkilaisten ikäkaumassa sekä asukasmäärässä ja siten palveluiden kysynnässä vaikuttavat digitalisaation hyödyntämisen ohella tarvittavan henkilöstön määrään.

Tuloveroprosentti on entinen, 21 % ja raamissa asetettu tulostavoite 4,2 M€ ylijäämäinen. Talousarviokehys edellytti, että palvelurakenteiden uudistustyötä tuli jatkaa. Erityisesti tuottavuutta edistävät toimenpiteet tuli olla rakenneuudistusten ja palveluprosessien kehittämisen keskiössä. Ennakoivan henkilöstösuunnittelun ja osaamisen kehittämisen merkitys korostui entisestään. Suurin epävarmuus tulostavoitteen mukaiseen talousarvioon pääsemiseksi liittyi Ukrainan sodan moninasiin vaikutuksiin, erityisesti inflaatioon.

Kaupungin riskikartoitus laadittiin vuonna 2021 ja se päivitetään vuoden 2022 aikana pisteyttämällä riskit sen mukaan, mikä on niiden todennäköisyys ja merkittävyys.

Konserniyhtiöiden seurantaan on valittu vastuuhenkilöt yhtiöittäin. Konserniohje on päivitetty vuoden 2021 aikana. Keskeisten konserniyhtiöiden riskit ja niiden hallintakeinot on kuvattu edellä luvussa 2.7.

Kaupunginvaltuusto hyväksyi Haminan kaupungille uuden strategian 17.5.2022. Strategiaan on kirjattu 4 strategista painopistettä sekä strategiset tavoitteet. Talousarvioon määriteltiin syyskuussa valtuustoseminaarin linjausten perusteella kullekin painopisteellä strategiset mittarit, joiden avulla seurataan ja arvioidaan kaupunkistrategian toteutumista ja tarvittavia toimenpiteitä. Strategiaan kirjattuja tavoitteita toteuttavat konkreettiset toimenpiteet (ei sitovat) on valmisteltu virkamiesjohdon työnä ja ne esitetään valiokuntien käyttösuunnitelmissa. Tarkastuslautakunnan arviointikertomuksessaan antama palaute otettiin huomioon valmistelussa.

Henkilöstömenojen hallinta on keskeinen osa kestävää taloutta, joka turvataan hyvällä henkilöstösuunnittelulla. Sen tavoitteena on varmistaa, että kaupungin palveluja tuottaa riittävä määrä osaavaa henkilöstöä ja että henkilöstöresurssit ovat oikeassa paikassa oikeaan aikaan. Tavoitteena on vastata digitalisaation ja uusien toimintatapojen tuomilla mahdollisuuksilla tulevaisuuden palvelutarpeisiin hyödyntäen eläke- ja muuta poistumaa sekä vähentämällä määräraikaista henkilöstöä.

Investointisuunnitelma valmisteltiin jälleen kolme vuotta pitemmälle ajalle, vaikka talousarviossa investointiohjelma kattaa kuitenkin vain taloussuunnitelmavuodet. Tämä on erityisen tärkeää kokonaiskuvan hahmottamiseksi, jotta palvelujen järjestämiseen kohdistuvat muutokset voidaan ottaa huomioon oikea-aikaisesti.

Kaupungin strateginen tavoite on kestävä talous ja omaisuuden hallinta ja sille on asetettu kolme vaikuttavuusindikaattoria. Indikaattoreista kaksi täyttyy. Tämä johtuu kuitenkin hyvinvointialueuudistuksesta ja vuonna 2023 kertyvistä vanhan verojärjestelmän verohännistä aiemmilta verovuosilta. Ilman tätä optista harhaa tilanne olisi heikompi. Esimerkiksi taloussuunnitelmavuonna 2024 toimintakate kasvaa ja verorahoituksen ennakoitaan pienentyvän. Asukaskohtainen lainamäärä kasvaa vuonna 2023 selvästi. Asukaskohtaisen lainamäärän pienentämiseen on jatkossakin kiinnitettävä huomiota, sillä väestökehityksen jatkuessa ennustetun suuntaisesti tulevien

sukupolvien vastuut kasvavat. Tällä kehityksellä myös lainanhoitokustannukset kasvaisivat merkittävästi.

Strateginen tavoite	Vaikuttavuus-indikaattori	Raami 2023	Ta 2023
Kestävä talous ja omaisuuden hallinta Huolehdimme siitä, että toimintakatteen alijäämän kasvu ei ylitä verotulojen ja valtionosuuksien kasvua, käänämme lainamäärän laskuun, luovumme tarpeettomista kiinteistöistä, uudistamme palvelut vastaamaan kysyntää, pidämme veroprosentit kilpailukykyisinä	Toimintakatteen alijäämän kasvu on pienempi kuin verorahoituksen kasvu	Kyllä - 65,1 % / - 59,1 %	Kyllä - 64,8 % / - 59,1 %
	Lainamäärä euroa/asukas vähenee	Ei	Ei
	Vuosikate/poistot %, tavoite yli 120 %	Kyllä, 126 %	Kyllä, 128 %

Taloussuunnitelma vuosille 2023 ja 2024 tehtiin vuoden 2022 rahan arvoon. Taloussuunnitelmauosissa on otettu huomioon hyvinvointialueiden vastuulle 1.1.2023 alkaen siirtyvät sosiaali- ja terveyspalveluiden järjestämisvastuu sekä pelastustoimen tehtävät sekä ulkoisten palvelujen ostoihin kohdistuva korotuspaine. Taloussuunnitelmauosissa on varauduttu myös poistotason kasvuun.

Taloussuunnitelma vuodet 2024-2025 näyttävät selvästi talousarviovuotta haastavammilta.

3.2 Verotulot

Merkittävin veroperustemuutos vuonna 2023 on sote-uudistukseen liittyvä verouudistus. Sosiaali- ja terveyspalveluiden sekä pelastustoimen siirtyessä kuntien vastuulta hyvinvointialueille kuntien tuloja siirretään valtiolle hyvinvointialueiden toiminnan rahoittamiseksi. Tuloverotukseen soten vuoksi tehtävät veroperustemuutokset vuonna 2023 muodostavat euromäärältään Suomen historian suurimman finanssipoliittisen uudistuksen. Jokaisen kunnan tuloveroprosenttia lasketaan vuonna 2023 vuoden 2022 tasosta 12,64 prosenttiyksiköllä ja kuntien osuutta yhteisöveron tuotosta pienennetään noin kolmanneksella. Toiseen suuntaan vaikuttaa varhaiskasvatusmaksun alentaminen 1.8.2023 alkaen ja sen kompensatio kunnille, joka nostaa kuntaryhmän yhteisöveron jako-osuutta 1,25 % -yksikköä vuodesta 2023 alkaen.

Euromääräisesti merkittävin tulo kunnille on edelleen kunnallisvero, noin 8,11 mrd. euroa. Sen suhteellinen osuus kuntien verorahoituksesta (verotulot ja valtionosuudet yhteensä) ei suuresti muutu, vaikka kunnallisveroa leikataan varsin voimakkaasti uudistuksen yhteydessä. Kiinteistöveroon ei ehdoteta muutoksia, ja sen

erityisesti tähän vaikuttaa nykyisen verojärjestelmän mukaiset tilitykset, joita kaupunki saa nykyisillä jako-osuuksilla edellisiltä verovuosilta erityisesti vielä vuoden 2023 aikana. Verotulokertymien pienentymisen lisäksi kaupungin valtionosuuksia leikkaisi (raamissa ennakoitua enemmän) vuodesta 2024 alkaen sote-menojen kasvu vuonna 2022, sillä kuntakohtaiset valtionosuudet määräytyvät vuosien 2021 ja 2022 siirtyvien sote- ja pelastustoimen kustannusten lopullisen toteutuman perusteella.

suhteellinen osuus kuntien verorahoituksesta yli kaksinkertaistuu nykyiseen verrattuna.

Sote-uudistuksen vaikutus kuntien verotuloihin ei näy täysimääräisesti vielä vuonna 2023, koska tuolloin kunnille kertyy vielä korkeamman veroprosentin ja jako-osuuden kunnallis- ja yhteisöverotuloja aiemmilta verovuosilta. Vuosina 2023-2025 kunnallis- ja yhteisöverojen tilityksissä on syytä huomioida ennen verovuotta 2023 maksuunpannut verot, jotka kertyvät korkeimmilla tuloveroprosenteilla ja vanhoilla kuntaryhmän osuuksilla ja nostavat näin ollen veroennusteen tasoa väliaikaisesti, erityisesti muutosvuosina 2023 ja 2024.

Kiinteistöverotuksen arvostamisuudistusta koskevaa hallituksen esitystä ei anneta eduskunnalle tällä hallituskaudella. Hallitus on arvioinut, ottaen huomioon myös asumisen kustannusten yleisen nousun, että nykyisessä tilanteessa ei ole syytä antaa eduskunnalle uudistusestitystä, joka saattaisi lisätä taloudellista epävarmuutta. Kiinteistöverouudistuksen tavoitteena on uudistaa kiinteistöverotuksen arvostamisperusteet vastaamaan ny-

kypäivän kustannus- ja hintatasoa sekä alueellisia hintaeroja ja siten parantaa tasapuolisuutta ja neutraalisuutta. Selvitysten mukaan rakennusten ja maapohjan verotusarvot ovat jääneet yleisesti jälkeen kustannus- ja hintakehityksestä. Lisäksi maapohjan hinnat ovat eriytyneet alueellisesti ja rakennustyyppinä on tullut lisää

3.3 Haminan verotulot

Haminan yhteisöverotulojen kasvu on viime vuosina ylittänyt selvästi maan keskiarvon. Muutaman yhteisön viime vuosien hyvästä tuloskehityksestä johtuen Haminan kaupungin jako-osuus yhteisöverotilityksistä on kasvanut merkittävästi. Tämän kehityksen ajoitus on ollut otollinen ja se on korostunut, sillä huomattava osa valtion kuntatalouteen osoittamasta koronatuesta kanavoitiin viime vuosina korottamalla kuntien osuutta yhteisöveron tuotosta 10 prosenttiyksiköllä määräaikaisesti vuosina 2020 ja 2021. Lisäksi maan hallituksen vuonna 2021 työllisyystoimena ja edelleen 1.8.2023 alkaen ostovoiman tukemiseksi päättämät varhaiskasvatusmaksujen alentamiset kompensoidaan kunnille korottamalla yhteisöverotulojen kuntaryhmän jako-osuutta pysyvästi 2,0 ja 1,25 %-yksiköllä.

Yhteisöverotulojen positiivisen kehityksen lisäksi Haminan kannalta on ollut myönteistä, että haminalaisten ansiotulojen palkkasumma on kasvanut viime vuosina selvästi maan keskiarvoa nopeammin. Tämä on näkynyt kunnallisverotulojen positiivisessa kehityksessä. Kuitenkin vuoden 2021 verotuksen ennakkotietojen

sen jälkeen, kun nykyinen kiinteistöverojärjestelmä on otettu käyttöön. Verotuksen joustavaan valmistumiseen siirtyminen saattaa kasvattaa vuoden 2023 kertymää edelleen jonkin verran.

mukaan haminalaisten palkkasumma olisi laskenut 1,3 % vuonna 2021, kun koko maan ennakoitu kasvu oli 5,1 %. Verotilitysten jako-osuuden tarkistuksesta johtuen Haminan kunnallisverokertymä jäisi näin ollen noin 3 miljoonaa euroa budjetoitua ja edellisvuotta pienemmäksi vuonna 2022.

Kuluvan vuoden verotulot ovat Kuntaliiton viimeisimmän ennusteen mukaan toteutumassa lähes 7,5 miljoonaa euroa talousarviota suurempina. Tämä johtuu yhteisöverotulojen huikkeasta kasvusta, sillä yhteisöverotuloja kertyy yli 10 miljoonaa budjetoitua enemmän.

Ensi vuonna kunnallisverotuloja arvioidaan kertyvän noin 35,5 miljoonaa euroa tuloveroprosentilla, joka laskee sote-uudistuksen seurauksena 21,0 prosentista 8,36 prosenttiin. Laskua tämän vuoden verotuloennusteeseen on 52,5 %.

Kiinteistöveron tuotoksi ensi vuodelle on arvioitu 7,2 milj. euroa. Kiinteistöveroprosentit ja niiden arvioitu tuotto verolajeittain on seuraava:

	Vero %	Hamina %	M€
Yleinen kiinteistövero	0,93–2,00	1,25	4,6
Vak. asuinrakennukset	0,41–1,00	0,55	2,3
Muut asunnot	0,93–2,00	1,15	0,3
Voimalaitosrakennukset	0,93–3,10	2,85	0
Yleishyödylliset yhteisöt	0,00–2,00	0	0

Kuluvana vuonna yhteisöverotulot kasvavat edellisestä vuodesta 35 %. Ensi vuonna yhteisöverotulojen ennakoitaan pienentyvän 38 % sote-uudistuksesta johtuen.

Kaikkia verotuloja arvioidaan kertyvän yhteensä 54,7 miljoonaa euroa. Laskua kuluvaan vuoteen on 46,7 miljoonaa euroa. Kunnallis- ja yhteisöverotulot putoavat dramaattisesti sote-uudistukseen liittyvän kuntien rahoituspohjan muutoksen seurauksena.

Vuonna 2024 verotulot pienenevät edelleen verovuotta 2022 ja sitä aikaisempien vuosien verotilitysten häntien poistuessa vähitellen.

Verotulojen arvioinnin pohjalla on käytetty Kuntaliiton julkaisemaa veroennustekehikkoa, jonka perusteella on tehty oma asianmukaiseen varovaisuuteen perustuva ennuste.

Verolajeittain jakautuma on seuraava:

Yhteenveto						
TILIVUOSI	2020	2021	2022**	2023**	2024**	2025**
Verolaji						
Kunnallisvero	74 460	77 533	74 660	35 500	33 700	34 600
Muutos %	4,5	4,1	-3,7	-52,5	-5,1	2,7
Yhteisövero	8 528	14 467	19 517	12 000	11 600	12 100
Muutos %	15,0	69,6	34,9	-38,5	-3,3	4,3
Kiinteistövero	6 212	6 763	7 269	7 200	7 500	7 500
Muutos %	-8,6	8,9	7,5	-0,9	4,2	0,0
VEROTULOKSI KIRJATTAVA	89 199	98 763	101 446	54 700	52 800	54 200
Muutos %	4,4	10,7	2,7	-46,1	-3,5	2,7

3.4 Käyttötalouden valtionosuudet

Kunnan valtionosuusrahoitus muodostuu hallinnollisesti kahdesta osasta: valtiovarainministeriön hallinnoimasta kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta ja opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain mukaisesta valtionosuusrahoituksesta, jota hallinnoi opetus- ja kulttuuriministeriö. Monella kunnalla, myös Haminalla, tämä on miinusmerkkinen erä, jolloin se pienentää muuta valtionosuutta. Vuodesta 2020 alkaen kunnille maksettavat veromenetysten kompensatiot on erotettu peruspalvelujen valtionosuudesta ja ne maksetaan omalta valtiovarainministeriön momentilta. Kunnille maksettavan rahoituksen lopputulokseen vaikuttavat osaltaan myös kotikuntakorvaukset, jotka ovat kuntien välisiä, mutta joiden maksatus hoidetaan valtionosuuksien yhteydessä. Kuntien kirjanpidossa nämä kirjataan toimintakatteeseen.

Vuonna 2023 sote-uudistus leikkaa valtionosuuksia yhtä dramaattisesti ja suhteellisesti vielä enemmän kuin verotuloja. Vaikka sote-uudistuksessa kunnilta siirtyy koko maan tasolla yhtä paljon tuloja kuin kustannuksia, voivat kuntakohtaiset siirtyvät kustannukset ja tulot poiketa merkittävästi toisistaan. Siirtyvissä sote-kustannuksissa on asukaskohtaisesti suuria eroja kuntien välillä, minkä lisäksi kunnallisveron tuotto- ja yhteisöveron kuntakohtaiset jako-osuudet poikkeavat merkittävästi kunnittain. Jotta poikkeamat kunnalta siirtyvien kustannusten ja tulojen määrässä eivät aiheuttaisi yksittäisen kunnan talouden tasapainoon merkittäviä muutoksia, kuntakohtaisia eroja rajoitetaan valtionosuusjärjestelmään sisältyvillä muutoksilla ja tasauselementeillä. Yksittäisten kuntien osalta nämä saattavat vaikuttaa oleellisesti valtionosuuden määrään sote-uudistuksen jälkeen. Joillakin kunnilla valtionosuuden osuus verora-

hoituksesta kasvaa huomattavasti, kun taas tämän hetkisen arvion mukaan vajaalla kymmenellä kunnalla valtionosuus muuttuu vuonna 2023 miinusmerkkiseksi.

Siirtyvien kustannusten ja tulojen epäsuhtaa tasoitetaan valtionosuusjärjestelmässä niin sanotulla muutosrajoittimella, joka kasvattaa tai vähentää kunnan valtionosuuksia 60 prosentilla siirtyvien tulojen ja menojen erotuksesta. Suuri vaikutus valtionosuuden tasoon on myös järjestelmämuutoksen tasauksella, jolla rajoitetaan sote-uudistuksesta aiheutuvaa kunnan tasapainotilan muutosta. Tasapainotilan (vuosikate poistojen jälkeen) muutos rajataan uudistuksessa +/- 60 euroon asukasta kohti viiden vuoden siirtymäkauden aikana siten, ettei kunnan tasapainotila juuri lainkaan muutu uudistuksesta johtuen vielä vuoden 2023 tasolla. Tähän muutokseen sisältyvät myös negatiiviset valtionosuudet.

Vuoden 2023 peruspalvelujen valtionosuuksien laskennalliset kustannukset ovat yhteensä 9,6 mrd. euroa. Tästä ikärakenteen osuus on 8,0 mrd. euroa. Kuntien omarahoitusosuus on 7,5 mrd. euroa eli noin 1 360 euroa/asukas. Omarahoitusosuuden vähentämisen jälkeen kuntien peruspalvelujen valtionosuus on noin 2,1 mrd. euroa. Valtionosuuden lisäosat ovat noin 270 milj. euroa ja verotuloihin perustuva valtionosuuden tasaus noin 818 milj. euroa.

Kunnan peruspalvelujen valtionosuuteen osoitetaan noin 2,7 mrd. euroa, ja se laskee vuoden 2022 varsinaiseen talousarvioon verrattuna noin 5,2 mrd. eurolla. Kunnan peruspalvelujen valtionosuuksia ja veromenetysten korvauksia siirretään hyvinvointialueiden rahoitukseen, ja lisäksi sosiaali- ja terveystieteiden hallinnon valtionavustukset kohdistuvat jatkossa pääosin

hyvinvointialueille. Peruspalvelujen valtionosuutta pienentävät sote-uudistuksen lisäksi hallituksen päättämät uudelleenkohdennukset, jotka alentavat kuntien peruspalvelujen valtionosuuksien tasoa 43 milj. euroa vuonna 2023.

Kunnan peruspalvelujen valtionosuutta kasvattavat ennen kaikkea indeksikorotus, joka on 3,8 prosenttia ja siitä aiheutuva valtionosuuden lisäys noin 89 milj. euroa. Uudet ja laajenevat tehtävät kasvattavat valtionosuutta noin 15 milj. eurolla. Näistä taloudellisesti merkittävimmät ovat varhaiskasvatuksen tukea koskevat toimenpiteet (8,75 milj. euroa) sekä sitouttava kouluyhteistyö (3,33 milj. euroa). Lisäksi valtionosuutta kasvattavat muun muassa valtionosuuteen aikaisemmin kohdistuneen lääkäri- ja lääkintähelikopteritoiminnan rahoitukseen liittyvän vähennyksen poistuminen sote-uudistuksen myötä (22,6 milj. euroa), perustoimeentulotuen kuntien maksuosuuden muutos (22,4 milj. euroa) sekä pitkäaikaistyöttömien eläketukeen liittyvän vähennyksen muutos (6,1 milj. euroa).

Kuntien peruspalvelujen valtionosuusprosentti laskee 1,50 prosenttiyksiköllä 23,59 prosentista 22,09 prosenttiin. Valtionosuusprosentin laskua selittävät pääosin vuonna 2023 käyttöön otettavat uudet hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen, asukasmäärän kasvun ja syrjäisyyden lisäosat, joiden rahoitus toteutetaan valtionosuusjärjestelmän sisällä valtionosuusprosenttia pienentämällä.

Valtion ja kuntien välistä kustannustenjaon tarkistusta ei oteta huomioon vuonna 2023, sillä sote-uudistuksen yhteydessä peruspalvelujen valtionosuuslakiin tehdyn siirtymäsäännöksen mukaan kustannustenjaon tarkistus tehdään seuraavan kerran vasta valtion vuoden 2025 talousarvion yhteydessä.

Valtion päättämistä veroperustemuutoksista kunnille maksettavat verotulomenetysten korvaukset ovat yhteensä noin 862 milj. euroa eli noin 1,8 mrd. euroa matalimmat kuin vuoden 2022 varsinaisessa talousarviossa. Myös kuntien verotulomenetysten korvauksia alentaa voimakkaasti sote-uudistus.

Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalan valtionosuuksista kuntatalouteen kohdistuu arviolta 1,3 mrd. euroa, ja ne kasvavat edellisvuodesta noin 160 milj. euroa. Indeksikorotus kasvattaa kuntien valtionosuutta noin 54 milj. eurolla. Hallituksen linjauksen mukaisesti koronaepidemiasta johtuvat toiminnan volyymin ja kustannusten pienentyminen eivät vaikuta alentavasti tulevien vuosien rahoitustasoon ja jakautumiseen. Siksi valtion ja kuntien välistä kustannustenjaon tarkistusta ei tehdä opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalalla vuonna 2023.

Haminan kaupungin vuoden 2023 valtionosuudet pienenevät sote-uudistuksesta johtuen peräti 2 028 euroa/asukas kuluva vuodesta.

Suunnitelmavuosien kuntakohtaiset valtionosuudet ovat täysi kysymysmerkki. Vuoden 2024 valtionosuuksien taso selviää, kun vuoden 2022 tilinpäätökset valmistuvat ja lopulliset hyvinvointialueille siirtyvät menot varmistuvat. Sote-menojen ennakoitua suurempi kasvu leikkaisi Haminan valtionosuuksia edelleen vuodesta 2024 alkaen.

Alla olevassa taulukossa on Kuntaliiton ennakkolaskelma Haminan vuoden 2023 valtionosuuksien jakautumisesta.

Peruspalvelujen valtionosuus	1 023 300
Veromenetysten kompensatiot	3 319 700
Verotulojen maksun lykkäysmenettelyn kompensatio	- 173 400
Opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuudet	- 1 667 500

Taulukossa on esitetty Haminan kaupungin valtionosuuksien kehitys vuodesta 2018 lukien.

	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
1 000 €	37 357	38 153	46 263	41 395	42 190	2 502	2 000	2 000
%	-0,17	2,13	21,26	-10,52	1,92	-94,07	-20,06	0

3.5 Toimintatuotot

Maa- ja vesialueiden vuokria arvioidaan kertyvän kaikkiaan 7,3 milj. euroa, josta HaminaKotka Satama Oy:n maksamat vuokrat ovat yli puolet.

3.6 Toimintakulut

Toimintakulut pienenevät noin 60 % hyvinvointialueelle siirtyvien sosiaali- ja terveystoimen sekä pelastuslaitoksen kustannusten vuoksi. Henkilöstömenot kasvavat sopimuskorotusten johdosta.

3.7 Investoinnit

Kaupungin investointitaso pysyy edelleen korkeana. Suunnitelmakauden 2023—2025 investoinnit ovat vesiliikelaitos mukaan luettuna yhteensä 57,7 milj. euroa.

Vuosien 2024 ja 2025 investointitaso on suunnitelmassa tulorahoitukseen nähden aivan liian korkea ja noiden vuosien investointiohjelmat on arvioitava myöhemmin uudelleen. Suunnitelmavuosien tulorahoitus saattaa toteutua vielä olennaisesti nyt arvioitua heikompana. Jo tässäkin tarkastelussa investointiohjelman toteutuminen esitetyllä tavalla johtaisi kaupungin liian voimakkaaseen velkaantumiseen. Tämä johtaisi myös korkokustannusten huomattavaan kasvuun heikentäen siten edelleen kaupungin käyttötaloutta.

Peruskaupungin bruttoinvestoinnit ovat vuonna 2023 14,4 milj. euroa. Nettoinvestoinnit ovat noin 13,9 milj. euroa. Investointien myynnin (myytävien tonttien, maa-alojen, rakennusten ja asunto-osakkeiden tasearvot) arvioidaan olevan 200.000 euroa.

Myytävän omaisuuden tasearvot ylittävä osuus myyntihinnasta kertyy myyntivoittona käyttötalouteen. Myyntivoittoja arvioidaan kertyvän 0,1 milj. euroa.

Investoinneissa painotukset ovat kaupungin vetovoiman vahvistamisessa sekä turvallisissa ja terveellisissä toimitiloissa. Myös kunnallistekniikan rakentamiseen on määrärahavaraus. Tervasaassa laitureiden perusparannustyöt jatkuvat vuonna 2024.

Päiväkodeissa ja kouluilla jatketaan turvallisuutta ja terveyttä edistäviä investointeja. Koulun ja päiväkodin uudisrakentamiseen on ensi vuonna 2,5 miljoonan ja suunnitelmakaudella yhteensä 9,8 miljoonan euron varaus. Pieniin peruskorjauksiin on määrärahaa 1,1 milj. euroa.

Toimintakate pienentyy 87,4 milj. euroa (-64,8 %). Verorahoitus pienenee suhteellisesti vähemmän, -59,1 %, johtuen vuonna 2023 kertyvistä vanhan verojärjestelmän verohännistä aiemmilta verovuosilta.

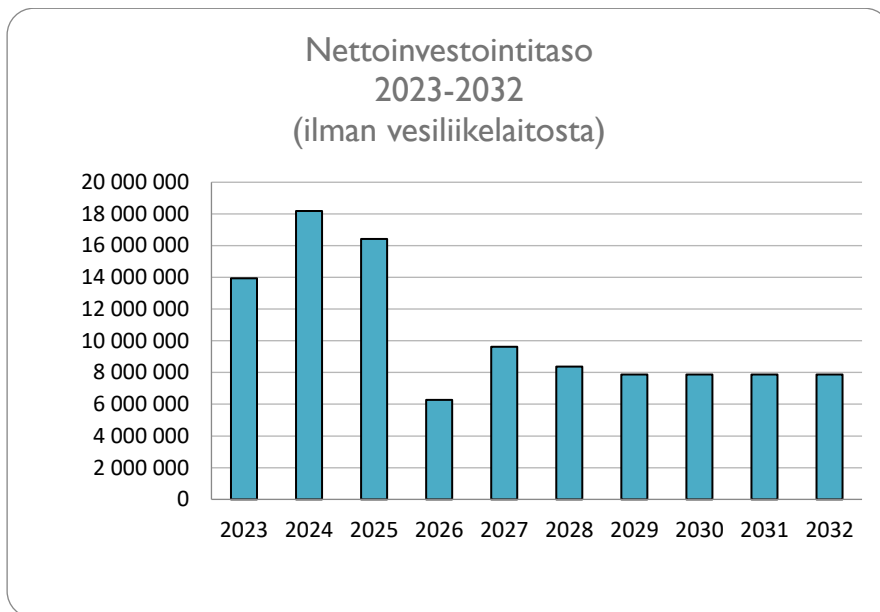
Rakennusinvestoinneista merkittävä on myös merivesilaitoksen rakentaminen perustettavan yhtiön lukuun (vuonna 2023 yht. 1,0 milj. euroa ja suunnitelmakaudella yhteensä 5,0 milj. euroa). Merivesilaitos rakennetaan akkumateriaalitehtaan tarpeisiin, kun tehtaan investointipäätös on olemassa. Lisäksi akkumateriaalitehtaan tuloon varaudutaan muutoin 1,0 milj. euron määrärahalta.

Merkittäviä peruskorjauksia suunnitelmakaudella ovat liikuntahallin peruskorjaus tai uudisrakentaminen (yhteensä 7 milj. euroa 2024-2025) sekä Vehkalahtitalon peruskorjaus (2,0 milj. euroa vuonna 2025). Toimitilojen pieniä peruskorjauskohteita tehdään noin 1,0 miljoonalla eurolla.

Maanhankintoja jatketaan satama-alueen läheisyydessä ja Tikkamäen alueella ja niillä varmistetaan uusien yritysten sijoittumisen ja olemassa olevien yritysten laajentumisen mahdollisuudet.

Katuverkon perusparantamiseen käytetään lähes 2,6 milj. euroa vuonna 2022. Katuverkon perusparannukset pyritään tekemään vesi- ja viemäriverkoston ja muun vastaavan infran uusimisen tahdissa.

Talousarvion valmistelun yhteydessä on päivitetty suunnitteluvuosia pidempi investointiohjelma kokonaistilanteen hahmottamiseksi. Investointitaso pysyy vuodesta 2026 alkaen noin 8-12 milj. eurossa. Yli 8 miljoonan euron investointitaso edellyttää käyttötalouden vahvistamista. Todennäköisesti pitkällä aikavälillä on paineita tätäkin suurempaan investointitasoon.



3.8 Kaupungin rahoitustarpeet ja lainanotto

Antolainoissa on varattu yhteensä 150.000 euroa yhdistysten ns. puskurilainoihin sekä yhdistyksille myönnettäviin työllistämisen tilapäislainoihin.

Osinkotuottoja arvioidaan kertyvän noin 0,4 miljoonaa euroa.

Vuoden 2022 talousarvioon pohjautuen kaupungin ja vesiliikelaitoksen lainamäärä yhteensä vuoden 2023 lopussa olisi 95,7 milj. euroa ja asukasta kohti noin 4.957 euroa. Lainamäärä ei kuitenkaan toteudu näin suurena, sillä vuoden 2022 lopussa lainamäärä tulee toteutuneiden kiinteistökauppojen seurauksena olemaan selvästi osavuosiokatsauksissa ennakoitua pienempi. Kuluvaan vuoteen nähden lainamäärä kasvaa kuitenkin ensi vuonna selvästi.

Suunnitelmavuosina lainamäärä kasvaa entisestään johtuen aiempaa merkittävästi korkeammasta investointitasosta. Taloussuunnitelmassa esitetty vuosien 2024-

2025 investointitaso on tulorahoituksen ja kaupungin velkaantumisen kannalta kuitenkin kestävä ja se on seuraavien vuosien talousarviovalmisteluissa arvioitava uudelleen.

Kaupungin velkamäärästä johtuen tulevat investoinnit tulisi pystyä rahoittamaan tulorahoituksella ja lainamäärää tulee pyrkiä lyhentämään kaupungin strategisten tavoitteiden mukaisesti. Mikäli asukasmäärän kehitys jatkaa laskuaan, asukaskohtaisen lainamäärän pienentäminen on vielä haasteellisempaa kuin kokonaislainamäärän kääntäminen laskuun.

Syyskuun lopun tilanteessa kaupungin lainakannasta oli suojattuna 91 %. Lainasalkun suojauksessa toteutetaan kaupunginhallituksen hyväksymää strategiaa korkorisien hallinnasta.

3.9 Alijäämän kattaminen

Kaupungin tase on 20,0 miljoonaa euroa ylijäämäinen. Vuoden 2022 tulos tulee olemaan ylijäämäinen. Taloussuunnitelma 2023-2025 on kokonaisuudessaan kumulatiivisesti noin 1,2 milj. euroa alijäämäinen, mutta kertyneet ylijäämät huomioiden tämä ei ole on-

gelma. Suunnitelmavuosiin liittyy olennaista epävarmuutta sote-uudistuksesta johtuen, ja taloutta sopeutetaan tarvittaessa suunnitelmavuosina. Näin ollen kuntalain 110 §:n 3. momentissa mainittujen yksilöityjen toimenpiteiden määrittelylle ja niistä päättämiseksi ei ole tarvetta.

4 TALOUSARVION JA -SUUNNITELMAN RAKENNE

4.1 Kuntalaki

Kuntalain 110 §:n mukaan valtuuston on vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä kunnalle seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvio ottaen huomioon kuntakonsernin talouden vastuut ja velvoitteet. Talousarvion hyväksymisen yhteydessä valtuuston on hyväksyttävä myös taloussuunnitelma kolmeksi tai useammaksi vuodeksi (*suunnitelmakausi*). Talousarviovuosi on taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi.

Talousarvio ja -suunnitelma tulee laatia siten, että ne toteuttavat kuntastrategiaa ja edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan. Talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet.

Taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen. Kunnan taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa enintään neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien. Kunnan tulee taloussuunnitelmassa päättää yksilöidyistä toimenpiteistä, joilla alijäämä mainittuna ajanjaksona katetaan.

Talousarvioon otetaan tehtävien ja toiminnan tavoitteiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot sekä siinä osoitetaan, miten rahoitustarve katetaan. Määräraha ja tuloarvio voidaan ottaa brutto- tai nettomääräisenä.

Kunnan toiminnassa ja taloudenhoidossa on noudatettava talousarviota.

4.2 Talousarvio ja -suunnitelman rakenne

Talousarviossa on käyttötalous- ja tuloslaskelmaosa sekä investointi- ja rahoitusosa. Kaupungin organisaattiorakenteen mukaisesti talousarvion eri osat jakautuvat toimielinten päävastuualueisiin ja ne edelleen käyttötalousosassa tulosalueisiin ja tulosyksiköihin sekä investointiosassa hankeryhmiin/hankkeisiin. Talousarvion

määrärahoihin ja tuloarvioihin sisällytetään myös kaupungin eri organisaatioyksiköiden väliset sisäiset laskutukset.

4.3 Rakenteelliset muutokset ja vertailtavuus

Talousarvion vertailtavuutta eri vuosien osalta heikentää erityisesti sote- ja pelastustoimen tehtävien siirto I.I.2023 aloittaville hyvinvointialueille.

Kuntien vero- ja valtionosuusrahoitusta leikataan vastaavasti ja siirretään valtion budjetista rahoitettaville hyvinvointialueille. Tämä vaikuttaa erityisesti talousarviovuoden vertailtavuuteen edellisiin vuosiin nähden, mutta yhtä lailla vuoden 2024 vertailtavuuteen.

Historiallisesta verouudistuksesta johtuen vuosi 2023 ei anna todellista kuvaa kuntataloudesta ja kaupungin talouden tasapainosta, sillä eritoten vuonna 2023 kertyy nykyisen verojärjestelmän häntiä edellisiltä verovuosilta. Vuoden 2023 ennuste ja lopullinen toteuma antavat siten aivan liian positiivisen kuvan yksittäisen kunnan taloudellisesta tilanteesta.

Lisäksi kun lopullinen siirtyviä menoja vastaava rahoituspohja varmistuu kuntien vuoden 2022 tilinpäätösten valmistuttua kesällä 2023, tiedetään valtionosuuksien lopullinen taso ja kuntakohtaiset leikkaukset vuodesta 2024 eteenpäin. Taloussuunnitelmavuosien enustamiseen liittyykin ennenakemättömän huomattava epävarmuutta.

Talousarviovuoden vertailtavuuteen edellisiin vuosiin nähden vaikuttavat vuonna 2022 toteutuneet kertaluonteiset kiinteistökaupat (vaikutus n. 7,5 milj. euroa) sekä vielä vuonna 2021 valtiolta saadut merkittävät koronatuot. Taloussuunnitelmavuosien vertailtavuuteen vaikuttaa edellisten lisäksi Tatoon järjestäminen joka toinen vuosi sekä vaalit.

5 TALOUSARVION SITOVUUS

Talousarvioon merkityt menot, tuloarviot ja tavoitteet ovat sitovia seuraavasti:

Peruskaupunki

- Toiminnalliset tavoitteet
Toiminnalliset tavoitteet on johdettu strategiasta.
- Käyttötalouden sitovat määrärahat
Kaupunginvaltuustoon nähden on sitovaa käyttötalouden tulosalueen toimintakate.
- Rahoituksessa nettositovia ovat verotulot, valtionosuudet, rahoitustuotot ja -kulut sekä lainojen muutokset.
- Investoinneissa sitova määräraha on hankeryhmän menomääräraha. Hankkeille, joiden kustannusarvio on vähintään 1 milj. euroa, osoitetaan kuitenkin oma määräraha, joka on valtuustoon nähden sitova.

Lainanottovaltuudet

- kaupunginhallituksen pitkäaikaisten lainojen ottovaltuus vuonna 2023 on 16,0 milj. euroa
- kaupunginhallituksella on oikeus kaupungin lainojen uudelleenjärjestelyyn, mikäli se markkina-tilanteen perusteella on kaupungille edullista
- kaupunginhallituksen joukkovelkakirjalainan (ns. kuntabondin, 3-7 vuotta) ottovaltuus vuonna 2023 on 30,0 milj. euroa.
- lyhytaikaisen kassalainan ottovaltuus vuonna 2023 on 40,0 milj. euroa.

Kaupunginjohtajan sijaisen ehdotus:

Kaupunginhallitus esittää vuoden 2023 talousarvion ja vuosien 2023-2025 taloussuunnitelman kaupunginvaltuuston hyväksyttäväksi.

Kaupunginhallituksen päätös:

Ehdotus hyväksyttiin.

Kaupunginvaltuuston päätös:

Ehdotus hyväksyttiin.

Haminan Vesi -liikelaitos

Toiminnalliset tavoitteet, tilikauden tulos ja korvaus liikelaitokseen sijoitetusta pääomasta sekä investointimäärärahat ja lainojen muutokset sitovat vesiliikelaitosta.

Tytäryhtiöt

Toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet.

5.1 Talousarvion määrärahojen ja tuloarvioiden yhteenveto

	Sitovuus N/B	Netto	Määrärahat	Tuloarviot
KÄYTTÖTALOUSOSA				
Kaupunginvaltuusto				
Toimintakate	N	202	202	0
Tarkastustoimi				
Toimintakate	N	51	51	0
Strateginen johtaminen				
Toimintakate	N	3 878	3 884	6
Johdon asiantuntijapalvelut				
Toimintakate	N	3 488	3 705	217
Kasvatus- ja koulutuspalvelut				
Toimintakate	N	33 775	36 284	2 509
Hyvinvoinnin edistäminen				
Toimintakate	N	3 117	3 440	323
Elinkeino- ja vetovoimapalvelut				
Toimintakate	N	6 196	7 136	940
Kaupunkisuunnittelu				
Toimintakate	N	-6 549	1 320	7 869
Kaupunkikehityspalvelut				
Toimintakate	N	2 419	21 185	18 766
Ympäristön ja rakentamisen valvonta				
Toimintakate	N	838	1 408	570
		47 415		
TULOSLASKELMAOSA				
Verotulot	B			54 700
Valtionosuudet	B			2 502
Korkotuotot	B			170
Muut rahoitustuotot	B			908
Korkomenot	B		350	
Muut rahoitusmenot	B		6	
Satunnaiset erät	B			
INVESTOINTIOSA				
Investoinnit yhteensä	N*	-13 943	14 408	465
RAHOITUSOSA				
Tulorahoituksen korjauserä			120	
Antolainauksen muutokset				
Antolainasaamisten lisäykset	N		150	
Antolainasaamisten vähennykset	N			545
Lainakannan muutokset				
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	B			16 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	B		9 400	
Lyhytaikaisten lainojen muutos	N			
Oman pääoman muutokset	B		581	
Vaikutus maksuvalmiuteen			2 860	
TALOUSARVION LOPPUSUMMA			106 490	106 490

N = sitovuus nettomääräraha/-tuloarvio B = bruttomääräraha/-tuloarvio

Sitovuustaso käyttötalousoosassa on tulosalue siten, että toimintatulojen ja -menojen nettomäärä on sitova.

*) Investointien osalta sitovuustaso on määritelty hankekohtaisesti arvioiduksi nettomäärärahaksi.

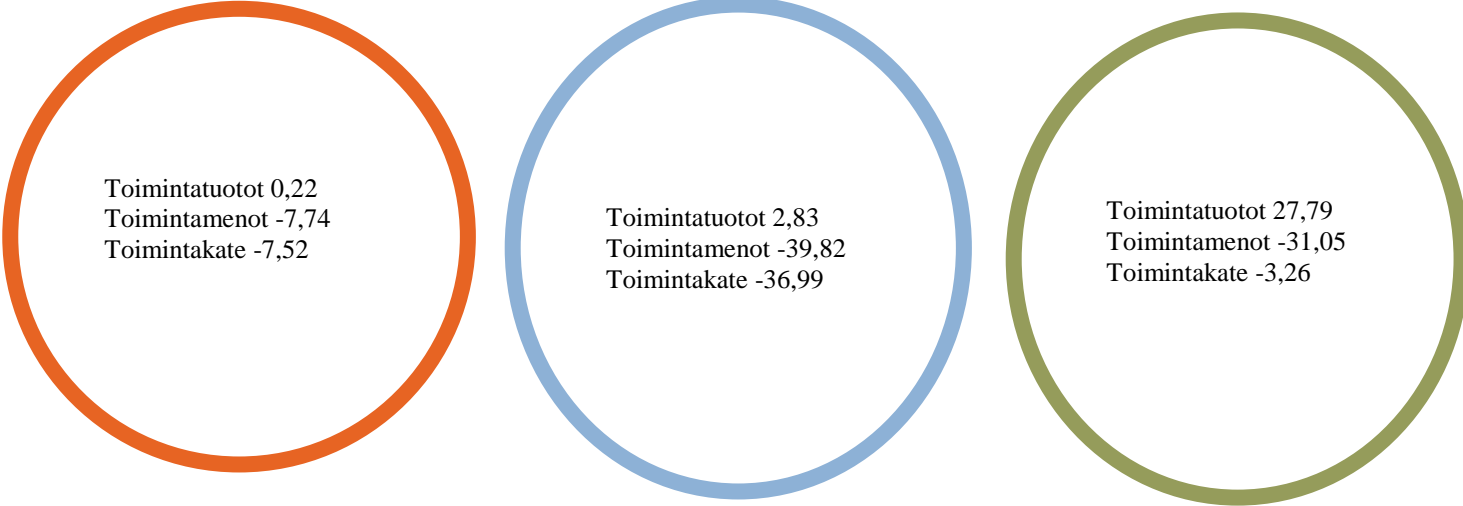
Investointien osalta sitovuustasot on esitetty talousarvion investointiosassa.

6 KÄYTTÖTALOUSOSA

Strategisen johtamisen palvelualue, milj. €

Hyvinvoivan haminalaisen palvelualue, milj. €

Vetovoimaisen Haminan palvelualue, milj. €



Toimintatuotot 0,22
Toimintamenot -7,74
Toimintakate -7,52

Toimintatuotot 2,83
Toimintamenot -39,82
Toimintakate -36,99

Toimintatuotot 27,79
Toimintamenot -31,05
Toimintakate -3,26

6.1 Kaupunginvaltuusto

Toimielin	KAUPUNGINVALTUUSTO
Tulosalue	Kaupunginvaltuusto
Tulosyksiköt	Kaupunginvaltuusto
Tehtävä	Kaupunginvaltuusto käyttää kunnan ylintä päätösvaltaa. Valtuusto vastaa kaupungin taloudesta ja toiminnasta. Valtuusto on hallintosäännöllä siirtänyt toimivaltaansa myös muille toimielimille.

TULOSLASKELMA

	Tp 2021	Ta 2022 OSV II	Kj:n esitys 2023	Ta 2023	Ts 2024	Ts 2025
I20 Kaupunginvaltuusto						
Toimintamenot	-208 386	-186 300	-201 700	-201 700	-205 300	-208 900
Henkilöstömenot	-176 172	-134 300	-134 300	-134 300	-137 000	-139 700
Palvelujen ostot	-25 329	-41 900	-43 100	-43 100	-43 800	-44 500
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-2 863	-9 700	-9 900	-9 900	-10 100	-10 300
Muut toimintamenot	-4 021	-400	-14 400	-14 400	-14 400	-14 400
Toimintakate	-208 386	-186 300	-201 700	-201 700	-205 300	-208 900
Toimintakate €/asukas	-10,58	-9,55	-10,45	-10,45	-10,75	-10,99
Kustannuslaskennalliset erät						
Vyörytyserät	-36 500	-34 400	-41 100	-41 100	-41 100	-41 100
Suunnitelmapoistot	-7 872	-4 600	-2 700	-2 700	-3 500	-600
Yhteensä	-252 758	-225 300	-245 500	-245 500	-249 900	-250 600

TALOUSARVION 2023 PERUSTELUT

Talousarvio sisältää valtuuston kokoukset, iltakoulut, seminaarit, koulutukset, materiaalit, valtuustoryhmien

neuvottelukunnan toiminnan sekä mm. valtuutettujen laite- ja ICT-kustannukset.

Kaupunginjohtajan sijaisen ehdotus:

Kaupunginhallitus esittää Kaupunginvaltuuston vuoden 2023 talousarvion ja vuosien 2023-2025 taloussuunnitelman kaupunginvaltuuston hyväksyttäväksi.

Kaupunginhallituksen päätös:

Ehdotus hyväksyttiin.

Kaupunginvaltuuston päätös:

Ehdotus hyväksyttiin.

6.2 Tarkastustoimi

Toimielin	TARKASTUSLAUTAKUNTA
Tulosalue	Tarkastustoimi
Tulosityksiköt	Tarkastustoimi
Tehtävä	Kuntalain mukaisen tarkastuksen järjestäminen, kunnanvaltuuston päätettävien tarkastusta koskevien asioiden valmistelu, valtuuston asettamien toiminnallisten tavoitteiden toteutumisen arviointi sekä tilintarkastus.

TULOSLASKELMA

	Tp 2021	Ta 2022 OSV II	Kj:n esitys 2023	Ta 2023	Ts 2024	Ts 2025
I21 Tarkastustoimi						
Toimintamenot	-32 095	-50 200	-51 000	-51 000	-52 000	-53 000
Henkilöstömenot	-12 699	-17 700	-17 900	-17 900	-18 300	-18 700
Palvelujen ostot	-19 396	-32 400	-33 000	-33 000	-33 600	-34 200
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	0					
Muut toimintamenot	0	-100	-100	-100	-100	-100
Toimintakate	-32 095	-50 200	-51 000	-51 000	-52 000	-53 000
Toimintakate €/asukas	-1,63	-2,57	-2,64	-2,64	-2,72	-2,79
Kustannuslaskennalliset erät						
Vyörytyserät	-2 800	-2 700	-3 500	-3 500	-3 500	-3 500
Suunnitelmapoistot						
Yhteensä	-34 895	-52 900	-54 500	-54 500	-55 500	-56 500

TALOUSARVION 2023 PERUSTELUT

Tarkastuslautakunnan talousarvio sisältää tarkastuslautakunnan toiminnasta ja tilintarkastuksesta aiheutuvat kustannukset.

Hallinnon ja talouden tarkastuspalvelut on kilpailutettu syksyllä 2022 ja tilintarkastuspalvelut ostetaan jatkossakin BDO Auditor Oy:ltä.

Tarkastuslautakunnan arviointikohteina vuonna 2023 ovat johtaminen ja hallinto sekä hyvinvointi ja osallisuus. Lisäksi konserniyhteisöt, omistajaohjaus ja liikelaitoksen toiminta ovat tarkastuslautakunnan arvioinnin kohteina.

Kaupunginjohtajan sijaisen ehdotus:

Kaupunginhallitus esittää Tarkastustoimen vuoden 2023 talousarvion ja vuosien 2023-2025 taloussuunnitelman kaupunginvaltuuston hyväksyttäväksi.

Kaupunginhallituksen päätös:

Ehdotus hyväksyttiin.

Kaupunginvaltuuston päätös:

Ehdotus hyväksyttiin.

6.3 Strateginen johtaminen

Toimielin	KAUPUNGINHALLITUS
Tulosalue	Strateginen johtaminen
Tulosyksiköt	Konsernijohto, Yleinen hallinto ja edunvalvontatehtävät, Viestintä, Tietohallinto
Talousarvion sitovuus	Toimintakate
Vastuuhenkilö	Kaupunginjohtaja
Tehtävä	Kaupunginhallitus vastaa kaupungin hallinnosta ja taloudenhoidosta sekä kaupunginvaltuuston päätösten valmistelusta, täytäntöönpanosta ja laillisuuden valvonnasta. Kaupunginhallitus valvoo kaupungin etua, edustaa kaupunkia ja käyttää sen puhevaltaa.

TOIMINTAYMPÄRISTÖANALYYSI

Julkisen sektorin toimintaympäristö on jatkuvassa muutoksessa, mikä vaikuttaa myös poliittiseen johtamisjärjestelmään. Poliittisen johtamisjärjestelmän uudistaminen tulee ottaa luottamushenkilötoiminnassa aktiivisesti esille. Haminassa on oltu edelläkävijöitä valtiokuntamallissa.

Poliittisen johtamisjärjestelmän uudistaminen edellyttää aikaisempaa vahvempaa vuorovaikutusta eri toimijoiden kesken sekä yhteistyön merkityksen ymmärtämistä koko kaupungissa. Kuntalaiset pyrkivät vaikuttamaan kunnan päätöksentekoon ja toimintaan muillakin tavoin kuin äänestämällä kuntavaaleissa.

Yhteistyötä ja epävirallisia vaikuttamisfoorumeita on lisättävä.

Kaupungin menestyminen ja kilpailukyvyyn parantuminen edellyttävät viestinnän ja tietohallinnon tarjoamien mahdollisuuksien monipuolisempaa hyödyntämistä. Kuntalaisten osallisuuden kokemuksen, osallistumisen ja kuulemisen lisääntyminen vaikuttavat kuntakuvaan ja myös kuntalaisten hyvinvoinnin kokemukseen. E-asioinnin (palvelujen saatavuus digitaalisesti 24/7) tarve kasvaa ja edellyttää myös kaupunkia uudistamaan.

KEHITTÄMINEN

Kaupunginhallitus jatkaa omalta osaltaan kehittämissä mukana oloa ja pyrkii kehittämään omaa toimintaansa. Kaupunginhallituksen tuki kaupungin henkilöstölle kehittämistyössä on elintärkeä.

Tietohallinnon toiminta-ajatus uudistuu koko ajan enemmän edistämään toiminnan ja palvelujen uudistamista teknisissä ongelmissa auttamisen sijaan.

Organisaatiossa on kokonaisvaltaisesti siirrytty Google työkalujen käyttöön. Tämä on näkynyt myös luottamushenkilötoiminnassa. GoogleStory jatkuu myös vuoden 2023 aikana, kun jatketaan Chromebookien pilotointia eri palvelualueilla. Palveluja myös sähköistetään.

Sisäistä viestintää tehostetaan hyödyntämällä portin ominaisuuksia entistä paremmin. Viestintäverkoston roolia oman vastualueen tiedottamisessa lisätään.

Keskitettyssä viestinnässä hyödynnetään entistä enemmän some-alustoja. Asukkaille kohdennettua jatkuvaa viestintää ja osallisuusmahdollisuuksia kaupungin kehittämiseen jatketaan uuden mobiilisovelluksen avulla.

Tapahtumien markkinointiin tullaan satsaamaan sekä taloudellisesti että osaamista lisäämällä. Viestinnän ja markkinoinnin resurssia lisätään yhdellä henkilötyövuodella.

Asiakaskokemusta tullaan hyödyntämään entistä enemmän. Palutteen käsittelyn toimintamallia uudistetaan ja palutteen käsittelyaikaa lyhennetään.

Toimintatapojen sekä vastuiden/roolien (palveluprosessit) kuvaaminen jatkuu. Sen sijaan, että toimintatavat vaihtelevat työntekijästä riippuen tai oletukset ohjaavat toimintaa, prosessikuvaukset mahdollistavat laadukkaan toiminnan ja jatkuvan kehittämisen.

TUOTTAVUUDEN PARANTAMINEN

Tuottavuutta parannetaan edistämällä resurssien käyttöä tulosityksiköissä ja tulosityksiköiden välillä sekä tulosalueiden välisellä yhteistyöllä. Tehtävankuvia uudistetaan vastaamaan muutostarpeita ja erityisesti palveluosaamista sekä digiosaamista lisätään.

Viestintää ja markkinointia tehostetaan käynnistämällä palvelualueiden välinen verkostomainen työtapaa (ta-
pahtumatuotanto - matkailu - viestintä). Tällä ehkäistään päällekkäistä työtä sekä tiedonkulkuun liittyviä häiriöitä.

Teknologiset valinnat (Google) vähentävät merkittävästi kustannuksia. Oman konesalin tarve poistuu sekä käyttäjätuen ja laitteiden elinkaari palvelujen tarve määrittyy. Uudistuneet toimintatavat tekevät tiedon saamisen ja kommunikoinnin joustavaksi säästämällä työ-aikaa.

Tiedolla johtaminen (johdon raportointi) järkevöittää toimintaa, mahdollistaa suunnitelmallisen työtteen ja jatkuvan seurannan. Käytettävissä on koko ajan ajan tasalla olevaa tietoa, jota voidaan hyödyntää jatkuvassa toimintojen kehittämisessä ja päätöksenteossa.

OSALLISTAVA BUDJETOINTI

Strategisen johtamisen tulosalueelle kaupunginhallituksen kustannuspaikalle on varattu 150.000 euron määräraha osallistavaan budjetointiin.

TULOSLASKELMA

	Tp 2021	Ta 2022 OSV II	Kj:n esitys 2023	Ta 2023	Ts 2024	Ts 2025
123 Strateginen johtaminen						
Toimintatulot	41 056	6 300	6 300	6 300	6 300	6 300
Myyntituotot	1 930	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000
Tuet ja avustukset	0	5 300	5 300	5 300	5 300	5 300
Muut toimintatuotot	39 126					
Toimintamenot	-5 900 605	-6 462 700	-3 784 600	-3 784 600	-3 852 800	-3 922 200
Henkilöstömenot	-678 628	-679 800	-728 200	-728 200	-742 700	-757 200
Palvelujen ostot	-4 977 329	-5 464 200	-2 696 100	-2 696 100	-2 749 400	-2 803 900
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-34 003	-24 500	-24 900	-24 900	-25 300	-25 700
Avustukset	-25 000	0	-45 000	-45 000	-45 000	-45 000
Muut toimintamenot	-185 645	-294 200	-290 400	-290 400	-290 400	-290 400
Toimintakate	-5 859 550	-6 456 400	-3 778 300	-3 778 300	-3 846 500	-3 915 900
Toimintakate €/asukas	-297,41	-331,10	-195,77	-195,77	-201,39	-206,10
Kustannuslaskennalliset erät						
Vyörytyserät	881 500	925 600	878 700	878 700	878 700	878 700
Suunnitelmapoistot	-22 665	-40 800	-39 800	-39 800	-37 000	-52 800
Yhteensä	-5 000 714	7 341 200	4 617 200	4 617 200	4 688 200	4 741 800

TALOUSARVION 2023 PERUSTELUT

Tulosalue sisältää kaupunginhallituksen, kaupunginjohdajan sekä viestinnän ja tietohallinnon toiminnasta aiheutuvat kustannukset.

Tulosalue sisältää myös maakuntaliiton, Kuntaliiton, seutuvaltuuston ja verotuksen yhteiskustannukset.

TALOUSSUUNNITELMA 2023-2025

Konsernirakenteen uudelleen arviointi tehdään taloussuunnitelmavuosien aikana.

HENKILÖSTÖSUUNNITELMA

Tulosalueen nimi	TP 2021	Ennuste 2022	TA 2023	Muutos (2022 - 2023)	TS 2024	TS2025
Henkilöstön määrä						
Vakinaiset	6,3	6,3	7	+ 0,7	7	7
Määräaikaiset						
Yhteensä	6,3	6,3	7	+ 0,7	7	7
HTV						
Vakinaiset	6,3	6,3	7	+ 0,7	7	7
Määräaikaiset						
Yhteensä	6,3	6,3	7	+ 0,7	7	7

Kaupunginjohtajan sijaisen ehdotus:

Kaupunginhallitus esittää Strategisen johtamisen vuoden 2023 talousarvion ja vuosien 2023-2025 taloussuunnitelman kaupunginvaltuuston hyväksyttäväksi.

Kaupunginhallituksen päätös:

Ehdotus hyväksyttiin.

Kaupunginvaltuuston päätös:

Ehdotus hyväksyttiin.

Toimielin	KAUPUNGINHALLITUS
Tulosalue	Johdon asiantuntijapalvelut
Tulosityksiköt	Hallintopalvelut, Henkilöstöpalvelut, Talouspalvelut, Vaalit
Talousarvion sitovuus	Toimintakate
Vastuuhenkilö	Talousjohtaja
Tehtävä	Tukea demokraattista päätöksentekoa sekä strategista ja operatiivista johtamista, huolehtia kaupungin johtamisjärjestelmän toimivuudesta, luoda yhteistyössä ydinprosessien kanssa edellytyksiä sille, että kaupunkilaisille tuotettavat palvelut ovat vaikuttavia, tehokkaita ja taloudellisia sekä tuottaa ydinprosesseille hallinto-, talous- henkilöstö-, omistajaohjaus-, viestintä- ja tietohallinnon palveluita. Tulosalue vastaa myös kaupungin asiointipalvelusta.

TOIMINTAYMPÄRISTÖANALYYSI

Johdon asiantuntijapalveluiden roolissa korostuu asiantuntijoiden osaamisen hyödyntäminen tuottavuuden edistämiseksi.

Digitalisaation nopea kehittyminen muuttaa tukipalveluprosesseja vähentäen henkilöstötarvetta. Muuttuva

työ edellyttää jatkuvaa oppimista ja uudistumista. Poliittinen johtamisjärjestelmä ja poliittiset päätöksentekijät tarvitsevat hallinnollista asiantuntijatukea johdon asiantuntijapalveluilta.

SITOVAT TAVOITTEET

Kaupungin talousarvion luvussa 2.3. on esitetty kaupungin strategiaan kirjatut strategiset painopisteet ja tavoitteet. Kaupunkistrategian toteutumista arvioidaan talousarvioon kirjattujen strategisten mittareiden avulla. Strategisten tavoitteiden toteuttamiseksi valiokunnat hyväksyvät valiokunnille yhteiset vuosittain määriteltävät toimenpiteet, jotka kirjataan valiokuntien käyttösuunnitelmiin, ja joiden toteutumista valiokunnat seuraavat osavuositarkastusten ja toimintakertomuksen aikataulun mukaisesti.

Johdon asiantuntijapalveluiden päämääränä on tukea ydinprosesseja kaupungin strategisten tavoitteiden toteuttamisessa. Tuottavuuden ja työhyvinvoinnin saavuttamiseksi huomiota tullaan kiinnittämään taloudellisiin tavoitteisiin, ennakoivaan henkilöstövoimavarojen resursointiin ja osallistavaan päätöksentekoon.

TULOSALUE MUODOSTUU SEURAAVISTA TULOSYKSIKÖISTÄ

Hallintopalvelut

Hallintopalveluista on koostettu kokonaisuus, joka palvelee koko organisaatiota sekä ulkoisia asiakkaita. Hallintopalveluihin sisältyvät kirjaamo, kokous- ja asianhallinta, arkisto, assistenttipalvelut, hankinta-, sopimus ja lakineuvonta sekä asiointipalvelu Rinkeli.

Hallintopalveluiden keskeisenä tehtävänä on tukea luottamushenkilötoimintaa, avustaa viranhaltijoita sekä

tarjota asiakaslähtöistä ja korkealaatuista asiakaspalvelua sekä ulkoisille että sisäisille asiakkaille.

Huhtikuussa 2023 järjestetään eduskuntavaalit, mikä vaikuttaa tulosalueen talouteen ja sitoo johdon asiantuntijapalveluiden henkilöstön resursseja.

Henkilöstöpalvelut

Henkilöstöpalvelut muodostuvat henkilöstöhallinnollisista asiantuntijapalveluista sekä palkanlaskennasta. Hallintojohtaja johtaa henkilöstöpalveluita.

Henkilöstöpalvelujen tehtävänä on varmistaa, että työterveyssovimuksen mukainen palvelutaso saavutetaan

ja työkyvyn johtamisen toimintamallit saadaan sujuvasti käyttöön. Henkilöstöpalvelut ja palkanlaskenta neuvovat ja avustavat kaupungin henkilöstöä ja esihenkilöitä palvelussuhde- ja palkka-asioissa.

Talouspalvelut

Talouspalveluiden keskeinen tehtävä on tuottaa tietoa kaupungin eri tulosalueiden toiminnan tuloksellisuuden arvioimiseksi ja päätöksenteon tueksi. Kaupunkikonsernin seuranta, talouden ohjaus ja yhteistyön merkitys konserniyhtiöiden johdon kanssa korostuu jatkossa entisestään.

Hyvinvointialueelle vuodesta 2023 alkaen siirtyvien ja toisaalta kuntiin jäävien tehtävien ja niiden kustannusten seuranta ja raportointi osana uudistusta on kaupungin tulevan rahoituspohjan oikeellisuuden kannalta äärettömän tärkeää. Myös talousvaikutusten kannalta historiallisen suuren uudistuksen taloudellisten vaikutusten ennakointi ja oikeellisuuden varmistaminen sekä

kaupungin rahoituspohjan riittävyyden varmistaminen erityisesti vuodesta 2024 eteenpäin ovat talouspalveluiden keskeinen tehtävä.

Valtakunnallinen Kuntatieto -ohjelma ja tilastoinnin jatkuva kehittäminen työllistävät edelleen ja myös suunnitelmavuosina huomattavasti. Ohjelmassa edistetään tietojen tuotantoa ja raportointia niin, että tiedot ovat oikeaan aikaan ja avoimesti sekä riittävän kattavasti ja vertailukelpoisesti valtion viranomaisten ja kuntien käytettävissä. Hanke edellyttää muutoksia mm. kaupungin kirjanpitojärjestelmiin.

KEHITTÄMINEN

Sähköinen arkistointi on tulevaisuutta ja taloussuunnitelmavuosien aikana pyritään ottamaan käyttöön eri toiminnoissa sähköinen arkistointi. Tavoitteena on, ettei jatkossa paperia tarvitsisi enää arkistoida fyysiseen arkistoon.

Johdon asiantuntijapalveluiden prosessien kehittämistä digitalisaatiota hyödyntäen jatketaan yhä. Talouspalveluissa on vuoden 2023 talousarvion laadinnassa aloitettu pilotoimaan uutta sähköistä talousdokumenttia,

jonka tuottamiin talousdokumentteihin on integroitu kirjanpidon ja taloussuunnittelun eurotaulukot. Onnistuessaan pilotin seurauksena otetaan melkoinen digiloikka ja vähennetään manuaalista työtä talousdokumenttien kasaamisessa koko kaupunkiorganisaatiossa.

TUOTTAVUUDEN PARANTAMINEN

Hallintopalveluissa henkilöstömitoitus on sopiva eikä tuottavuutta ole saatavissa henkilömitoitusta tiukentamalla. Tuottavuutta on mahdollista parantaa toimintaprosesseja tehostamalla ja turhasta byrokratiasta luopumalla. Lean-ajatusmalli on vahvasti hallintopalveluiden toiminnan ytimessä.

Henkilöstöpalveluissa sekä palkanlaskennassa sähköisten toimintamallien kehittäminen ja uusien ohjelmien käyttöönotto lisää tuottavuutta. Henkilöstömitoitus on sopiva eikä riskien hallinnan näkökulmasta henkilöstöpalveluiden henkilöstömäärää voi vähentää, jotta

palkanmaksu ja lakisääteiset tehtävät pystytään hoitamaan.

Talouspalveluissa tuottavuutta parannetaan prosesseja kehittämällä, osaamista kasvattamalla sekä uudistamalla lukuisia talouspalveluiden järjestelmiä. Lisäksi henkilöstömitoitusta tarkistetaan suunnitelmavuosien aikana tapahtuvien eläköitymisten yhteydessä.

TULOSLASKELMA

	Tp 2021	Ta 2022 OSV II	Kj:n esitys 2023	Ta 2023	Ts 2024	Ts 2025
I28 Johdon asiantuntijapalvelut						
Toimintatulot	199 346	182 000	217 500	217 500	217 500	217 500
Myyntituotot	37 926	66 000	34 000	34 000	34 000	34 000
Maksutuotot						
Tuet ja avustukset	133 581	110 000	182 000	182 000	182 000	182 000
Muut toimintatuotot	27 839	6 000	1 500	1 500	1 500	1 500
Toimintamenot	-3 378 398	-3 708 200	-3 705 600	-3 705 600	-3 747 200	-3 790 500
Henkilöstömenot	-2 608 516	-2 650 800	-2 517 100	-2 517 100	-2 540 400	-2 565 000
Palvelujen ostot	-581 761	-852 500	-977 400	-977 400	-995 400	-1 013 800
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-14 921	-21 300	-24 800	-24 800	-25 100	-25 400
Avustukset	-3 000	-3 000	-3 000	-3 000	-3 000	-3 000
Muut toimintamenot	-170 200	-180 600	-183 300	-183 300	-183 300	-183 300
Toimintakate	-3 179 051	-3 526 200	-3 488 100	-3 488 100	-3 529 700	-3 573 000
Toimintakate €/asukas	-161,36	-180,83	-180,73	-180,73	-184,80	-188,05
Kustannuslaskennalliset erät						
Vyörytyserät	1 496 300	1 721 300	3 023 100	3 023 100	3 023 100	3 023 100
Suunnitelmapoistot	-24 568	-11 000	-9 400	-9 400	0	0
Yhteensä	-1 707 320	-1 815 900	-474 400	-474 400	-506 600	-549 900

TALOUS

Toiminnan taloudellisuutta seurataan ja resurssien kohdentamiseen kiinnitetään huomiota suunnitelma-
vuosina.

TALOUSSUUNNITELMA 2023-2025

Taloussuunnitelmavuosina johdon asiantuntijapalvelui-
den toimintaa organisoidaan uudelleen eläköitymisten
seurauksena.

HENKILÖSTÖSUUNNITELMA

Tulosalueen nimi	TP 2021	Ennuste 2022	TA 2023	Muutos (2022 - 2023)	TS 2024	TS2025
Henkilöstön määrä						
Vakinaiset	18,5	19	17	-2	18	18
Määräaikaiset	1	2	1	-1		
Yhteensä	19,5	21	18	-3	18	18
HTV						
Vakinaiset	18,5	19	17	-2	18	18
Määräaikaiset	1	2	1	-1		
Yhteensä	19,5	21	18	-3	18	18

Henkilöstömäärä on laskeva eläköitymisten seurauk-
sena. Digitalisaation ja toimintamallien uudistamisen

johdosta kaikkia vapautuvia tehtäviä ei ole tarvetta
täyttää.

MERKITTÄVIMMÄT RISKIT

Digitaalisuus muuttaa työtä ja haastaa uuden oppimiseen ja se saattaa vaikuttaa työssäjaksamiseen. Prosessiorganisaatio edellyttää useiden rajapintojen ja yhteistyötahojen huomioimista ja lisää tiedonkulun ja yhteistyön haasteita. Eläköitymisten johdosta henkilöstön määrä vähenee, mikä voi vaikuttaa muiden työntekijöiden työssäjaksamiseen ja työhyvinvointiin.

Joidenkin palveluiden henkilöstömitoitus on tiukka, jolloin pidempiaikaiset poissaolot voivat synnyttää suurin riskin palveluiden toimivuuteen ja saatavuuteen.

Kaupunginjohtajan sijaisen ehdotus:

Kaupunginhallitus esittää Johdon asiantuntijapalveluiden vuoden 2023 talousarvion ja vuosien 2023-2025 taloussuunnitelman kaupunginvaltuuston hyväksyttäväksi.

Kaupunginhallituksen päätös:

Ehdotus hyväksyttiin.

Kaupunginvaltuuston päätös:

Ehdotus hyväksyttiin.

	Tp 2021	Ta 2022 OSV II	Kj:n esitys 2023	Ta 2023	Ts 2024	Ts 2025
STRATEGINEN JOHTAMINEN YHTEENSÄ						
Toimintatulot	241 489	188 300	223 800	223 800	223 800	223 800
Myyntituotot	40 644	67 000	35 000	35 000	35 000	35 000
Maksutuotot	300	0	0	0	0	0
Tuet ja avustukset	133 581	115 300	187 300	187 300	187 300	187 300
Muut toimintatuotot	66 965	6 000	1 500	1 500	1 500	1 500
Toimintamenot	-97 997 947	-102 107 400	-7 742 900	-7 742 900	-7 857 300	-7 974 600
Henkilöstömenot	-3 474 379	-3 482 600	-3 397 500	-3 397 500	-3 438 400	-3 480 600
Palvelujen ostot	-93 961 100	-97 891 000	-3 749 600	-3 749 600	-3 822 200	-3 896 400
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-51 787	-55 500	-59 600	-59 600	-60 500	-61 400
Avustukset	-153 889	-203 000	-48 000	-48 000	-48 000	-48 000
Muut toimintamenot	-356 792	-475 300	-488 200	-488 200	-488 200	-488 200
Toimintakate	-97 756 457	-101 919 100	-7 519 100	-7 519 100	-7 633 500	-7 750 800
Toimintakate €/asukas	-4961,75	-5226,62	-389,59	-389,59	-399,66	-407,94
Kustannuslaskennalliset erät						
Vyörytyserät	2 338 500	2 609 800	3 857 200	3 857 200	3 857 200	3 857 200
Suunnitelmapoistot	-55 105	-56 400	-51 900	-51 900	-40 500	-53 400
Yhteensä	-95 473 062	-99 365 700	-3 713 800	-3 713 800	-3 816 800	-3 947 000

6.4 Hyvinvoiva haminalainen

Toimielin	KASVATUS JA KOULUTUS -VALIOKUNTA
Tulosalue	Kasvatus- ja koulutuspalvelut
Tulosityksiköt	Varhaiskasvatus ja opetuksen tuki, Opetus- ja nuorisopalvelut, Varhaiskasvatus
Talousarvion sitovuus	Toimintakate
Vastuuhenkilö	Kasvatus- ja koulutusjohtaja
Tehtävä	Kasvatus- ja koulutuspalveluiden ydintehtävä on tuottaa lasten ja nuorten sekä perheiden tarpeiden mukaisia lakisääteisiä, laadukkaita ja monipuolisia kasvatus- ja koulutuspalveluja. Lisäksi kasvatus- ja koulutuspalvelut vastaavat Haminan kaupungin kansalaisopiston toiminnasta. Kasvatus- ja koulutuspalveluiden palvelukokonaisuuteen kuuluu lakisääteisten palveluiden lisäksi lasten, nuorten ja lapsiperheiden hyvinvointia edistäviä, vapaaehtoisia palveluja. Palveluiden tuottamisessa ja kehittämisessä keskeisinä periaatteina ovat lapsen ja vanhemmuuden arvostaminen, hyvän lapsuuden ja nuoruuden rakentaminen yhteistyössä huoltajien kanssa. Kasvatus- ja koulutuspalveluiden toiminta on tavoitteellista ja suunnitelmallista ja toiminnan vaikutuksia arvioidaan opetuksen laadun, yhteisöllisyyden ja osallisuuden, turvallisuuden ja hyvinvoinnin näkökulmasta.

TOIMINTAYMPÄRISTÖANALYYSI

Kasvatus- ja koulutuspalveluiden toimintaan ja palveluiden uudistamiseen vaikuttavat erityisesti Etelä- Kymenlaakson väestökehitys, hyvinvointikertomuksen indikaattoreiden antamat tulokset Haminan lapsiperheiden, lasten ja nuorten hyvinvoinnista, opetusministeriön ja opetushallituksen linjaukset, lainsäädännön muutokset, ja tietotekniikan mahdollisuudet. Myös valtakunnallinen ja seudullinen koronatilanne sekä Ukrainan sota voivat vaikuttaa kasvatus- ja koulutuspalveluiden käytännön toimintaan ja sen kehittämiseen.

Vuoden 2023 elokuussa oppivelvollisuuslaki kattaa kaikki toisen asteen ikäryhmät, jolloin kaikki oppilaat ovat opiskelun maksuttomuuden piirissä. Haminan oppivelvollisten ohjaus- ja valvontavelvollisuus on suunniteltu sekä toiminnan että henkilöresursoinnin kautta. Oppilaiden sijoittumista toiselle asteelle ja tutkinnon suorittamista valvovat opettajien lisäksi peruskoulun ja toisen asteen opinnonohjaajat sekä kuntavalvoja.

Sekä varhaiskasvatuksen yksiköiden, että koulujen määrään vaikuttavat lapsi- ja oppilasmäärät, ja palveluverkko pyritään pitämään mahdollisimman tarkoituksenmukaisena lapsiperheiden, opetuksen järjestämisen ja kustannusten kannalta. Palveluiden toteuttamisessa huomioidaan palveluverkkoselvityksessä määritellyt toimenpiteet.

Ehkäisevän päihdetyön merkitys kasvaa ja sillä on suuri merkitys ns. Islannin malliin perustuvaan Haminan malliin, jota rakennetaan ja samanaikaisesti käyttöön otetaan monialaisena yhteistyönä ja valtionavustushankkeiden avulla.

Varhaiskasvatuksessa ja perusopetuksessa järjestetään lakisääteistä, kolmiportaiseen tukeen perustuvaa erityistä tukea, lasten ja oppilaiden tilanne ja tarpeet huomioon ottaen. Erityisen tuen tarve on moninaista, minkä vuoksi monialainen, asiantuntijoiden sujuva yhteistyö ja kumppaniverkostoissa toimiminen on keskeistä. Kasvun ja oppimisen tuen koordinaattori kehittää palveluiden saumatonta järjestämistä, resurssien käyttöä sekä tekee erityisen tuen päätökset ja varmistaa oikeat tiedot Koski-tietokantaan.

Tietotekniikan hyödyntämistä esi- ja perusopetuksessa, lukiokoulutuksessa, kansalaisopiston ja nuorisopalveluiden toiminnassa jatketaan edelleen mm. käyttämällä opetuksessa yhä enemmän e-aineistoja. Samalla kouluissa yhtenäistetään tietotekniikan hyödyntämistä, pedagogisia menetelmiä ja aineistoja käyttämällä eri kouluissa Qridi-palveluun linkitettyä Haminan digitaalisten taitojen oppimisen polkua.

Kymenlaakson kuntien, eri toimijoiden ja Kymsoten LAPE-yhteistyö lasten ja perheiden hyväksi jatkuu aktiivisena. Mm. seudullinen lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma on rakennettu yhteistyönä. Käytännön yhteistyötä ja palveluiden kehittämistä edesauttaa Haminan perustettu perhekeskus, jossa toimijoina mukana ovat kaupungin osalta erityisesti lasten tuen palveluita järjestävät tahot.

Hyvinvointikertomuksen indikaattorit antavat tietoa Haminan lapsiperheiden, lasten ja nuorten hyvinvoinnista, jonka edistämiseksi sekä varhaiskasvatuksessa että perusopetuksessa tavoite on positiivisen pedagogiikan keinoin ehkäistä kiusaamista ja syrjäytymistä ja tukea sekä lasten, nuorten ja huoltajien osallisuutta ja yhteistyötä varhaiskasvatuksen ja koulujen kanssa.

SITOVAT TAVOITTEET

Kasvatus- ja koulutuspalveluiden keskeinen strateginen tavoite on mahdollistaa laadukas varhaiskasvatus ja opetus sekä turvallinen polku aikuisuuteen haminalaisille lapsille ja nuorille. Sitovia tavoitteita toteutetaan myös valtionavusteisten hankkeiden avulla.

Haminan kaupunki tavoittelee Unicefin Lapsiystävällinen kunta- statusta, jonka seurauksena kasvatus- ja koulutuspalveluissa päätöksenteossa huomioidaan entistä paremmin lapsivaikutukset ja tehdään lapsivaikutusten arviointia.

Sitovana tavoitteena on edelleen oikea-aikaisen tuen järjestäminen varhaiskasvatuksessa ja kouluissa, jotta kasvatus- ja opetustyössä asetetut tavoitteet voidaan saavuttaa. Samalla tuetaan lapsiperheiden arjen sujumista.

Positiivista pedagogiikkaa sovelletaan Haminan kaupungin varhaiskasvatuksessa ja kouluissa pedagogisena linjauksena, jota vaiheittain on lähdetty toteuttamaan. Sitovana tavoitteena säilyy positiivisen pedagogiikan avulla välittävien ihmissuhteiden vahvistaminen sekä varhaiskasvatuksessa että kouluissa. Tämä antaa keinoja ehkäistä kiusaamista ja syrjäytymistä. Kiusaamista ei hyväksytä ja kaikkiin kiusaamistilanteisiin puututaan yhteisesti rakennetun mallin mukaisesti. Positiivisen pedagogiikan soveltamista jatketaan ja syvennetään varhaiskasvatuksen yksiköissä ja kouluissa vuosien 2023-2024 aikana.

Englanninkielisen varhaiskasvatusryhmän tarve ja järjestämismahdollisuuksien kartoitus uusitaan keväällä 2023 ja käydään keskustelua myös kansainvälisten yritysten kanssa palvelutarpeiden tunnistamisen osalta.

Sekä esiopetuksen että perusopetuksen oppimisympäristöjä laajennetaan jatkossa digitaalisuuteen. Tavoite on toteuttaa digitaalisten taitojen oppimispolkua kaikissa peruskouluissa ja lukiassa. Perusopetuksessa yhdenvertainen mahdollisuus digitaalisten taitojen oppimiseen toteutuu Qridi-ohjelman käytöllä.

Suomenkielisen lukiokoulutuksen tarjoamista ulkomaisille opiskelijoille arvioidaan ja siihen perustuen käynnistetään toimintaa tarpeen mukaan rajallisesti vuosien 2022-2024 aikana.

Lukiokoulutusta kehitetään sekä laadukkaana yleislukiona kuin aktiivisella erikoislinjan ja painotuksien sekä kaksoistutkintokoulutuksen mahdollistamisella.

Nuorten osallisuutta vahvistetaan ja tavoitteena on saada toimintaan mukaan yhä enemmän nuoria nuorisovaltuuston rinnalle. Ehkäisevä päihdetyö nostetaan yhä keskeisemmäksi osaksi lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmaa ja Haminan mallin avulla rakennetaan harrastustoimintaa yhdessä yhdistysten kanssa siten, että kaikilla haminalaisilla lapsilla ja nuorilla olisi oma mieleinen harrastus ja mahdollisuus kokeilla erilaisia harrastuksia omien kiinnostusten mukaisesti.

Strategisista tavoitteista ekologinen Hamina liittyy kaikkien kasvatus- ja koulutuspalveluiden toimipaikkojen käytännön toimintaan. Sitovana tavoitteena kestävä elämäntapaa ja kehitystä edistetään joko Vihreä lippu- toimintasuunnitelman tai jonkin muun kestävä kehityksen suunnitelman pohjalta.

Myös toimipaikkojen jätteen kierrätystä parannetaan edelleen yhdessä kiinteistöpalveluiden ja puhtauspalveluiden kanssa.

Palveluiden laatua kehitetään osaltaan henkilöstön rekrytointikäytäntöjä yhdenmukaistaen sekä markkinointia ja viestintää tehostaen. Pätevän henkilökunnan määrää arvioidaan lukuvuoden ja toimintakauden aloituksen yhteydessä.

Lukion opiskelijamäärän kehityksessä tavoitellaan lukion erikoislinjan sekä yleislinjan osalta opiskelijamäärän kasvua.

Palveluverkkoselvitys huomioidaan eri yksiköiden toiminnan järjestelyissä, rekrytoinneissa sekä kehittämisessä. Koulukuljetusjärjestelyissä huomioidaan Haminan koulukuljetuksen keväällä 2023 päivitettävät periaatteet, käytössä olevat resurssit sekä palveluiden laatu.

Työelämälähtöistä perusopetusta toteutetaan aloittamalla JOPO-toiminta syksyllä 2023. Kasvatus- ja koulutuspalveluiden henkilöstön osaamista ja hyvinvointia kehitetään osaltaan OPE-tet toiminnalla ja mahdollistamalla tutustuminen toisen koulun opetusjärjestelyihin.

TULOSALUE MUODOSTUU SEURAAVISTA TULOSYKSIKÖISTÄ

Kasvatus ja koulutus -valiokunnan alaiseen Vahvana elämään -prosessiin kuuluvat varhaiskasvatus ja opetuksen

tukitoiminnot, opetus- ja nuorisopalvelut ja kansalaisopiston toiminta.

Varhaiskasvatus ja opetuksen tuki

Palveluiden kysyntään vaikuttaa syntyvyys, perheiden muuttosuunta sekä valtakunnalliset linjaukset. Perheiden valinnat vaikuttavat yksityisen ja kunnallisen varhaiskasvatuksen osuuteen sekä kotihoidon tuen ja Hamina-lisän käyttöön. Laadukkaan varhaiskasvatuksen ja opetuksen tuen toteutumisen varmistaa riittävä, sitoutunut, ammattitaitoinen, huoltajien kanssa hyvässä yhteistyössä toimiva henkilöstö, joka ottaa huomioon lasten, nuorten ja perheiden muuttuvat tarpeet.

Varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen yhteistyötä vahvistetaan edelleen, jotta lasten siirtyminen esikoulusta perusopetukseen olisi mahdollisimman sujuvaa.

Opiskeluhuollon siirryttyä hyvinvointialueelle vuoden 2023 alusta, yhteistyön ja yhteisöllisen työn osuutta sekä

yhteen sovittavaa johtamista kehitetään kasvun ja oppimisen tuen koordinoinnilla ja päätöksenteolla. Innovatiivisten oppimisympäristöjen edistäminen -hankkeen avulla luonto ja lähiympäristö tehdään tutuksi lapsille tv-t-välineitä hyödyntäen.

Esteettömän viestinnän eri menetelmät hyödynnetään toiminnassa. Digiosaamista vahvistetaan, ja -laitteita lisätään sekä päiväkoteihin että esikouluihin.

Painopistealueina varhaiskasvatuksessa jatkuu tunne- ja vuorovaikutustaitojen vahvistaminen, digitaalinen oppimisympäristön kehittäminen, pedagogisen tiimityön tukeminen sekä taide- ja kulttuurikasvatus.

Opetus- ja nuorisopalvelut

Perusopetuksen koulujen määrään vaikuttaa eniten oppilasmäärät ja niiden kehitys ja kouluverkon tarkoituksenmukaisuutta arvioidaan säännöllisesti. Palveluverkkoselvityksessä sekä kaupunkistrategiassa määritellyt toimintamallit ja painotukset huomioidaan koulutuksen järjestämisessä.

Vuosina 2022-2024 satsataan edelleen koulunuorisotyöhön ja nuorten harrastus- ja muun toiminnan lisäämiseen. Haminan harrastamisen mallia rakennetaan vuoden 2023 aikana valtionavustuksen avulla.

Liikkuvaa nuorisotyötä ja etsivää nuorisotyötä tehdään yhdessä Ekamin rannikkopajojen, seurakunnan ja muiden yhteistyökumppaneiden kanssa. Nuorten hyvinvointisuunnitelman mukaisesti nuorten osallistumista tapahtumien ja toiminnan järjestämiseen jatketaan ja lisätään opetus- ja kulttuuriministeriön linjaamien nuorten osallisuuskriteerien mukaisesti.

Haminan lukio jatkaa tuloksellista työtään, jossa kansainvälisyys, suomenkielisten opintojen tarjoaminen jatkossa myös ulkomaalaisille, korkeakoulu- ja muu oppilaitosyhteistyö ja kehittämistyö hankkeiden avulla on kehittämisen keskeisiä teemoja.

Lukion toiminnassa kehitetään monipuolista kaksoistutkintoyhteistyötä Ekamin ja Harjun oppimiskeskuksen kanssa. Ratsastuspainotteista erikoislinjan kehitetään sisällön, markkinoinnin ja opiskelijalähtöisesti. Laadukasta lukiokoulutusta toteutetaan lisäämällä yhteistyötä korkeakoulujen ja yritysten kanssa.

Oppivelvollisuuden laajentuminen 18 ikävuoteen tavoittaa elokuussa 2023 toisen asteen kaikki ikäluokat. Oppivelvollisten sijoittumista toisen asteen opintoihin seurataan ja koordinoidaan edelleen paikallisesti sekä seudullisessa yhteistyöryhmässä, joka aloitti toimintansa jo ennen oppivelvollisuuslain voimaantuloa.

Kansalaisopisto

Kansalaisopiston toiminnan tavoitteena on saada lisää eri-ikäisiä harrastajia ja opiskelijoita kansalaisopiston toimintaan mukaan. Toimintaa uudistetaan ja laajennetaan verkkopedagogiikkaa kehittämällä. Sen ansiosta kansalaisopiston mahdollisuudet tarjota kursseja eri puolilla Haminaa, Virolahtea ja Miehikkälää asuville sekä muille kymenlaaksolaisille ja sen ulkopuolella asuville paranevat. Kurssitarjontaa suunniteltaessa asiakaspalautteita ja kansalaisopiston opettajilta tullut palaute otetaan huomioon.

Kansalaisopiston pedagogiikkaa uudistetaan osaamisperusteiseksi, mikä tarkoittaa sitä, että osalle kursseista asetetaan oppimistavoitteet. Kurssin suorittamisesta ja omasta osaamistasostaan opiskelija saa kirjallisen todistuksen, jota voi hyödyntää esim. opiskelemaan pyrittäessä tai työpaikkaa haettaessa.

KEHITTÄMINEN

Kasvatus- ja koulutuspalveluiden kehittämisessä digitaalisten työkalujen käyttöönotto on edelleen keskeistä. Lisäksi sekä varhaiskasvatuksen, perusopetuksen, iltapäivätoiminnan pedagogiikan kehittämistä ohjaa positiivisen pedagogiikan linjaukset. Myös kansainvälistyminen ja kumppaniverkostojen rakentaminen ja niiden toiminnan tehostaminen ovat kehittämisen keskiössä. Henkilöstön osaamisen kehittämiseen satsataan edelleen ja hyödynnetään alueellisia koulutuksia sekä Opetushallituksen rahoittamia koulutussisältöjä.

Positiivisen pedagogiikan toimintatapojen vahvistamista jatketaan vuoden 2023 aikana sekä varhaiskasvatuksessa että perusopetuksessa. Tavoitteena on edistää oppilaiden yhteishenkeä, ryhmäytymistä ja positiivisen minäkuvan kehittämistä, ja samalla ehkäistä koulukiusaamista sekä saada yhtenäiset käsittelytavat koulukiusaamisen tapauksiin eri kouluille ja varhaiskasvatukseen. Yhteistyötä huoltajien kanssa tiivistetään lasten ja nuorten tueksi myös digitaalisen viestinnän osalta. Varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen yhteistyötä ja vuoropuhelua jatketaan kehittämällä esi- ja alkuopetuksen joustavan toteutuksen malli.

Vuoden 2023 aikana yhteistyötä eri kuntien kansalaisopistojen sekä muiden oppilaitosten ja organisaatioiden kanssa pyritään lisäämään.

Kansalaisopistossa on aloitettu opiston uuden ilmeen systemaattinen rakentaminen, joka jatkuu vuoden 2023 puolella. Sen avulla tehdään näkyväksi kansalaisopiston monipuolista kurssitarjontaa ja sen käytännön toteutusta sekä lähi- että verkkopedagogiikan avulla. Haminalaisten sekä kaikkien kurssilaisten mahdollisuuksia vaikuttaa kansalaisopiston toimintaan vahvistetaan. Haminan kansalaisopiston tavoite on toimia vahvana osaamisen ja siivistystyön edistäjänä omalla toimialueellaan.

Kasvatus- ja koulutuspalveluiden henkilöstön osaamisen kehittämistä jatketaan käytössä olevien resurssien mukaisesti 2023-2024 vahvistamalla positiivisen pedagogiikan mallin jalkautumista kouluihin ja varhaiskasvatuksen yksiköihin sekä lisäämällä erityisen tuen osaamista mm. Nepsy-neuropsykiatrisen koulutuksen avulla. Nepsy-valmennuksia ja seminaareja tarjotaan myös lapsiperheiden huoltajille. Tämän avulla vahvistetaan kasvatus- ja koulutuspalveluiden henkilöstön ja huoltajien yhteistyötä ja käyttöönotetaan yhteisiä toimintatapoja lasten ja nuorten kasvun ja kehityksen tueksi.

Digitaalisten taitojen yhdenvertaista oppimista kehitetään Qridi palvelun käytöllä kaikissa peruskouluissa. Elinikäisen digioppimisen toimintatapaan on tavoitteena saada mukaan oppilaitoksia, korkeakouluja, yrityksiä ja muita yhteistyötahoja.

TUOTTAVUUDEN PARANTAMINEN

Tuottavuutta parannetaan talousarvio- ja suunnitelma- vuosien aikana kasvatus- ja koulutuspalveluissa arvioimalla henkilöstön nykyistä ja tulevaa osaamista, henkilöstömäärään tarvetta ja tietotekniikan ja koordinoinnin tehostamista. Koordinoinnilla varmistetaan valtionosuusraportoinnin onnistuminen sekä hankkeiden vaikuttavuus ja mahdollisuudet lisäresursseihin.

Lähivuosina kasvatus- ja koulutuspalveluista eläköityy merkittävä määrä osaajia ja vakanssien täyttäjien yhteydessä puntaroidaan, miten työn sisältö on muuttunut, mitä osaamista tarvitaan ja miten nämä asiat vaikuttavat rekrytointeihin.

Myös työtehtävien mahdollinen yhdistely, eri yksiköiden yhteistyön lisääminen ja ostopalvelutoiminta ovat tuottavuuden kannalta keskeisiä.

Oppimateriaalien muuttuessa yhä enemmän digitaalisiksi on myös niistä mahdollista saada säästöjä ja hyödyntää samoja aineistoja käytössä olevia digitaalisia laitteistoja hyödyntäen.

Varhaiskasvatuksen ja koulujen palveluverkkoa peilataan oppilasmääriin ja palveluverkkoselvitykseen ja kaupunki-strategiaan. Samalla arvioidaan, miten palveluverkon laajuus vaikuttaa kasvatus- ja opetushenkilöstön sekä muiden, tarvittavien asiantuntijoiden määrään.

TULOSLASKELMA

	Tp 2021	Ta 2022 OSV II	Valiokunta 2023	Ta 2023	Ts 2024	Ts 2025
421 Kasvatus- ja koulutuspalvelut						
Toimintatulot	1 963 040	2 263 700	2 509 200	2 509 200	2 509 200	2 509 200
Myyntituotot	530 303	561 300	841 600	841 600	841 600	841 600
Maksutuotot	772 248	817 100	746 100	746 100	746 100	746 100
Tuet ja avustukset	580 166	840 900	867 400	867 400	867 400	867 400
Muut toimintatuotot	80 322	44 400	54 100	54 100	54 100	54 100
Toimintamenot	-35 246 461	-35 346 100	-36 283 900	-36 283 900	-36 781 800	-37 289 000
Henkilöstömenot	-20 823 948	-21 070 300	-21 212 900	-21 212 900	-21 636 100	-22 067 600
Palvelujen ostot	-5 762 708	-5 660 400	-6 422 900	-6 422 900	-6 482 600	-6 543 300
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-778 655	-770 000	-853 500	-853 500	-868 500	-883 500
Avustukset	-694 967	-700 000	-690 000	-690 000	-690 000	-690 000
Muut toimintamenot	-7 186 183	-7 145 400	-7 104 600	-7 104 600	-7 104 600	-7 104 600
Toimintakate	-33 283 420	-33 082 400	-33 774 700	-33 774 700	-34 272 600	-34 779 800
Toimintakate €/asukas	-1689,34	-1696,53	-1749,98	-1749,98	-1794,38	-1830,52
Kustannuslaskennalliset erät						
Vyörytyserät	-1 255 899	-1 438 600	-2 296 900	-2 296 900	-2 296 900	-2 296 900
Suunnitelmapoistot	-183 701	-227 400	-217 400	-217 400	-210 300	-217 700
Yhteensä	-34 723 021	-34 748 400	-36 289 000	-36 289 000	-36 779 800	-37 294 400

TALOUS

Toimintatuloihin vaikuttaa varhaiskasvatuksen asiakasmaksut, joiden huomattava lasku johtuu 1.8.2022 voimaan tulleesta varhaiskasvatuksen asiakasmaksulaista, joka tulee pudottamaan asiakasmaksukertymää.

Iltapäivätoiminnan lapsimäärä on hienoisessa kasvussa. Tästä johtuen asiakasmaksuja saadaan jonkin verran enemmän kuin edellisinä vuosina. Toisaalta palvelun tuottamisen kustannukset ovat kasvaneet, koska lapsien lisääntyvät tuen tarpeet ja haasteet vaativat lisää henkilöresursseja. Iltapäivätoiminnan tarkoitus on tarjota oppi-

laille kiinnostavaa tekemistä ja turvaa tuovaa yhteisöllisyyttä, mikä rakentaa oppilaiden hyvinvointia. Tavoitteena on, että lasten hyvinvointi peilautuu sosiaalitoimeen palveluiden vähäisempänä käyttönä.

Valtionavustuksia saadaan vuoden 2023 aikana hanketöinnistä, joihin avustuksia myöntää mm. Opetus- ja kulttuuriministeriö, Opetushallitus ja Aluehallintovirasto. Pääsääntöisesti hankerahoitusta haetaan kehittämiskoh-teisiin, jotka edistävät kaupunginvaltuuston vahvistamia sitovia tavoitteita. Siten Haminan kaupungin strategia ja

opetus- ja kulttuuriministeriön linjaukset ohjaavat kasvat-
tus- ja koulutuspalveluiden kehittämistä. Osa vuoden
2022 hankkeista jatkuu ja avustuksia siirtyy vuodelle
2023.

Tuloslaskelmassa palvelujen ostoihin kirjataan mm. oppi-
las- ja varhaiskasvatusmaksut toisille kunnille esim. ta-
pauksissa, joissa haminalaisia lapsia ja koululaisia joudutaan
lastensuojelutoimenpiteinä sijoittamaan toisten
kuntien varhaiskasvatukseen ja oppilaitoksiin. Näitä me-
noeriä pystytään alentamaan oikea-aikaisen tuen avulla,
jolloin lapset ja nuoret saavat tukea kasvuun ja koulun-
käyntiin varhaisessa vaiheessa oppimis- tai muiden vai-
keuksien ilmetessä.

Kasvatus- ja koulutuspalveluissa on työntensiivistä toi-
mintaa, jossa osaava henkilöstö on oleellista. Tämän

vuoksi tuloslaskelman suurin menoerä on henkilöstöme-
not, joita arvioidaan säännöllisesti. Samalla haetaan uusia
toimintatapoja, joilla saavutetaan toiminnan sujuvuutta ja
kustannussäästöjä.

Kasvatus- ja koulutuspalveluissa lapsi- ja oppilasmäärät ja
erityisen tuen tarve vaikuttavat palveluiden tarpeeseen ja
niiden tuottamiseksi tarvittavan henkilökunnan määrään
ja osaamistarpeeseen. Lisäksi osaavaa henkilökuntaa
poistuu eläkkeelle suunnitteluvuosien 2023-2025 aikana
erityisesti perusopetuksesta ja lukiosta. Tämä tilanne
osaltaan edellyttää henkilöstösuunnittelun ja rekrytoin-
nin kehittämistä.

Kansainvälinen taloustilanne, Ukrainan sota, energian ja
ravinnon hinnan nousu tulevat heikentämään ennakoita-
vuutta ja voivat aiheuttaa paineita kustannuskehitykseen.

TALOUSSUUNNITELMA 2023-2025

Varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen toiminnan uudelle-
norganisoinnin ja resursoinnin tarvetta arvioidaan jat-
kuvasti ja tähän vaikutetaan henkilöstön työjärjestelyillä
ja uudelleen organisoitua tehdään suunnitteluvuosien
2023-2025 aikana. Edellä mainituilla asioilla pyritään pa-
rantamaan tuottavuutta, mihin myös digitalisaation kehiti-
minen vaikuttaa keskeisesti.

Kasvatus- ja koulutuspalveluiden toimintatuloja kasvate-
taan 2023 tarkoituksenmukaisella hanketoiminnalla, joka
tukee palveluiden ja toiminnan kehittämistä mm. opetus-
ja kulttuuriministeriön ja opetushallituksen myöntämien
avustusten avulla.

Tavoite on vakiinnuttaa hankerahoituksen määrä vuo-
sien 2022-2024 aikana ja ohjata projektoitavia hankkeita
yhä tuloksellisemmin, jotta niistä saadaan käytännön hyö-
tyä sekä varhaiskasvatuksen, perusopetuksen, lukion,
nuorisopalveluiden ja kansalaisopiston toiminnan yhteis-
kehittäminen huomioiden.

Hankkeita toteutetaan eri tulosityksiköiden ja ulkoisten
kumppaneiden kanssa yhteistyönä.

Tilakäyttösuunnittelun avulla pyritään pitämään kiinteis-
tökustannukset mahdollisimman rajallisina. Tämä koskee
erityisesti kansalaisopiston toimintaa, jota järjestetään
mahdollisimman paljon kaupungin omissa tiloissa. Myös
koulujen tilojen käyttöastetta pyritään nostamaan ja saa-
maan tiloista vuokratuloja.

Kasvatus- ja koulutuspalveluissa henkilöstö nähdään in-
vestointina osaamiseen. Keskeistä on, että toiminnan laa-
tua ja tuottavuutta saadaan kehitettyä yhdessä henkilös-
tön kanssa tehtävän uudistamistyön avulla palveluverk-
kopäätösten ja budjetin mukaisesti.

Kasvatus- ja koulutuspalveluissa on tavoitteena kehittää
suunnitteluvuosina 2023-2025 lapsiystävällisen kunnan
budjetointikulttuuria ja toimintamalleja yhteistyössä kau-
pungin talousjohtamisen prosessia.

HENKILÖSTÖSUUNNITELMA

Tulosalueen nimi	TP 2021	Ennuste 2022	TA 2023	Muutos (2022 - 2023)	TS 2024	TS 2025
Henkilöstön määrä						
Vakinaiset	364	358	360	+2	355	352
Määräaikaiset	47	65	45	-20	38	35
Yhteensä	411	423	405	-18	393	387
HTV						
Vakinaiset	363	355	358	+3	355	352
Määräaikaiset	46	60	39	-21	34	30
Yhteensä	409	415	397	-18	389	382

Sekä varhaiskasvatuksessa että perusopetuksessa lasten ja nuorten erityisen tuen tarve ja palvelut ovat lisääntyneet ja monimuotoistuneet. Koulunkäynninohjaajien, erityisopettajien, ja varhaiserityiskasvatuksen henkilöstön määrä edellyttää resurssien koordinoimista ja päätöksenteon kehittämistä. Ammattitaitoisen henkilöstön rekrytointi ja henkilöstösuunnitelmien kehittäminen lisäävät palveluiden laatua ja kustannustehokkuutta.

MERKITTÄVIMMÄT RISKIT

Talousarvion 2023 ja taloussuunnitelmavuosien 2023-2025 merkittävimpiä riskejä kasvatus- ja koulutuspalveluiden osalta ovat edelleen rakennusten sisäilmaongelmat ja oikea-aikaisen tuen järjestämisen haasteet lasten ja nuorten koulunkäynnin ja lapsiperheiden tukemiseksi.

Sisäilmaongelmat ovat sekä toiminnallisia, taloudellisia että omaisuusriskejä. Varhaiskasvatuksen ja koulutuksen lisäksi tiloja käyttävät harrastajat, joille aktiviteetteja järjestää mm. kansalaisopisto, yhdistykset ja urheiluseurat.

Tietyissä kouluissa ja varhaiskasvatuksen toimipaikoissa on jatkuvaa seuranta sisäilmaongelmien arvioimiseksi ja poistamiseksi. Sisäilmaongelmien ratkaiseminen edellyttää rakennusten teknisiä korjauksia ja tarvittaessa toimintaa varten joudutaan järjestämään väistötiloja. Näissä tilanteissa kasvatus- ja koulutuspalvelut tekevät kiinteitä yhteistyötä kaupungin kiinteistöpalveluiden kanssa.

Sekä varhaiskasvatuksessa että perusopetuksessa on tarve arvioida jatkuvasti lakisääteisen erityisen tuen järjestämistarvetta. Tällä vähennetään toiminnallista riskiä, ettei oppimistulokset heikkene eikä kiusaaminen, lasten ja nuorten syrjäytyminen eikä koulupudokkaiden määrä lisäänty. Samalla varmistetaan turvallista toimintaympäristöä ja työrauhaa lapsille, oppilaille ja henkilökunnalle, millä on suuri merkitys lasten ja nuorten terveille kasvuun ja henkilöstön työhyvinvoinnille.

Kaupunginjohtajan sijaisen ehdotus:

Kaupunginhallitus esittää Kasvatus- ja koulutuspalveluiden vuoden 2023 talousarvion ja vuosien 2023-2025 taloussuunnitelman kaupunginvaltuuston hyväksyttäväksi.

Kaupunginhallituksen päätös:

Ehdotus hyväksyttiin.

Kaupunginvaltuuston päätös:

Ehdotus hyväksyttiin.

Vuosina 2023-2025 eläköitymisten vuoksi tulee varhaiskasvatuksessa ja perusopetuksessa useita vakansseja auki ja niitä täytetään avoimen ulkoisen haun avulla. Samalla tarjotaan ammatillista kehittymistä ja uusia haasteita henkilökunnalle.

Erityistä tukea tarvitsevien lasten varhaisella tuella autetaan myös lapsiperheitä arjen tilanteissa ja ennalta ehkäistään yhdessä huoltajien kanssa mm. tarvetta lastensuojelutoimenpiteisiin, jotka toteutuessaan voivat aiheuttaa merkittäviä haasteita lapsiperheiden elämään ja lisäkustannuksia kaupungille. Näin ollen kysymys on sekä ihmisten hyvinvoinnista, että taloudellisen riskin hallitsemisesta. Kasvun ja oppimisen tuen koordinoimista ja päätöksentekoa kehitetään, jolloin myös varmistetaan palveluiden laadun kehittyminen opiskeluhoollon palveluiden siirtyessä 1.1.2023 alkaen hyvinvointialueelle.

Ammattitaitoisen ja osaavan henkilöstön rekrytointi on vaikeutunut, sillä kasvatus- ja koulutusala ei koeta enää niin kiinnostava toimialana kuin vielä muutamia vuosia sitten. Kasvatus- ja koulutuspalvelut kehittävät sekä rekrytointin prosessia (aikataulu ja toteutus) että kasvatus- ja koulutuspalveluiden näkyvyyttä ammatillisissa foorumeissa esim. sosiaalinen media ja Educa-messut.

Erityinen riski muodostuu Ukrainan sodan heijastevaikutuksista, jotka voivat vaikuttaa palveluiden järjestämiseen sekä kustannuskehitykseen. Riskiä pienennetään valmiussuunnittelun (suunnitelmat) sekä turvallisuuskäytäntöjen (toiminta häiriötilanteissa) ja koulutusta kehittämällä.

Toimielin	HYVINVOINTIVALIOKUNTA
Tulosalue	Hyvinvoinnin edistäminen
Tulosyksiköt	Hyvinvoinnin edistäminen, Kirjasto- ja tietopalvelut, Kulttuuripalvelut, Liikuntapalvelut
Talousarvion sitovuus	Toimintakate
Vastuhenkilö	Osallisuusjohtaja
Tehtävä	Hyvinvoinnin edistämisen palvelut, järjestöyhteistyö/kumppanuus, kirjastopalvelut, kulttuuripalvelut ja liikuntapalvelut edistävät toiminnallaan vapaata kansalaistoimintaa ja lisäävät yhteisöllisyyttä sekä kuntalaisten aktiivisuutta. Painopiste on ennaltaehkäisevässä toiminnassa ja kokonaisvaltaisessa hyvinvoinnin edistämässä.

TOIMINTAYMPÄRISTÖANALYYSI

Keskeisimmät elinvoima- ja hyvinvointityöhön vaikuttavat voimat ovat digitalisaatio, demokratian monimuotoistuminen, työn tekemisen tapojen muuttuminen, työllisyys ja työvoiman saatavuus sekä väestön polarisoituminen. Hyvinvointierot kasvavat, jonka vuoksi syrjäytymisen ehkäisy ja eriarvoisuuden vähentäminen nousevat keskiöön. Päätteet ja liikkumattomuus aiheuttavat suuria työ- ja toimintakyvyn alenemiseen liittyviä menetyksiä yksilö- ja yhteisötasolla.

Ukrainan sota on vaikuttanut laajasti ihmisten elämään. Elintarvikkeiden ja energian hinta on noussut vaikeuttaen päivittäistä elämää. Turvallisuuden tunne on heikentynyt sodan uhkan takia. Välikaikasta suojaa tarvitsevien ukrainalaisten määrät kasvavat haastaen palvelutuotannon.

Epämuodollisesti organisoitunut kansalaistoiminta kasvaa ja kansalaisaktivismi eri muodoissaan lisääntyy lisäten yhteisöllisyyttä, yhteenkuuluvuutta ja sitä kautta toimeliaisuutta ja hyvinvointia. Kansalaisaktivismi on näkynyt hyvin tahdossa auttaa ukrainalaisia.

Avoimen ja laajan osallisuuden yhdistäminen strategiseen päätöksentekoon haastaa Haminaa. Onnistuessaan se

luo luottamusta hallintoon ja kunnan toimintaan. Yhdistysten, yhteisöjen ja kuntalaisten rooli hyvinvoinnin edistämässä korostuu entisestään. Tuloksellinen hyvinvointityö edellyttää monitoimijuutta, aktiivisia verkostoa ja kunnan roolin uudistumista mahdollistajaksi.

Luonto- ja elämysliikunnan mahdollisuuksien edelleen kehittäminen on keskeistä ennakoivassa hyvinvointityössä ja kaupungin houkuttelevuuden lisäämisessä.

Kuntien elinvoima-, sivistys- ja hyvinvointirooli korostuu hyvinvointialueiden toiminnan käynnistyessä. Kuntien ja hyvinvointialueen välinen yhteistyö, työnjako ja suhteet ovat tärkeää tarkentaa entisestään erityisesti työ- ja toimintakykyä sekä hyvinvointia edistävän työn osalta. Yhteistyömahdollisuudet lähikuntien kanssa kannattaa hyödyntää täysipainoisesti.

Työllisyyspalvelut siirtyvät maakunnasta kuntiin vuoden 2025 alussa ja se luo mahdollisuuden entistä yksilölläisempään osaamisen hyödyntämiseen, työllistymispolun suunnitteluun sekä toteutukseen kuntalaisen ja yhteisön hyväksi.

SITOVAT TAVOITTEET

Haminan kaupungin vuonna 2022 päivitetyn kaupunkistrategian yhtenä painopisteenä on "hyvinvoiva Hamina". Hyvinvointityö perustuu kuntalaisten toimijuudelle ja osallisuuden sekä yhteisöllisyyden mahdollistamiselle. Hyvinvointityötä tehdään entistä enemmän yhdessä yhdistysten, yhteisöjen ja hyvinvointialueen kanssa.

Haminassa parannetaan lasten ja nuorten hyvinvointia, edistämme ikääntyneiden toimintakyvyn säilymistä, tuemme huono-osaisten osallistumismahdollisuuksia sekä panostamme liikunnan edistämiseen kaikissa ikäryhmissä. Työllisyyden edistämiseksi vaikutamme paikallisen ja yksilöllähtöisen palveluprosessien syntyminen työllistämistoimien siirtyessä kunnille.

Kulttuurin rooli hyvinvoinnin kokemuksen lisääjänä on merkittävä. Tämän vuoksi kansainvälistä yhteistyötä ja tapahtumia sekä osallistavaa kulttuuriryötä lisätään.

Asiakaskokemusta kerätään ja hyödynnetään palvelujen kehittämisessä. Osallisuutta ja yhteistoimintaa edistetään lisäämällä vanhus- ja vammaisneuvoston, nuorisovaltuuston ja erilaisten edustuksellisten ryhmien kuulemista sekä tukemalla uusien vaikuttajaryhmien syntyä.

TULOSALUE MUODOSTUU SEURAAVISTA TULOSYKSIKÖISTÄ

Hyvinvointivaliokunnan alaiseen Aktiivisena ja osallisena -prosessiin kuuluvat hyvinvoinnin edistämisen palvelut,

Hyvinvoinnin edistäminen

Hyvinvoinnin edistämiseen sisältyy vanhusneuvoston, vammaisneuvoston ja nuorisovaltuuston toiminta, kohtaamispaikat, Veteraanikoti, kotoutumisen edistäminen sekä kumppanuus- ja järjestötoiminta. Kumppanuuksia ja osallisuutta vahvistavia toimintamalleja rakennetaan ja vahvistetaan osaksi koko kaupungin toimintaa.

Tulosalueen vaikuttavuutta edistetään osallisuusohjelman ja arjen turvallisuussuunnitelman avulla, yhdistysten

Kirjasto- ja tietopalvelut

Kirjaston toiminta-ajatuksena on lukutaidon edistäminen ja tiedon hankinnan ja käytön monipuolistaminen. Kirjasto- ja tietopalvelujen avulla tarjotaan mahdollisuus kirjallisuuden ja taiteen harrastamiseen sekä sivistykseen ja elinikäiseen oppimiseen. Kirjasto tarjoaa myös tiloja työskentelyyn ja aktiiviseen kansalaistoimintaan. Kirjasto edistää yhteiskunnallista ja kulttuurista vuoropuhelua.

Haminan kirjastopalvelut muodostuu Haminan pääkirjastosta, Ruissalon kirjastosta ja kirjasto-monipalveluautosta. Monipalveluauto vie kirjastopalveluita ja muita hyvinvointia edistäviä palveluja lähelle käyttäjiään.

Kirjasto tarjoaa asiakkaiden käyttöön ja lainattavaksi kirja-aineistoja, sanoma- ja aikakauslehtiä ja muita aineistoja, kuten musiikkia, elokuvia, pelejä ja liikuntavälineitä. Kirjastolla on velvollisuus tallettaa ja säilyttää oman alueensa kotiseutuaineisto. Aineistoja on monipuolisesti saatavilla sekä painettuna että kasvavissa määrin e-aineistoina.

Kirjasto toimii yhteisenä olohuoneena tarjoten tiloja ja toimintamahdollisuuksia erilaisille käyttäjäryhmille oppimiseen, harrastamiseen, työskentelyyn ja kansalaistoimintaan. Varattavissa on yksilö- ja ryhmätyöskentelytiloja, sali- ja kerhotiloja sekä hyvin varusteltu soitonharjoitteluhuone.

Kirjastopalveluiden toimintaa vahvistetaan ja monipuolistetaan vuoden 2023 aikana. Kirjaston lakisääteistä tehtävää lukutaidon edistäjänä toteutetaan monin tavoin

kirjasto- ja tietopalvelut, kulttuuripalvelut ja liikuntapalvelut.

ja järjestöjen säännöllisillä tapaamisilla sekä osallistamalla kuntalaisten järjestämiin tilaisuuksiin.

Vuonna 2021 käynnistetty, joka toinen vuosi toteutettava osallisuus- ja hyvinvointikysely laajentuu käsittämään myös ”viihtyisä ja toimiva Hamina” kaupunkistrategian painopisteen kysymyksiä.

osana kirjaston vakiintunutta toimintaa, sekä myös hankkeiden ja monipuolisten tapahtumien kautta. Yhteistyötä koulujen ja varhaiskasvatuksen kanssa kehitetään. Yhteistyö neuvolapalveluiden kanssa käynnistetään. Kirjasto edistää kaikenikäisten lukutaitoa ja tukee elinikäistä oppimista, johon kuuluvat keskeisesti kriittinen lukutaito ja digiopastus. Kirjasto opastaa laadukkaiden ja luotettavien sisältöjen tunnistamisessa, ja tarjoaa pääsyn niihin. Kirjaston roolia digiopastuksen tarjoajana ja yhteistyökumppanina vahvistetaan. Kirjasto tarjoaa ajanmukaiset ja asiakkaiden tarpeisiin vastaavat digitaaliset palvelut ja opastaa niiden käytössä.

Kirjasto toimii demokratian ja aktiivisen kansalaistoiminnan edistäjänä ja yhteiskunnallisen vuoropuhelun alustana. Kirjasto tuottaa monipuolisia kirjallisuus- ja muita kulttuuritapahtumia ja toimii alustana ja yhteistyökumppanina muiden toimijoiden järjestämälle hyvinvointia ja osallisuutta edistävälle toiminnalle. Kestävän kehityksen ja kiertotalouden edistämistä vahvistetaan yleisten kirjastojen strategian mukaisesti.

Pääkirjaston tilauudistus saatetaan valmiiksi. Tilauudistuksessa huomioidaan yleisistä kirjastoista annetun lain mukaiset palvelutarpeet ja kirjaston tulevaisuudessa yhä moninaisemmat palvelumuodot. Tilojen monipuolista käyttöä tehostetaan ja varauskäytäntöjä kehitetään.

Kulttuuripalvelut

Kulttuuripalveluiden toiminta-ajatuksena on edistää taiteen ja kulttuurin omaehtoisen harrastamisen mahdollisuuksia, taide- ja kulttuurikentän ammatillista toimintaa sekä toteuttaa kunnan taide- ja kulttuurikasvatusta. Kulttuuripalvelut luovat alustoja ja verkostoja sekä toimintakonsepteja kuntalaisten osallisuuden edistämiseksi kulttuurin tekemiseen, tuottamiseen ja käyttämiseen yhteistyössä eri toimijoiden kanssa. Monipuolisilla kulttuuripalveluilla edistetään kunnan elinvoimaisuutta ja vahvistetaan ihmisten hyvinvointia ja yhteisöllisyyden kokemusta.

Kulttuuripalveluiden jo vakiintuneita tapahtumia toteutetaan ja uudistetaan monipuolisemmaksi vuoden 2023 aikana yhdessä tapahtumatuotannon ja muiden toimijoiden kanssa.

Palvelutarjontaan kuuluvat pientapahtumat ja niistä rakentuvat suuremmat kokonaisuudet omana sekä eri kulttuuriyhteistyökumppaneiden toteuttamana.

Liikuntapalvelut

Liikuntapalveluiden toiminta-ajatuksena on edistää kuntalaisten liikunnan harrastamista hyvinvoinnin ja elinvoiman lisääntymiseksi. Liikuntapalvelut tuottavat liikunta-neuvontaa, ryhmäliikuntaa sekä liikuttavia tapahtumia ja kampanjoita kaiken ikäisille. Liikuntapalvelut tukevat seuroja asiantuntemuksen, avustusten sekä hankkeiden avulla ja ovat mukana liikuntapaikkojen kehittämisessä. Liikuntapalvelujen asiantuntemusta hyödynnetään osallisuus- ja hyvinvointityössä kaupungin sisällä ja kuntayhtymän verkostoissa.

Seurojen kanssa tehtävää yhteistyötä vahvistetaan tuemalla kaikenikäisiä kuntalaisia omaehtoiseen liikuntaan

KEHITTÄMINEN

Hyvinvointityön suunnitelmallisen työn etenemiseksi perustettu hyvinvointityöryhmä jatkaa työtään ja löytää yhä vahvemman roolin hyvinvointityön suunnannäyttäjänä. Hyvinvointityön onnistumista arvioidaan säännöllisesti teaviisarin ja Hyte-kertoimen avulla.

Arjentuurvallisuuden merkitys korostuu. Kuntalaisten ja valiokunta yhteistyönä syntynyt jatkuvasti päivittyvän arjentuurvallisuussuunnitelman mukaiset toimenpiteet käynnistyvät.

Lähikuntien kanssa on käynnistetty suunnitelmat mahdollisuuksista tehdä yhteistyötä kuntiin jäävän ennakkoivien palvelujen toteuttamisessa ja kehittämisessä.

Kulttuuripalveluiden tärkeinä yhteistyökumppaneina toimivat mm. kuntalaiset, järjestö- ja yhdistystoimijat, paikalliset, seudulliset ja kansalliset kulttuuriyhteistyöverkostot sekä lisääntyvässä määrin kansainväliset kumppanit.

Kulttuuripolun eli Kulttuurikasvatussuunnitelman toteutusta vahvistetaan yhä edelleen, elokuvateatteri Kino Haminan toimintaa kehitetään ja taidetta tuodaan kuntalaisten nähtäville.

Kulttuurikeskusverkostoa kehitetään ja rakennetaan huomioiden laajat toimijajoukot ja tarkoituksenmukaiset ja mahdollisuuksia antavat toimitilat. Haminan kehittämisen kulttuurikaupunkina vahvistaa myös kulttuuri- ja tapahtumamatkailun rakenteita.

tapahtumien ja kampanjoiden avulla. Luonnossa liikkumisen mahdollisuuksia lisätään yhteistyössä muiden sektorien sekä yhdistysten ja kylätoimijoiden kanssa.

Ikäihmisten toimintakyky on laskenut koronan seurauksena. Myös muut ikäluokat ovat jääneet enemmän koteihin. Kiinnitetään huomiota entisestään liian vähän liikkuvien aktivoimiseen. Lisätään yhteistyötä kolmannen sektorin ja yksityisen sektorin toimijoihin kanssa ihmisten aktivoimiseksi eri tavoin ympäri Haminaa. Hyvinvointialueen kanssa tehtävään yhteistyöhön lisätään asiantuntijaluentoja lisäämään tietoa liikkumisen eduista hyvinvoinnin ylläpitäjänä ja lisääjänä.

Hyvinvointialueen ja kaupungin välistä yhteistyötä ennakkoivien ja ehkäisevien palvelujen osalta tehostetaan. Kohteena on erityisesti alueellisen hyvinvointikertomuksen ja hyvinvointityön vaikuttavuuden arviointi ja yhteinen kehittäminen.

Sosioekonomisesti heikommassa olevien kuntalaisten osallisuuden ja hyvinvoinnin tukeminen on keskiössä. Otetaan käyttöön "Kaikukortti". Kaikukortilla voi esimerkiksi osallistua maksutta kulttuurielämään, harrastaa tai opiskella kansalaisopistossa.

Ikäystävällisen asumisen ja asuinympäristöjen kehittämiseksi haetaan jatkorahoitusta. Hanke toteutetaan yh-

dessä Ekamin kanssa. Hankkeessa tuetaan kaupunkilaisten omaa aktiivisuutta ja kohtaamisia omassa asuinympäristössään.

Hamina osallistuu "Voimaa ikämiesten arkeen" hankkeeseen 2021-2024, jossa keskeisenä tavoitteena on 60-70 vuotiaiden miesten yksinäisyyden lievittyminen.

Kirjasto otetaan yhä vahvemmin mukaan osaksi kehittyvää kaupunkikuvaa ja hyvinvointia edistävää toimintaa. Kirjaston palveluita yhdistetään mm. kulttuuritapahtumiin ja kohtaamispaikkatoimintaan. Kirjaston uudistettuja tiloja hyödynnetään laajasti. Kirjastoauto monipalveluautona laajentaa tarjontaa.

Verkostomaisen kulttuurikeskuksen valmisteluun osallistetaan eri toimijoita kaupungista, muista kunnista ja kulttuurialalta. Kansainvälistä kulttuuriyhteistyötä vahvistetaan vuoden 2023 aikana.

Kuvataiteen roolia kaupungin kulttuuritarjonnassa tul- laan vahvistamaan. Taidenäyttelyitä järjestetään säännöllisesti ympäri vuoden ja kaupungin muiden tapahtumien yhteydessä.

Luontoliikunnan olosuhteiden esilletuomiseen panostetaan huomioiden Haminan upea luonto. Yhteistyössä kolmannen sektorin ja neljännen sektorin toimijoiden kanssa esitellään kohteita kuntalaisille ja kehitetään olosuhteita. Myös liikunta- ja tapahtumamatkailun kehittämiseen panostetaan.

TUOTTAVUUDEN PARANTAMINEN

Tuottavuutta parannetaan osallistamalla henkilöstö jatkuvaan asiakaslähtöiseen kehittämiseen ja mahdollistamalla heidän innovaatioiden käyttöönotto palveluissa.

Vuonna 2022 toteutettuun henkilöstön Lean-koulutuksen antiin palataan toistuvasti ja hyödynnetään sitä kehittämistyössä.

Tuottavuutta parannetaan myös edistämällä resurssien käyttöä tulosyksiköissä ja tulosyksiköiden välillä sekä tulosalueiden välisellä yhteistyöllä.

Tehtäväkuvia uudistetaan vastaamaan muutostarpeita ja erityisesti palveluosaamista ja digiosaamista lisätään. Johtamiseen ja tiedonkulkuun panostetaan.

Onnistumisen arviointia lisätään osallistaen henkilöstö ja otetaan käyttöön tiedolla johtamisen toimintamalli.

Asiakaskokemusta kerätään ja analysoidaan sekä hyödynnetään kehittämistyössä.

TULOSLASKELMA

	Tp 2021	Ta 2022 OSV II	Valiokunta 2023	Ta 2023	Ts 2024	Ts 2025
430 Hyvinvoinnin edistäminen						
Toimintatulot	307 106	311 900	322 700	322 700	322 700	322 700
Myyntituotot	101 436	135 200	136 200	136 200	136 200	136 200
Maksutuotot	0					
Tuet ja avustukset	91 256	69 200	54 200	54 200	54 200	54 200
Muut toimintatuotot	114 415	107 500	132 300	132 300	132 300	132 300
Toimintamenot	-3 027 793	-3 288 700	-3 539 600	-3 539 600	-3 579 600	-3 620 200
Henkilöstömenot	-1 226 438	-1 308 300	-1 228 400	-1 228 400	-1 252 700	-1 277 600
Palvelujen ostot	-488 783	-624 900	-700 100	-700 100	-712 000	-724 000
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-211 388	-188 200	-205 900	-205 900	-209 700	-213 400
Avustukset	-193 083	-195 000	-356 000	-356 000	-356 000	-356 000
Muut toimintamenot	-908 101	-972 300	-1 049 200	-1 049 200	-1 049 200	-1 049 200
Toimintakate	-2 720 687	-2 976 800	-3 216 900	-3 216 900	-3 256 900	-3 297 500
Toimintakate €/asukas	-138,09	-152,66	-166,68	-166,68	-170,52	-173,55
Kustannuslaskennalliset erät						
Vyörytyserät	-144 500	-166 000	-215 700	-215 700	-215 700	-215 700
Suunnitelmapoistot	-84 566	-189 400	-140 500	-140 500	-100 500	-66 000
Yhteensä	-2 949 753	-3 332 200	-3 573 100	-3 573 100	-3 573 100	-3 579 200

TALOUS JA TALOUSSUUNNITELMA 2023–2025

Tulorahoitus kattaa tulosalueen menoista noin 11 %. Kumppanuus ja järjestöyhteistyöhön myönnettävät avustukset ovat 10 % toimintakatteesta. Henkilöstömenoja lisää työkykyjohtamiseen liittyvät kustannukset, jotka raportoidaan vuoden lopussa henkilöstökertomuksessa. Kirjasto- ja tietopalveluiden, kulttuuripalveluiden ja lii-

kuntapalveluiden kehittämiseksi ja hyvinvoinnin ja osallisuuden edistämiseksi selvitetään vuoden 2023 hankerahoitusten mahdollisuudet mm. opetus- ja kulttuuriministeriöltä ja aluehallintovirastolta. Hankerahakemuksissa huomioidaan yhteistyö myös eri tulosalueiden ja yhteistyökumppaneiden kanssa.

HENKILÖSTÖSUUNNITELMA

Tulosalueen nimi	TP 2021	Ennuste 2022	TA 2023	Muutos (2022 - 2023)	TS 2024	TS2025
Henkilöstön määrä						
Vakinaiset	23,25	23,25	22,25	-1	21,25	21,25
Määräaikaiset						
Yhteensä	23,25	23,25	22,25	-1	21,25	21,25
HTV						
Vakinaiset	23,25	23,25	22,25	-1	21,25	21,25
Määräaikaiset						
Yhteensä	23,25	23,25	22,25	-1	21,25	21,25

Hyvinvoinnin edistämisen tulosalueen henkilöstömäärä on vähentynyt yhden henkilön verran vuoteen 2022 verrattuna. Jos hankerahoitusta saadaan, lisääntyy henkilöstömäärä yhden henkilötyövuoden verran.

Eläköitymisten myötä työnkuvia järjestellään uudelleen. Työnkuvien uudelleenjärjestelyissä pyritään yli toimialarajojen tapahtuvaan ja mahdollisuuksien mukaan myös eri tulosalueiden väliseen yhteistyöhön ja siten palvelujen kannalta tarkoituksenmukaisten yhden tehtäväkokonaisuuksien muodostamiseen.

Asukaskokemusta hyödynnetään palvelujen parantamisessa. Palvelusaamiseen ja kehittämiseen kiinnitetään vuonna 2023 erityistä huomiota. Koulutussisällöissä keskeisiä ovat digitaaliset taidot, asiakasosaaminen/palvelumuotoiluosaaminen, yhteistyö- ja vuorovaikutustaidot, kuvataiteen osaamisen vahvistaminen, aikuisten media-kasvatuksen ja monilukutaidon kehittämisosaaminen sekä tapahtumatuotannollinen osaaminen.

MERKITTÄVIMMÄT RISKIT

Talousarvion 2023 ja taloussuunnitelmavuosien 2022-2024 hyvinvointityötä tehdään yhteistyössä hyvinvointialueen kanssa. Muutokset hyvinvoinnissa tapahtuu hitaasti. Samaan aikaan hyvinvoinnin haasteet kasvavat.

Yhteisten tavoitteiden ja toimintamallien löytäminen on erittäin tärkeää.

Kaupunginjohtajan sijaisen ehdotus:

Kaupunginhallitus esittää Hyvinvoinnin edistämisen vuoden 2023 talousarvion ja vuosien 2023-2025 taloussuunnitelman kaupunginvaltuuston hyväksyttäväksi.

Kaupunginhallituksen päätös:

Ehdotus hyväksyttiin.

Kaupunginvaltuuston päätös:

Ehdotus hyväksyttiin.

	Tp 2021	Ta 2022 OSV II	Valiokunta 2023	Ta 2023	Ts 2024	Ts 2025
HYVINVOIVA HAMINALAINEN YHTEENSÄ						
Toimintatulot	2 270 146	2 575 600	2 831 900	2 831 900	2 831 900	2 831 900
Myyntituotot	631 739	696 500	977 800	977 800	977 800	977 800
Maksutuotot	772 248	817 100	746 100	746 100	746 100	746 100
Tuet ja avustukset	671 422	910 100	921 600	921 600	921 600	921 600
Muut toimintatuotot	194 737	151 900	186 400	186 400	186 400	186 400
Toimintamenot	-38 274 254	-38 634 800	-39 823 500	-39 823 500	-40 361 400	-40 909 200
Henkilöstömenot	-22 050 386	-22 378 600	-22 441 300	-22 441 300	-22 888 800	-23 345 200
Palvelujen ostot	-6 251 491	-6 285 300	-7 123 000	-7 123 000	-7 194 600	-7 267 300
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-990 043	-958 200	-1 059 400	-1 059 400	-1 078 200	-1 096 900
Avustukset	-888 050	-895 000	-1 046 000	-1 046 000	-1 046 000	-1 046 000
Muut toimintamenot	-8 094 284	-8 117 700	-8 153 800	-8 153 800	-8 153 800	-8 153 800
Toimintakate	-36 004 108	-36 059 200	-36 991 600	-36 991 600	-37 529 500	-38 077 300
Toimintakate €/asukas	-1827,43	-1849,19	-1916,66	-1916,66	-1964,90	-2004,07
Kustannuslaskennalliset erät						
Vyörytyserät	-1 400 399	-1 604 600	-2 512 600	-2 512 600	-2 512 600	-2 512 600
Suunnitelmapoistot	-268 267	-416 800	-357 900	-357 900	-310 800	-283 700
Yhteensä	-37 672 774	-38 080 600	-39 862 100	-39 862 100	-40 352 900	-40 873 600

6.5 Vetovoimainen Hamina

Toimielin	KILPAILUKYKYVALIOKUNTA
Tulosalue	Elinkeino- ja vetovoimapalvelut
Tulosyksiköt	Elinkeinopalvelut, Maaseutupalvelut ja Vetovoimapalvelut
Talousarvion sitovuus	Toimintakate
Vastuhenkilö	Muutosjohtaja
Tehtävä	Elinkeinoelämän kehityshankkeiden tukeminen ja toimivien ratkaisujen etsiminen kumppanuuk-sien ja seutuyhteistyön avulla. Tavoitteena on luoda menestymisedellytyksiä paikkakunnalla jo oleville ja sinne aikoville yrityksille. Työllisyyden edistäminen on osa kaupungin elinkeinopolitiikkaa. Uusien työpaikkojen luomiseksi panostetaan voimakkaasti markkinointiin. Luodaan mahdollisimman hyvät edellytykset ja valmiudet monipuolisen tonttitarjonnan aikaansaamiseksi onnistuneen maanhankinnan ja ajantasaisen kaavoituksen avulla. Elinvoimaisen maaseudun kehittäminen ja kaupungin elinvoimasta ja vetovoimasta huolehtiminen ovat keskeisiä tehtäviä.

TOIMINTAYMPÄRISTÖANALYYSI

Kaupungin väestökehitys on ollut viime vuosina laskeva, johtuen lähinnä luonnollisen väestökehityksen alenemasta. Kehityksen muuttamiseksi positiiviseksi tärkeintä on luoda edellytykset uusien työpaikkojen syntymiselle ja jo toimivien yritysten toimintaedellytysten parantamiselle sekä luoda kaupungista nykyisille ja tuleville asukkailla viihtyisä kotikaupunki. Viime vuonna nettomuutto on kääntynyt positiiviseksi.

Kaupungin brändillä ja imagolla on tässä myös merkittävä rooli. Brändiä ja imagoa on vahvistettava myös tulevaisuudessa. Hamina imago on hyvä mutta ihmisten tietoisuus Haminasta ei ole kovinkaan suurta. Tämä on yksi merkittävä asia, joka vaatii tulevaisuudessa panostuksia erityisesti markkinoinnin osalta.

Tervasaaren alueen esillä pitäminen, toteuttaminen ja markkinointi ovat merkittäviä tekijöitä. Tervasaaren, Oolanninpuiston sekä Kesäpuiston uudistaminen ja toteuttaminen kaupunkilaisten ajanviettopaikaksi on merkittävä pito- ja vetovoimatekijä. Huomattavaa on myös asumisen muuttuminen ja miten kaupunki vastaa muuttuvaan kysyntään sekä kaupunkilaisten tarpeisiin. Haminan on varmistettava, että kaupungissa on oikeanlaisia tontteja, oikea määrä ja oikealla hinnalla saatavilla. Kilpailukyyn kannalta on tärkeää, että houkuttelevia asuntoja on tarjolla. Vuokra-asuntojen kysyntä on Tervasaarella ollut vilkasta. Tämä luo hyvän pohjan alueen jatkorakentamiselle. Markkinointiin tässä asiassa on panostettava tulevaisuudessa erityisesti Loviisan asunomessujen aikana. Myös keskustan kehittämiseen on panostettava huolehtimalla viihtyisyydestä sekä arjen turvallisuudesta.

Matkailun merkitys on korostunut Haminassa viimeisten kahden vuoden aikana. Koronaviruspandemia esti käytännössä ulkomaille suuntautuvat lomamatkat, joka näkyi vilkkaana kotimaan matkailuna. Jotta jatkossakin Hamina onnistuu vakiinnuttamaan paikkansa kesäkaupunkien joukossa ja matkailusta saadaan aktiivista ympärivuotista

toimintaa, pitää matkailuun ja niihin liittyviin tuotteisiin panostaa voimakkaasti.

Maaseutua ja kaupunkia ei tule erotella toisistaan vaan nähdä ne kokonaisuutena, jossa molempien menestymisen tukee kaupungin elinvoimaisuutta. Maaseutupalveluilla on tässä merkittävä rooli lakisääteisten palveluiden tuottamisen lisäksi.

Linnoituksen ja erityisesti Bastionin alue erottaa Haminan kaupungin positiivisesti muista vastaavanlaisista kaupungeista ja antaa kaupungille oman merkittävän identiteetin. Tässä tapahtumatuotannolla, matkailulla ja museoilla on merkittävä rooli.

Koronaviruspandemia on hellittämässä, mutta paluuta vanhaan normaaliin ei ole. Koronavirus muutti maailmaa sekä ihmisten käyttäytymistä. Näihin muutoksiin kaupungin pitää reagoida sekä muuttaa myös omaa toimintaansa. Pandemia saattaa vielä nostaa päätään alueellisesti ja tällöin kaupungilla on oltava suunnitelmat, miten tapahtumat yms. toteutetaan tällaisessa tilanteessa.

Satamasidonnaisen teollisuuden merkitys korostuu myös tulevina vuosina. Odotettavissa on, että tonttikysyntä jatkuu vilkkaana. Kaupungin on varmistettava, että jalostettavaa maata löytyy riittäviä määriä kiinnostavilta alueilta.

Korkeakouluysteistyön merkitys tulee myös korostumaan opinnäytetöiden, gradujen sekä tutkimusten hyödyntämisen kautta.

Etätoiminnot tulevat kasvamaan entistä merkittävämpään rooliin. Tämä tarkoittaa sekä asumisen, työpaikkojen sekä kilpailukykyvaliokunnan alaisen toiminnan jous-tavaa sekä ketterää toimintaa. Sijainnin merkitys tulee globaalisti pienenemään. Tämä antaa Haminan kaupungille uusia mahdollisuuksia elinvoiman vahvistamisessa.

Elämysten rooli kasvaa ja myös ekologisuus nousee entistä vahvempaan asemaan. On myös havaittavissa kohutuutalouden korostumista sekä lähellä olevista aineksista rakentuvaa työ- ja elinympäristöä. Näissä kaikissa tulevaisuissa ja käynnissä olevissa muutoksissa digitaalisuudella, sen hyödyntämisellä sekä uudella viestinnällä on suuri rooli.

TULOSALUE MUODOSTUU SEURAAVISTA TULOYKSIKÖISTÄ

Elinkeinopalvelut

HaminaKotka Satama Oy, siihen liittyvä satamasidonnainen teollisuus sekä Haminan profiloituminen datakeskuksien houkuttelevan sijaintipaikkana muodostaa kaupungin elinkeinopalveluiden merkittävimpiä kokonaisuuksia. Nämä luovat vankan pohjan myös tulevaisuuden laajamittaiselle kehittämiselle. Tätä tukee myös yhdessä Cursorin kanssa tuotettavat yrityspalvelut, kaupungin ja yrittäjien välinen yhteistyö sekä kaupungin tuottamat työelämäpalvelut. Rahoitusten hakemiseen tulee panostaa tulevaisuudessa esim. hankekoordinaattorin toimesta. Työelämäpalveluiden tekemä työllisyyden edistäminen on tulevaisuudessa merkittävässä roolissa. Kaupungin tulee vastata työelämän uusiin haasteisiin ja mah-

Maaseutupalvelut

Maaseutupalvelut on vakiinnuttanut roolinsa ja toimintatapansa osaksi kaupungin ja alueen toimintaa. Maaseutupalveluiden ydintehtävän eli viljelijätukien toimeenpanon osalta toiminta on lainsäädännöllisellä tasolla hyvin tarkkaan määritelty ja Haminasta käsin toimiva yksikkö on resurssiltaan hyvässä kunnossa.

Maaseutuyritysten toiminnan laajentuminen ja monipuolistuminen asettavat maaseutupalveluille merkittävän kehittämishaasteen myös tulevaisuudessa. Maaseutupalveluiden uusi rooli maaseudun ja koko kaupungin elinvoimaisuuden lisäämisessä tulee nousemaan entistä merkittävämpään rooliin.

Tapahtumatuotanto

Tapahtumatuotannossa tärkeää on luoda edellytyksen kaupungissa toteutettaville tapahtumille. Vuodelle 2023 on jo Bastionin osalta varauksia tullut hyvin. Vuonna 2023 tullaan järjestämään uudestaan Hevoset Bastionissa tapahtuma. Edellisten kesien näyttelytoiminta on osoittanut vahvuutensa ja näyttelytoimintaa tullaan jatkamaan myös tulevina vuosina. Tapahtumatuotannon osalta toiminta ei keskity vain Bastioniin vaan ulottuu koko kaupungin alueelle. Bastionin infrastruktuuria vahvistetaan uusilla istuimilla ja katsomorakenteiden lisäosilla, jotka

Yrittäjien kanssa tehtävää yhteistyötä on tiivistettävä vielä entisestään tulevaisuudessa sekä panostettava joustavaan toimintaan.

dollistaa tätä kautta myös uusien työpaikkojen syntymistä kuin myös työttömyyden vähentämistä. Erityisen merkittävässä roolissa tulee vuoden 2023 osalta olemaan valmistautuminen TE-palveluiden siirtymiseen kuntien vastuulle vuoden 2025 alussa.

Tähän kokonaisuuteen liittyy myös matkailuun panostaminen. Kaupungin tulee jatkossa luoda lisäarvoa olemassa olevalle toiminnalle. Haminalla on vahvuuksia joita hyödyntää ja tuotteistaa yhdessä alueen yrittäjien kanssa. Myös opastukseen panostaminen on tärkeää tulevaisuudessa.

EU:n uusi ohjelmakausi eli CAP -27 alkaa vuonna 2023 ja muuttaa taas kerran maatalouden viljelijätukijärjestelmän toimeenpanon. Muutos vaikuttaa sekä viljelijöiden, että hallinnon toimintakykyyn ja osaamisen haasteet on suuria. Panostamme jatkossakin maaseudun ja yritysten esillä pitoon ja yhteistyön lisäämiseen. Haluamme kertoa ruuantuotannon ja maaseutuyrittämisen tarinaa myös nuorille yhteistyössä koulujen yrittäjyyskasvatuksen kanssa.

Yhteistoiminta-alueen kuntien kanssa aloitamme keskustelun maaseutupalvelujen tulevaisuudesta ja toiminnan suuntaamisesta, resurssista ja erilaisista yhteistyövaihtoehdoista.

mahdollistavat myös ulosvuokrauksen ja vahvistavat Bastionin tulopohjaa.

Tapahtumatuotantoa tukevia toimintoja esim. ravintola-alan toimintaa tarvitaan lisää erityisesti puistojen yhteyteen ja keskustaan. Tähän on kiinnitettävä huomiota yhdessä yrittäjien kanssa.

Museot

Museot ovat määritelleet keskeisiksi pitkäaikaisiksi tavoitteikseen museopedagogisen toiminnan kehittämisen (mm. koulujen kulttuuripolkutoiminta), ammattimaisuuden ja asiantuntijuuden korostamisen, museoiden saavutettavuuden parantamisen sekä kokoelmien käytön kehittämisen. Museot tuottavat ajankohtaisia näyttelyitä ja tapahtumia kaupunkilaisille ja matkailijoille ja tekee yhteistyötä kaupungin muiden toimijoiden ja ulkopuolisten tahojen kanssa mm. tapahtumien, matkailun, näyttelyiden ja kulttuurihyvinvoinnin saralla.

Museoissa vuoden 2023 merkittävimmät tavoitteet ovat kaupunginmuseon kellarin peruskorjaus, joka tulee mahdollistamaan lisää esteetöntä tilaa vaihtuville näyttelyille sekä ulkopuolisten tahojen vuokrattavaksi, Vehkalahden kotiseutumuseon konseptin ja perusnäyttelyn uudistus sekä digitaalisen Haminan linnoitushistoriaa esittelevän näyttelyn suunnittelun ja toteutuksen aloittaminen.

KEHITTÄMINEN

Haminassa on meneillään useita kehittämishankkeita eri tahojen kanssa. Merkittävimpiä näistä ovat satamasidonaiseen teollisuuteen liittyvät hankkeet sekä keskustan kehittämiseen tähtäävät Tervasaaren sekä Kesäpuiston hankkeet.

Henkilökunnan tekemä kehittämistyö on myös merkittävässä asemassa, koska he toimivat koko ajan kaupunkilaisten kanssa rajapinnassa.

Seutukaupunkien kanssa Hamina on yhteistyössä osallistunut osaavan työvoiman saatavuuteen keskittyvään verkostohankkeeseen.

Työllisyyden hoidon osalta siirrytään entistä vahvemmin kaupungin osaamisen roolin kasvattamiseen. TE-toimistojen tehtävien siirtyminen kaupunkien vastuulle antaa mahdollisuuden varmistaa entistä matalamman kynnyksen palveluiden saatavuuden Haminassa. Tätä työtä tehdään yhdessä Ekamin kanssa.

TUOTTAVUUDEN PARANTAMINEN

Tapahtumatuotannon osalta siirrytään entistä enemmän käyttämään tapahtumien aikana lyhytaikaista kausityövoimaa sekä vahvistetaan entisestään seurojen ja järjestöjen kanssa tehtävää yhteistyötä. Tulevat investoinnit sekä kansainvälisesti merkittävät tapahtumat mahdollistavat myös myyntitulojen kasvua.

Elinkeinoelämän sekä matkailun osalta yhteistyötä Cursorin kanssa tiivistetään entisestään, jotta pystytään välttämään päällekkäisyydet ja saadaan tehtävät kohdentumaan oikein. Tämä tarkoittaa samalla nykyisten yritysten

Kotiseutumuseon konsepti- ja näyttelyuudistuksen tavoitteena on kehittää kotiseutumuseosta houkutteleva lapsiperheiden vierailukohde, joka toimii alustana myös muille toimijoille kuin museoille.

Linnoituksen verkkonäyttelyn on tarkoitus edeltää linnoituksen alueelle suunniteltua mobiilinäyttelyä sekä edistää ja tukea Haminan linnoituksen markkinointia matkailukohteena. Näyttelyn avulla linnoitukseen on mahdollista tehdä myös virtuaalisia vierailuja tiloihin, joita turvallisuussyistä ei pystytä avaamaan yleisölle. Myös muita museoiden digitaalisia palveluita kehitetään edelleen.

Sataman osalta kaupunki on mukana Business Mooring -kehittämishankkeessa.

Joukkoliikenteen osalta kehittämistyö jatkuu. Tässä yhteydessä on hyvä huomioida tulevaisuuden vaikutukset sekä muutokset. Erityisesti pääkaupunkiseudun suunta on merkittävä. Kotkan kaupungin kanssa on mietittävä, miten tulevaisuuden vaatimuksiin pystytään vastaamaan ja varustautumaan jo nyt.

Maaseutupalvelujen 2020 Luonnollisesti Landella teemalla jatketaan maaseudun ja maaseutuyritysten esille nostoa yritysvierailujen, maaseutukierrosten ja maaseututapahtumien avulla. Haminan väljästi asutut alueet 2030 kehittämistyö jatkuu. Kehittämisyhdistys Sepra Ry:n toimintaa tuetaan myös uudella Cap 27 ohjelmakaudella kuntarahoituksen muodossa.

Myös MeriHaminan kanssa tehtävä yhteistyö on merkityksellistä.

toiminnan ja uusien yritysideoiden tukemista sekä matkailijoiden ja yritystoiminnan houkuttelemista kaupunkiin.

Työllisyydenhoidon osalta toimintamalli hiotaan Ekamin kanssa siten, että koko kaupungin organisaatio otetaan vahvasti mukaan toimintaan. Tällä tavalla saadaan varmistettua parhaalla mahdollisella tavalla työttömyyden vähentyminen kaupungin omana toimintana.

Myös ulkopuolisista vuokratiloista luopuminen parantaa myös tuottavuutta.

Mikäli tapahtumatuotannon myyntitulojen kasvu onnistuu optimaalisella tavalla, on tuottavuus toimien parantumisen kokonaisuus yli 100.000 euroa vuodessa.

TULOSLASKELMA

	Tp 2021	Ta 2022 OSV II	Valiokunta 2023	Ta 2023	Ts 2024	Ts 2025
511 Elinkeino- ja vetovoimapalvelut						
Toimintatulot	157 229	1 728 900	940 500	940 500	1 805 500	940 500
Myyntituotot	75 443	1 291 000	653 500	653 500	1 323 500	653 500
Tuet ja avustukset	38 297	255 900	86 500	86 500	281 500	86 500
Muut toimintatuotot	43 489	182 000	200 500	200 500	200 500	200 500
Toimintamenot	-4 940 194	-6 089 900	-7 136 400	-7 136 400	-8 127 800	-7 307 200
Henkilöstömenot	-1 278 768	-1 407 200	-1 323 400	-1 323 400	-1 467 500	-1 376 500
Palvelujen ostot	-2 247 703	-3 124 800	-2 756 100	-2 756 100	-3 498 900	-2 862 700
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-127 390	-85 700	-60 300	-60 300	-91 200	-62 700
Avustukset	-304 820	-414 000	-2 074 000	-2 074 000	-2 074 000	-2 074 000
Muut toimintamenot	-981 514	-1 058 200	-922 600	-922 600	-996 200	-931 300
Toimintakate	-4 782 966	-4 361 000	-6 195 900	-6 195 900	-6 322 300	-6 366 700
Toimintakate €/asukas	-242,77	-223,64	-321,03	-321,03	-331,01	-335,09
Kustannuslaskennalliset erät						
Vyörytyserät	-170 500	-179 900	-246 000	-246 000	-246 000	-246 000
Suunnitelmapoistot	-173 387	-209 600	-201 200	-201 200	-201 200	-201 200
Yhteensä	-5 126 853	-4 750 500	-6 643 100	-6 643 100	-6 769 500	-6 813 900

TALOUS

Toimintatuottojen osalta vuotta 2023 leimaa erityisesti Hevoset Bastionissa tapahtuman toteuttaminen uudelleen. Menopuolella muutosta edellisiin vuosiin selittää

työmarkkinatukimaksujen tiliöiminen elinkeino- ja vetovoimapalveluiden alle. Aiempiä vuosina nämä ovat olleet Kymsote maksuosuuksien sisällä.

TALOUSSUUNNITELMA 2023-2025

Hamina Tattoo järjestetään seuraavan kerran vuonna 2024. Hevoset Bastionissa -tapahtuma järjestetään uudelleen ja vuoden 2023 aikana on tarkoitus päättää, miten taajaan tapahtuma jatkossa toteutetaan.

Joulunajan tapahtumiin panostetaan myös tulevina vuosina. Satama-alueeseen sekä satamasidonnaiseen teollisuuden panostaminen jatkuu.

HENKILÖSTÖSUUNNITELMA

Tulosalueen nimi	TP 2021	Ennuste 2022	TA 2023	Muutos (2022 - 2023)	TS 2024	TS2025
Henkilöstön määrä						
Vakinaiset	18	17	18	+1	18	18
Määräaikaiset	6	7	6	-1	7	6
Yhteensä	24	24	24	0	25	24
HTV						
Vakinaiset	18	17	18	+1	18	18
Määräaikaiset	5	5,5	5	-0,5	5,5	5
Yhteensä	23	22,5	23	+0,5	23,5	23

Maaseutupalveluissa on neljä vakituista ja yksi määräaikainen kokoaikainen viranhaltija. Talousarviossa on varauduttu 0,5 htv lisähenkilöstön palkkaamiseen uuden ohjelmakauden haasteiden johdosta.

Henkilöstömäärää lisää tilapäiväisten osalta Hevoset Bastionissa tapahtuman järjestämisen vaatimat resurssit

sekä vuonna 2024 järjestettävän Tatoon resurssit. Laskelmissa on huomioitu myös matkailuun panostamisen aiheuttamat vaatimukset.

Henkilöstömäärässä ei ole mukana lyhytaikaiset sesonki-työntekijät.

MERKITTÄVIMMÄT RISKIT

Riskeinä ovat kysynnän vähyyks, tapahtumien päällekkäisyys lähikaupunkien kanssa sekä se että markkinoinnissa ei erottautuminen muista kaupungeista onnistu.

Maaseutupalveluissa riskit liittyvät toimintaan ja erityisesti henkilöstöön. Henkilöstön osaaminen ja riittävyys

sekä eriyttämisvaatimus maksajavirastotoiminnassa. Myös EU:n ohjelmakauden CAP 27 muutokset ovat isoja haasteita, kun ohjelmakausi muuttuu 2023.

Kaupunginjohtajan sijaisen ehdotus:

Kaupunginhallitus esittää Elinkeino- ja vetovoimapalveluiden vuoden 2023 talousarvion ja vuosien 2023-2025 taloussuunnitelman kaupunginvaltuuston hyväksyttäväksi.

Kaupunginhallituksen päätös:

Ehdotus hyväksyttiin.

Kaupunginvaltuuston päätös:

Ehdotus hyväksyttiin.

Toimielin	KILPAILUKYKYVALIOKUNTA
Tulosalue	Kaupunkisuunnittelu
Tulosyksiköt	Kaavoitus ja maankäyttö
Talousarvion sitovuus	Toimintakate
Vastuhenkilö	Muutosjohtaja

Tehtävä Kaupunkiseutua suunnitellaan toimivaksi, viihtyisäksi ja ekotaloudellisesti kestäväksi. Huolehditaan kaupungin maapolitiikan valmistelusta, kaavoituksesta, tonttitarjonnasta, kiinteistönmuodostuksesta sekä mittaus- ja kartastopalveluista.

TOIMINTAYMPÄRISTÖANALYYSI

Kaavoituksella ja tonttitarjonnalla varaudutaan erillisten yritysten tarpeisiin ja sekä asuinrakentamisen tarpeisiin. Tonttien osalta merkittävää on Haminan kokoisessa ja kaltaisessa kaupungissa tonttien sijainnilla. Tontti- ja asuntomarkkinat ovat Haminalle vetovoimatekijä. Näin ollen kaupungin on jalostettava ja varmistettava, että tontteja löytyy sellaisilta alueilta, joihin ihmisten ja yritysten kiinnostus kohdistuu. Tämä tarkoittaa sekä uusien alueiden käyttöönottoa, että myös vanhojen tiivistämistä. Vaikka kysyntä on viime vuosina ollut hiljaista, enakoimalla pystytään varautumaan myös kysynnän vilkastumiseen. Rakennuslupien kysynnässä on havaittavissa nousua.

Maanhankintaa on jatkettava aktiivisesti ja suunnattava sitä myös uusille alueille.

Korkeakouluysteistyön merkitys tulee myös korostumaan opinnäytetöiden, gradujen sekä tutkimusten hyö-

dyntämisen kautta. Tämä tulee näkymään mm. harjoittelijoiden ja opinnäytetyöntekijöiden osaamisen hyödyntämisenä.

Etätoiminnot tulevat kasvamaan entistä merkittävämpään rooliin. Tämä tarkoittaa sekä asumisen, työpaikkojen sekä kilpailukykyvaliokunnan alaisen toiminnan joustavaa sekä ketterää toimintaa. Sijainnin merkitys tulee globaalisti pienenevään. Tämä antaa Haminan kaupungille uusia mahdollisuuksia elinvoiman vahvistamisessa. Elämysten rooli kasvaa ja myös ekologisuus nousee entistä vahvempaan asemaan. On myös havaittavissa kohtuutalouden korostumista sekä lähellä olevista aineksista rakentuvaa työ- ja elinympäristöä. Näissä kaikissa tulevaisuudessa ja käynnissä olevissa muutoksissa digitaalisuudella, sen hyödyntämisellä sekä uudella viestinnällä on suuri rooli.

TULOSALUE MUODOSTUU SEURAAVISTA TULOSYKSIÖISTÄ

Kaavoitus ja maankäyttö

Kaupunkisuunnittelun tulosalue hoitaa kaavoitukseen ja maankäyttöön liittyvät erilaiset tehtävät yhdessä ja yhteistyössä kaupungin muun organisaation kanssa. Kaavoitusprosessista vastaa kaupunginarkkitehti. Maankäytön eri tehtävistä (maapolitiikan valmistelu, tonttitarjonta,

paikkatietopalvelut, kiinteistönmuodostus, mittaus- ja kartastopalvelut sekä metsätilojen hallinnoimisesta) vastaa kaupungingeodeetti.

KEHITTÄMINEN

Kaupunkisuunnittelun henkilöstön osaamista kehitetään osallistumalla oman alan koulutustilaisuuksiin ja lainsäädäntömuutoksiin liittyviin koulutustilaisuuksiin. Digitaalisuus on vahva elementti erityisesti mittausprosesseissa

ja karttatuotannossa. Nämä osa-alueet tulevat olemaan jatkossa kehittämisen keskiössä.

TULOSLASKELMA

	Tp 2021	Ta 2022 OSV II	Valiokunta 2023	Ta 2023	Ts 2024	Ts 2025
515 Kaupunkisuunnittelu						
Toimintatulot	7 828 639	14 772 300	7 837 300	7 837 300	7 837 300	7 837 300
Myyntituotot	464 455	383 600	383 300	383 300	383 300	383 300
Maksutuotot	54 329	42 000	42 000	42 000	42 000	42 000
Tuet ja avustukset	0					
Muut toimintatuotot	7 309 856	14 346 700	7 412 000	7 412 000	7 412 000	7 412 000
Valmistus omaan käyttöön	26 748	31 500	31 500	31 500	31 500	31 500
Toimintamenot	-1 394 594	-1 371 200	-1 320 200	-1 320 200	-1 344 300	-1 368 900
Henkilöstömenot	-680 694	-689 500	-602 100	-602 100	-614 000	-626 300
Palvelujen ostot	-604 428	-573 000	-606 300	-606 300	-617 900	-629 600
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-22 729	-33 600	-35 200	-35 200	-35 800	-36 400
Muut toimintamenot	-86 743	-75 100	-76 600	-76 600	-76 600	-76 600
Toimintakate	6 460 793	13 432 600	6 548 600	6 548 600	6 524 500	6 499 900
Toimintakate €/asukas	327,93	688,85	339,31	339,31	341,60	342,10
Kustannuslaskennalliset erät						
Vyörytyserät	-75 700	-73 900	-83 900	-83 900	-83 900	-83 900
Suunnitelmapoistot	-453 527	-406 300	-454 900	-454 900	-420 100	-384 900
Yhteensä	5 931 566	12 952 400	6 009 800	6 009 800	6 020 500	6 031 100

TALOUS

Oikea-aikaisella maanhankinnalla ja kaavoituksella varmistetaan, että eri käyttötarkoitukseen löytyy valmiita luovutuskelpoisia tontteja.

Tonttimarkkinointia kehitetään ja varmistetaan, että oikeanlaisia tontteja on tarjolla oikeasta paikasta.

TALOUSSUUNNITELMA 2023-2025

Järvalueiden osayleiskaava on vanhentunut. Tavoitteena on Järvalueiden osayleiskaavan päivittäminen ensimmäisenä. Jonossa seuraavana on Keskisen ja Itäisen saariston osayleiskaavan päivittäminen.

Summan risteysalueen kaavatonttien kysyntä on ollut pientä. Siksi alueen kaavan ajantasaisuus otetaan selvityksen alle ja mahdolliset muutostarpeet selvitetään.

Pientalotonttien kysynnän kasvuun varaudutaan uudistamalla ja tiivistämällä vanhoja tai osin toteutumattomia asemakaava-alueita. Vuoden 2023 alkupuolella tiedetään, onko tarvetta avata kokonaan uutta asuinalueita.

Myös satamasidonnan teollisuuden tarvitsemiin tonttitarpeisiin varaudutaan.

HENKILÖSTÖSUUNNITELMA

Tulosalueen nimi	TP 2021	Ennuste 2022	TA 2023	Muutos (2022 - 2023)	TS 2024	TS2025
Henkilöstön määrä						
Vakinaiset	13	12	12	-	13	13
Määräaikaiset	1	1	1	-	1	1
Yhteensä	14	13	13	-	14	14
HTV						
Vakinaiset	13	12	12	-	13	13
Määräaikaiset	0,4	0,6	0,6	-	1	1
Yhteensä	13,4	12,6	12,6	-	14	14

Odotettavissa oleviin samanaikaisiin eläköitymisiin tulee varautua.

Yleiskaavojen päivityskierrokseen on varustauduttu lisäämällä tilapäishenkilökunnan määrää.

Kaupunkisuunnittelua kehitetään laajentamalla kaavoitusosaamista kaupunkikehitystoimialan sisällä.

MERKITTÄVIMMÄT RISKIT

Kaupunkisuunnittelun suurimmat tulot saadaan maanvuokramaksuista. Isojen yritysten konkurssit tai muut syyt vuokranmaksujen keskeytymiselle aiheuttavat riskin tulokertymälle. Siksi sopimusten vuokranmaksua seurataan tiiviisti ja ongelmatilanteissa saatavien valvonta käynnistetään välittömästi.

Maanhankinnan investointimäärärahojen mahdollinen leikkaaminen johtaa toiminnallisiin riskeihin.

Kaupunginjohtajan sijaisen ehdotus:

Kaupunginhallitus esittää Kaupunkisuunnittelun vuoden 2023 talousarvion ja vuosien 2023-2025 taloussuunnitelman kaupunginvaltuuston hyväksyttäväksi.

Kaupunginhallituksen päätös:

Ehdotus hyväksyttiin.

Kaupunginvaltuuston päätös:

Ehdotus hyväksyttiin.

Toimielin	KAUPUNKIKEHITYSVALIOKUNTA
Tulosalue	Kaupunkikehityspalvelut
Tulosyksiköt	Kiinteistöpalvelut, Aluepalvelut, Ruoka- ja puhtauspalvelut
Talousarvion sitovuus	Toimintakate
Vastuuhenkilö	Ympäristöpäällikkö

Tehtävä	<p>Kaupungin toimitiloista ja yleisistä alueista huolehtiminen asiakaslähtöisesti, laadukkaasti ja kustannustehokkaasti, huomioiden myös kaupunkiympäristön turvallisuus, viihtyisyyden ylläpito ja kehittäminen.</p> <p>Kaupungin palvelualueilla on käyttötarpeen ja taloudellisten resurssien mukaiset toimitilat. Infrastruktuurin ja kiinteistöomaisuuden arvon säilyttäminen.</p> <p>Tuottaa kaupungin eri tilaajille tukipalveluja, joilla täydennetään tilaajien kasvatuksellisia, terveydellisiä ja elämyksellisiä tavoitteita. Aktiivisen toiminnan sekä ammattitaitoisten ja kehityshaluisten moniosaajien avulla huomioidaan asiakastyytyväisyys, taloudellisuus ja henkilöstön hyvinvointi.</p>
---------	--

TOIMINTAYMPÄRISTÖANALYYSI

Kaupunkikehityspalveluiden osalta tulevaisuutta leimaa asukkaiden vaatimuksen kaupungin infraan ja viihtyisyyteen. Näissä toiminnoissa asukkaiden ja muiden yhteistyökumppaneiden mukaanotto on enemmän kuin tärkeää. Yhteistyötä ei voida tehdä vain investointien kohdalla, vaan yhteistyö on ulotettu myös palvelutuotantoon. Tämä tarkoittaa kumppanuuksien laajentamista jokapäiväisiin tehtäviin ja kokonaisuuksiin. Kaupungin viihtyvyys sekä erityisesti yleisten alueiden houkuttelevuus tulee olemaan merkittävässä roolissa erityisesti silloin kun puhutaan pitovoimasta.

Kaupungin toiminnot tiivistyvät, joka asettaa entistä merkittävemmän roolin kiinteistökehitykselle ja sen hyödyntämiselle. Myös korjausvelan hallinta, pitkän tähtäimen

suunnitelmat sekä kiinteistöjen jalostusmahdollisuuksien tunnistaminen asemoivat kaupungin tehtävät uuteen rooliin.

Kaupungin viihtyisyyttä voidaan edistää monilla tavoilla. Tässä yhteydessä on huomioitava myös turvallisuus sekä miten turvallisiksi kaupunkilaiset kokevat ympäristön.

Perinteiset ratkaisut eivät ole aina parhaita. Korona-pandemian aiheuttamat muutokset ihmisten käyttäytymisessä korosti kaupungin roolia hyvän elämän mahdollistajana. Tätä työtä pitää jatkaa laajalla rintamalla ja huomioiden kaupunkikehityspalveluiden puolella uudenlaiset ajattelutavat toiminnassa.

TULOSALUE MUODOSTUU SEURAAVISTA TULOSYKSIKÖISTÄ

Kiinteistöpalvelut

Kiinteistöpalvelut huolehtivat tarvittavien tilojen rakennuttamisesta, kunnossapidosta ja huollosta. Pitkätähhtäimen suunnitelmat luovat vankan pohjan tehdä rakennusten suhteen oikeita ratkaisuja. Kiinteistöjen jalostaminen omaa käyttöä palveleviksi sekä kiinteistösijoittajien kanssa tehtävä yhteistyö tulevat korostumaan tulevan vuoden toiminnassa.

Tämä tarkoittaa myös turhista kiinteistöistä eron pääsemistä, mutta myös strategisesti merkittävien kiinteistöjen kehittämistä.

Aluepalvelut

Aluepalvelut huolehtivat kaupungin tie-, katu- ja aluetekniikan suunnittelusta, rakennuttamisesta, huollosta, viheralueista, puistoista, kaupunkimetsistä sekä liikuntapaikoista. Toimintaan on otettu tiiviisti kaupunkilaiset mukaan ja tätä jatketaan eri investointihankkeiden kohdalla. Kaupunkilaisille luodaan mahdollisuus osallistua oman

elinympäristön kehittämiseen ja oman osaamisen ja mielenkiinnon mukaan kytkemiseen kaupungin palvelutuotantoon.

Aluepalveluiden osalta huomiota tullaan kiinnittämään tulevana vuosina olemassa olevan infran kunnossa pitämiseen sekä laadukkaaseen palvelutuotantoon.

Ruoka- ja puhtauspalvelut

Ruoka- ja puhtauspalvelut tarjoavat palveluita Haminan kaupungin kouluille, päiväkodeille, liikuntapalveluille sekä Kymsoten asiakkaille. Hyvinvointialueiden käynnistymisen vaikutuksen vuoksi osa perinteisestä palvelutuotannosta tulee siirtymään hyvinvointialueiden vastuulle.

Kehitämme palvelujamme ruokailusuositusten ja palvelumuotoilun periaatteiden mukaisesti ja koulutamme koko henkilökuntaamme, jotta voisimme palvella asiakkaitamme mahdollisimman hyvin.

Ruokapalveluissa pyritään lisäämään ruokalistalle enemmän kasvisruokavaihtoehtoja sekä ottamaan asiakasraa- teja käyttöön.

KEHITTÄMINEN

Kehittämisessä aluepalvelut ovat tiiviisti mukana Haminan Veden kanssa tehtävässä yhteistyössä, investoinneissa sekä toimintojen kehittämisessä. Erityisesti Tervasaaren, satama-alueen sekä keskustan suunnat ovat oleellisia.

Jo aiemmin todettu kaupunkilaisten mukaanotto tärkeäksi ja sitä tullaan jatkamaan myös tulevaisuudessa.

TUOTTAVUUDEN PARANTAMINEN

Turhasta kiinteistömässstä eroon pääseminen on yksi merkittävimpiä tuottavuuden parantamiseen liittyviä tekijöitä.

Myös uudenlainen tekeminen yli organisaatorajojen mahdollistaa resurssien optimaalisen käytön. Uusissa

Puhtauspalveluissa kehitetään työn laatua sekä työnoh- jausta siivouksen laadun varmistamiseksi.

Pyrimme ottamaan entistä enemmän huomioon ekologian siivouksessa.

Palveluverkkoratkaisujen sekä muiden mahdollisten en- nakoimattomien muutosten vaikutuksia ei voida arvioida tässä vaiheessa.

Laitoshuolto siirtyy hyvinvointialueelle 1.1.2023.

Varautuminen on yksi kiinteistö- ja aluepalveluiden mer- kittävimpiä osa-alueita. Nämä toiminnot ovat kriittisiä toimintojen ylläpidon kannalta.

Myös liikuntapalveluiden puolelta löytyy osaamista jota kriisitilanteessa esim. kiinteistöpalvelut voivat hyödyntää. Mm. tästä syystä tulevaisuudessa tehdään työtä entistä vahvemmin yli organisaatorajojen.

rekrytoinneissa painotetaan koko organisaation tar- peita. Myös energiatehokkaisuun lämmitysratkaisuihin satsaamalla on mahdollista saavuttaa merkittäviä sääs- töjä. Vaikutukset vuositasolla on arvioitu noin 200.000 euroa.

TULOSLASKELMA

	Tp 2021	Ta 2022 OSV II	Valiokunta 2023	Ta 2023	Ts 2024	Ts 2025
520 Kaupunkikehityspalvelut						
Toimintatulot	22 901 333	22 106 500	18 446 500	18 446 500	18 446 500	18 446 500
Myyntituotot	7 040 860	7 514 700	5 840 000	5 840 000	5 840 000	5 840 000
Maksutuotot	0	0	0	0	0	0
Tuet ja avustukset	163 225	177 500	176 800	176 800	176 800	176 800
Muut toimintatuotot	15 697 248	14 414 300	12 429 700	12 429 700	12 429 700	12 429 700
Valmistus omaan käyttöön	319 764	295 000	320 000	320 000	320 000	320 000
Toimintamenot	-22 116 812	-22 866 200	-21 185 400	-21 185 400	-21 486 500	-21 807 800
Henkilöstömenot	-7 668 241	-7 921 100	-6 625 700	-6 625 700	-6 757 900	-6 892 800
Palvelujen ostot	-4 742 286	-5 152 800	-5 002 600	-5 002 600	-5 074 100	-5 161 400
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-5 027 435	-4 966 900	-4 890 800	-4 890 800	-4 988 200	-5 087 300
Avustukset	-237 173	-213 500	-213 500	-213 500	-213 500	-213 500
Muut toimintamenot	-4 441 677	-4 611 900	-4 452 800	-4 452 800	-4 452 800	-4 452 800
Toimintakate	1 104 284	-464 700	-2 418 900	-2 418 900	-2 720 000	-3 041 300
Toimintakate €/asukas	56,05	-23,83	-125,33	-125,33	-142,41	-160,07
Kustannuslaskennalliset erät						
Vyörytyserät	-610 400	-663 400	-881 000	-881 000	-881 000	-881 000
Suunnitelmapoistot	-6 727 804	-7 085 700	-7 137 400	-7 137 400	-7 818 100	-7 868 000
Yhteensä	-6 233 920	-8 213 800	-10 437 300	-10 437 300	-11 419 100	-11 790 300

TALOUS

Yhteistyötä kumppaneiden kanssa hyödynnetään myös jatkossa. Tämä tarkoittaa samalla myös toimintojen ja resurssien kohdentamista vaikuttaviin kokonaisuuksiin.

Ylimääräisistä ja turhista tiloista luovutaan ja muiden tilojen käyttöastetta nostetaan.

Investointien osalta panostetaan siihen, etteivät urakoitsijat joudu laskemaan tarjouksiin mukaan turhia riskejä. Korjaukset priorisoidaan terveellisyden ja turvallisuuden edellyttämiin tiloihin.

Korjaukset toteutetaan PTS huomioiden, jotta kohdenetut eurot saadaan suunnattua merkittävyyden kannalta oikein.

Talouden osalta suurin vaikutus kohdistuu vuokratuloihin, jotka vähenevät selvästi sotekiinteistöjen myynnin kautta. Myös ruoka- ja puhtauspalveluiden tulot laskevat merkittävästi hyvinvointialueiden aloittaessa toimintansa. Samalla myös kustannuspuoli tulee kevenemään.

TALOUSSUUNNITELMA 2023-2025

Kumppanuuksia jalostetaan eteenpäin ja kiinteistöohjelman toimeenpanoa jatketaan aktiivisesti.

Asiakastarpeet sekä palveluverkon määrä määrittelevät tarkemmin tarpeet.

HENKILÖSTÖSUUNNITELMA

Tulosalueen nimi	TP 2021	Ennuste 2022	TA 2023	Muutos (2022 - 2023)	TS 2024	TS2025
Henkilöstön määrä						
Vakinaiset	179	179	158	-21	151	151
Määräaikaiset	6	6	6	-	6	6
Yhteensä	185	185	164	-21	157	157
HTV						
Vakinaiset	164,31	164,31	147,06	-17,25	143,06	143,06
Määräaikaiset	3	3	3	-	3	3
Yhteensä	167,31	167,31	150,06	-17,25	146,06	146,06

Henkilöstösuunnitelmassa on esitetty tämän hetkisen palvelutason tarve. Mikäli palvelulaajuus muuttuu, tulee henkilöstömäärä muuttumaan.

Merkittäviä lisäyksiä ei ole tiedossa. Toiminnan suuntaamista tarkastellaan koko ajan siten, että se palvelee asiakkaiden tarpeita.

Hyvinvointialueiden perustaminen tarkoittaa, että osa henkilökunnasta tulee siirtymään vuoden 2023 alusta hyvinvointialueiden palvelukseen. Talousarvion laadintavaiheessa ei ole vielä tarkkaa tietoa tästä määrästä.

MERKITTÄVIMMÄT RISKIT

Merkittävä osa hallintorakennuksista alkaa olla käyttökänsä päässä, tämä saattaa aiheuttaa merkittäviäkin kustannuksia. Kiinteistöjen myynti tai jalostus ei onnistu tavoitteiden mukaisesti. Hoidettavien alueiden määrä kasvaa, mutta kumppanuuksien luominen ei onnistu tarvittavassa laajuudessaan.

Henkilöstön ikääntyessä tuki- ja liikuntaelinsairaudet ovat lisääntyneet ja aiheuttavat pitkiä sairauslomia ja enenaikeista eläköitymistä.

Syntyvyyden alentuessa tulevien vuosien päiväkotien ja koulujen asiakasmäärät pienenevät. Palveluverkkoratkaisut vaikuttavat ruoka- ja puhtaustalveluiden toimintaan.

Kaupunginjohtajan sijaisen ehdotus:

Kaupunginhallitus esittää Kaupunkikehityspalveluiden vuoden 2023 talousarvion ja vuosien 2023-2025 talous-suunnitelman kaupunginvaltuuston hyväksyttäväksi.

Kaupunginhallituksen päätös:

Ehdotus hyväksyttiin.

Kaupunginvaltuuston päätös:

Ehdotus hyväksyttiin.

Toimielin	LUPAVALIOKUNTA
Tulosalue	Ympäristön ja rakentamisen valvonta
Tulosyksiköt	Rakennusvalvonta, Ympäristönsuojelu ja Terveydensuojelu
Talousarvion sitovuus	Toimintakate
Vastuuhenkilö	Ympäristöpäällikkö

Tehtävä Seudullisen ympäristön- ja terveydensuojelun edistäminen ja valvonta sekä elintarvikevalvonta ja eläinlääkintähuolto. Kaavoituksen toteutumisen valvonta sekä ympäristöön sopeutuvan, laadukkaan rakentamisen edistäminen Haminassa.

TOIMINTAYMPÄRISTÖANALYYSI

Lupa- ja valvontapalveluiden kysyntä pysynee nykyisellä tasolla. Eläinlääkintäpalvelujen kysyntä on edelleen suurta. Työvoimapulan takia eläinlääkäripalveluissa on edelleen ollut resurssivajetta. Yhteistyö Kaakon Kaksikon

kanssa jatkuu. Eläinlääkintähuollon ja valvonnan yhteistyö Kotkan kaupungin kanssa on vakiintunut ja sitä jatketaan.

TULOSALUE MUODOSTUU SEURAAVISTA TULOSYKSIKÖISTÄ

Rakennusvalvonta

Rakentamisen lupamäärään ei odoteta merkittävää kasvua. Sähköinen lupakäsittely kattaa koko rakennusvalvonnan lupakäsittelyn.

Sähköinen arkistointi on käytössä uusien hakemusten osalta.

Vanhojen lupa-asiakirjojen digitointi on aloitettu.

Ympäristönsuojelu

Palvelujen kysyntä on edelleen edellisvuosien tasolla. Resurssia on riittävästi.

Terveydensuojelu

Terveysvalvonta ja eläinlääkintähuolto ovat toistaiseksi kunnan järjestämisvastuulla. Eläinlääkäripula jatkuu todennäköisesti edelleen.

KEHITTÄMINEN

Lupavaliokunnan alaista viranomaistoimintaa sääntelee erityislainsäädäntö hyvin tiukasti. Tämä heijastuu myös kehittämistoimintaan. Lainsäädännön mahdollistamia delegointeja hyödynnetään. Eläinlääkintähuollon palveluja

voidaan helpommin järjestää kuntien välistä yhteistyötä lisäämällä.

TUOTTAVUUDEN PARANTAMINEN

Taloudellisen tuottavuuden lisääminen on haasteellista, koska lupa- ja valvontatyössä painottuvat voimakkaasti henkilöstökustannukset, eikä tuloja pysty ennakoimaan

tarkasti. Eläinlääkäripalvelujen toiminnallisia hyötyjä lisätään keskittämällä palveluja asiakaskunnan mukaisesti.

TULOSLASKELMA

	Tp 2021	Ta 2022 OSV II	Valiokunta 2023	Ta 2023	Ts 2024	Ts 2025
540 Ympäristön ja rakentamisen valvonta						
Toimintatulot	642 714	571 200	570 400	570 400	570 400	570 400
Myyntituotot	423 882	386 200	385 400	385 400	385 400	385 400
Maksutuotot	214 301	185 000	185 000	185 000	185 000	185 000
Tuet ja avustukset	4 531					
Muut toimintatuotot	0					
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0	0	0	0
Toimintamenot	-1 286 868	-1 311 500	-1 408 500	-1 408 500	-1 433 600	-1 459 600
Henkilöstömenot	-1 046 313	-1 019 000	-1 092 700	-1 092 700	-1 114 300	-1 136 700
Palvelujen ostot	-119 388	-184 300	-196 200	-196 200	-199 400	-202 700
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-15 166	-16 300	-21 100	-21 100	-21 400	-21 700
Muut toimintamenot	-106 001	-91 900	-98 500	-98 500	-98 500	-98 500
Toimintakate	-644 154	-740 300	-838 100	-838 100	-863 200	-889 200
Toimintakate €/asukas	-32,69	-37,96	-43,42	-43,42	-45,19	-46,80
Kustannuslaskennalliset erät						
Vyörytyserät	-81 500	-88 000	-133 700	-133 700	-133 700	-133 700
Suunnitelmapoistot	-949	-700	-500	-500	-300	-200
Yhteensä	-726 603	-829 000	-972 300	-972 300	-997 200	-1 023 100

TALOUS

Lupavaliokunnan alaiset tulot riippuvat lupahakemusten määrästä. Valvontamaksujen osalta ennakointi on hel-

pompaa, mutta ne ovat pieni osa kaikista tuloista. Talousarviossa pysyminen edellyttää menojen pysymistä suunnitellussa.

TALOUSSUUNNITELMA 2023-2025

Toiminnan volyyymi pysyy entisellään. Epävarmuutta aiheuttaa lakimuutoksista mahdollisesti johtuvat lisätyöt tai muut vastaavat muutokset.

HENKILÖSTÖSUUNNITELMA

Tulosalueen nimi	TP 2021	Ennuste 2022	TA 2023	Muutos (2022 - 2023)	TS 2024	TS2025
Henkilöstön määrä						
Vakinaiset	17	16	18	+2	18	18
Määräaikaiset	2	4	4	-	3	3
Yhteensä	19	20	22	+2	21	21
HTV						
Vakinaiset	16,7	16,7	17,7	+1,0	17,7	17,7
Määräaikaiset	1,5	3,0	2,0	-1,0	1,5	1,5
Yhteensä	18,2	19,7	19,7	-	19,2	19,2

Eläinlääkäriin apulaisia on yksi lisää. Terveysvalvonnassa on sopimuksen mukaisesti 0,5 htv lisäresurssi Kaakon Kaksikon käytössä.

Rakennusvalvonnassa digitointiprojektissa 0,5 htv määräaikainen lisäresurssi.

MERKITTÄVIMMÄT RISKIT

Merkittävimmät riskit liittyvät työturvallisuuteen ja erityisesti eläinlääkintähuoltoon.

Kaupunginjohtajan sijaisen ehdotus:

Kaupunginhallitus esittää Ympäristön ja rakentamisen valvonnan vuoden 2023 talousarvion ja vuosien 2023-2025 taloussuunnitelman kaupunginvaltuuston hyväksyttäväksi.

Kaupunginhallituksen päätös:

Ehdotus hyväksyttiin.

Kaupunginvaltuuston päätös:

Ehdotus hyväksyttiin.

	Tp 2021	Ta 2022 OSV II	Valiokunta 2023	Ta 2023	Ts 2024	Ts 2025
VETOVOIMAINEN HAMINA YHTEENSÄ						
Toimintatulot	31 529 914	39 178 900	27 794 700	27 794 700	28 659 700	27 794 700
Myyntituotot	8 004 639	9 575 500	7 262 200	7 262 200	7 932 200	7 262 200
Maksutuotot	268 630	227 000	227 000	227 000	227 000	227 000
Tuet ja avustukset	206 052	433 400	263 300	263 300	458 300	263 300
Muut toimintatuotot	23 050 593	28 943 000	20 042 200	20 042 200	20 042 200	20 042 200
Valmistus omaan käyttöön	346 512	326 500	351 500	351 500	351 500	351 500
Toimintamenot	-29 738 469	-31 638 800	-31 050 500	-31 050 500	-32 392 200	-31 943 500
Henkilöstömenot	-10 674 016	-11 036 800	-9 643 900	-9 643 900	-9 953 700	-10 032 300
Palvelujen ostot	-7 713 805	-9 034 900	-8 561 200	-8 561 200	-9 390 300	-8 856 400
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-5 192 720	-5 102 500	-5 007 400	-5 007 400	-5 136 600	-5 208 100
Avustukset	-541 993	-627 500	-2 287 500	-2 287 500	-2 287 500	-2 287 500
Muut toimintamenot	-5 615 935	-5 837 100	-5 550 500	-5 550 500	-5 624 100	-5 559 200
Toimintakate	2 137 957	7 866 600	-2 904 300	-2 904 300	-3 381 000	-3 797 300
Toimintakate €/asukas	108,51	403,42	-150,48	-150,48	-177,02	-199,86
Kustannuslaskennalliset erät						
Vyörytyserät	-938 100	-1 005 200	-1 344 600	-1 344 600	-1 344 600	-1 344 600
Suunnitelmapoistot	-7 355 667	-7 702 300	-7 794 000	-7 794 000	-8 439 700	-8 454 300
Yhteensä	-6 155 810	-840 900	-12 042 900	-12 042 900	-13 165 300	-13 596 200

KÄYTTÖTALOUS YHTEENSÄ

	Tp 2021	Ta 2022 OSV II	Valiokunta 2023	Ta 2023	Ts 2024	Ts 2025
KÄYTTÖTALOUS YHTEENSÄ						
Toimintatulot	34 041 550	41 942 800	30 850 400	30 850 400	31 715 400	30 850 400
Myyntituotot	8 677 022	10 339 000	8 275 000	8 275 000	8 945 000	8 275 000
Maksutuotot	1 041 178	1 044 100	973 100	973 100	973 100	973 100
Tuet ja avustukset	1 011 055	1 458 800	1 372 200	1 372 200	1 567 200	1 372 200
Muut toimintatuotot	23 312 295	29 100 900	20 230 100	20 230 100	20 230 100	20 230 100
Valmistus omaan käyttöön	346 512	326 500	351 500	351 500	351 500	351 500
Toimintamenot	-166 010 670	-172 381 000	-78 616 900	-78 616 900	-80 610 900	-80 827 300
Henkilöstömenot	-36 198 781	-36 898 000	-35 482 700	-35 482 700	-36 280 900	-36 858 100
Palvelujen ostot	-107 926 396	-113 211 200	-19 433 800	-19 433 800	-20 407 100	-20 020 100
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-6 234 550	-6 116 200	-6 126 400	-6 126 400	-6 275 300	-6 366 400
Avustukset	-1 583 932	-1 725 500	-3 381 500	-3 381 500	-3 381 500	-3 381 500
Muut toimintamenot	-14 067 011	-14 430 100	-14 192 500	-14 192 500	-14 266 100	-14 201 200
Toimintakate	-131 622 609	-130 111 700	-47 415 000	-47 415 000	-48 544 000	-49 625 400
Toimintakate €/asukas	-6680,67	-6672,39	-2456,74	-2456,74	-2541,57	-2611,86
Kustannuslaskennalliset erät						
Vyörytyserät	0	0	0	0	0	0
Suunnitelmapoistot	-7 679 039	-8 175 500	-8 203 800	-8 203 800	-8 791 000	-8 791 400
Yhteensä	-139 301 648	-138 287 200	-55 618 800	-55 618 800	-57 335 000	-58 416 800

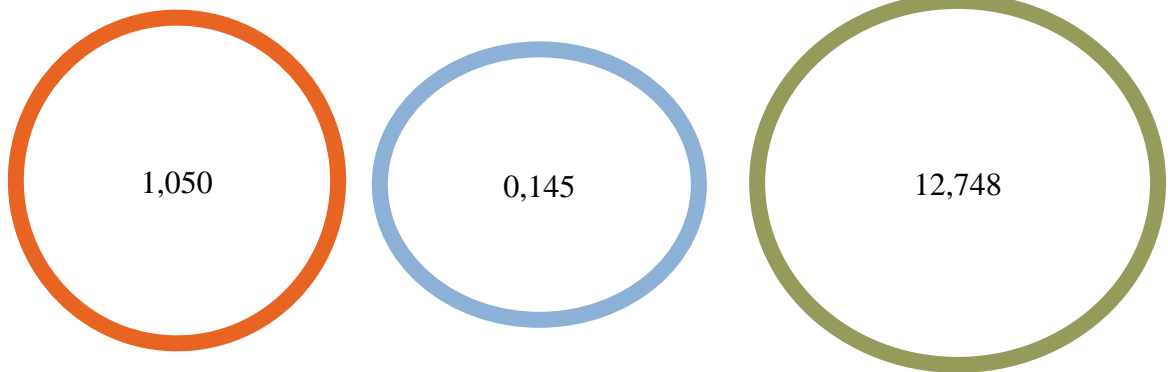
7 INVESTOINTIOSA

Strategisen johtamisen investoinnit

Hyvinvoivan haminalaisen investoinnit

Vetovoimaisen Haminan investoinnit

Nettoinvestoinnit, milj. €



7.1 Strategisen johtamisen investoinnit

Tulosalue
Toimielin
Vastuuhenkilö

Strategisen johtamisen
Kaupunginhallitus
Kaupunginjohtaja

	Tp 2021	Ta 2022	Kj:n esitys 2023	Ta 2023	Ts 2024	Ts 2025
Strategisen johtamisen investoinnit						
Menot	-5 644	-50 000	-50 000	-50 000	-50 000	-50 000
Myynnit	100	0				
Rahoitusosuudet						
Netto	-5 544	-50 000	-50 000	-50 000	-50 000	-50 000

Strategisen johtamisen investointivaraus on tehty tietotekniikkahankintoihin.

	Tp 2021	Ta 2022	Kj:n esitys 2023	Ta 2023	Ts 2024	Ts 2025
Merivesilaitoksen osakehankinta						
Menot	0	0	-1 000 000	-1 000 000	-2 000 000	-2 000 000
Myynnit	0	0				
Rahoitusosuudet						
Netto	0	0	-1 000 000	-1 000 000	-2 000 000	-2 000 000

STRATEGISEN JOHTAMISEN INVESTOINNIT YHTEENSÄ

	Tp 2021	Ta 2022	Kj:n esitys 2023	Ta 2023	Ts 2024	Ts 2025
Strategisen johtamisen investoinnit						
Menot	-5 644	-50 000	-1 050 000	-1 050 000	-2 050 000	-2 050 000
Myynnit	100	0	0	0	0	0
Rahoitusosuudet	0	0	0	0	0	0
Netto	-5 544	-50 000	-1 050 000	-1 050 000	-2 050 000	-2 050 000

Kaupunginjohtajan sijaisen ehdotus:

Kaupunginhallitus esittää Strategisen johtamisen investointien vuoden 2023 talousarvion ja vuosien 2023-2025 taloussuunnitelman kaupunginvaltuuston hyväksyttäväksi.

Kaupunginhallituksen päätös:

Ehdotus hyväksyttiin.

Kaupunginvaltuuston päätös:

Ehdotus hyväksyttiin.

7.2 Hyvinvoivan haminalaisen investoinnit

Tulosalue **Kasvatus- ja koulutuspalvelut**
 Toimielin Kasvatus ja koulutus -valiokunta
 Vastuhenkilö Kasvatus- ja koulutusjohtaja

	Tp 2021	Ta 2022	Valiokunta 2023	Ta 2023	Ts 2024	Ts 2025
Kasvatuksen ja koulutuksen investoinnit						
Menot	-106 835	-475 000	-105 000	-105 000	-160 000	0
Myynnit						
Rahoitusosuudet						
Netto	-106 835	-475 000	-105 000	-105 000	-160 000	0

Kasvatus- ja koulutuspalveluiden kalustohankintoihin välttämättömien oppimis- ja työskentely-ympäristöjen kehittämiseksi.

Koulujen ICT-hankintoihin varattu määräraha on siirretty käyttöpuolelle.

KASVATUKSEN JA KOULUTUKSEN INVESTOINNIT YHTEENSÄ

	Tp 2021	Ta 2022	Valiokunta 2023	Ta 2023	Ts 2024	Ts 2025
Kasvatuksen ja koulutuksen investoinnit						
Menot	-106 835	-475 000	-105 000	-105 000	-160 000	0
Myynnit	0	0	0	0	0	0
Rahoitusosuudet	0	0	0	0	0	0
Netto	-106 835	-475 000	-105 000	-105 000	-160 000	0

Tulosalue **Hyvinvoinnin edistäminen**
 Toimielin Hyvinvointivaliokunta
 Vastuhenkilö Osallisuusjohtaja

	Tp 2021	Ta 2022	Valiokunta 2023	Ta 2023	Ts 2024	Ts 2025
Hyvinvoinnin edistämisen investoinnit						
Menot	-490 401	-95 000	-40 000	-40 000	0	0
Myynnit						
Rahoitusosuudet						
Netto	-490 401	-95 000	-40 000	-40 000	0	0

Kirjastotoimeen tehdään kalusto- ja ICT-laitteiden hankintoja sekä Kino-Haminan teatterikahvion kalustohankinnat.

HYVINVOINNIN EDISTÄMISEN INVESTOINNIT YHTEENSÄ

	Tp 2021	Ta 2022	Valiokunta 2023	Ta 2023	Ts 2024	Ts 2025
Hyvinvoinnin edistämisen investoinnit						
Menot	-490 401	-95 000	-40 000	-40 000	0	0
Myynnit	0	0	0	0	0	0
Rahoitusosuudet	0	0	0	0	0	0
Netto	-490 401	-95 000	-40 000	-40 000	0	0

Kaupunginjohtajan sijaisen ehdotus:

Kaupunginhallitus esittää Hyvinvoivan haminalaisen investointien vuoden 2023 talousarvion ja vuosien 2023-2025 taloussuunnitelman kaupunginvaltuuston hyväksyttäväksi.

Kaupunginhallituksen päätös:

Ehdotus hyväksyttiin.

Kaupunginvaltuuston päätös:

Ehdotus hyväksyttiin.

7.3 Vetovoimaisen Haminan investoinnit

Tulosalue Elinkeino- ja vetovoimapalvelut
Toimielin Kilpailukykyvaliokunta
Vastuhenkilö Muutosjohtaja

	Tp 2021	Ta 2022	Valiokunta 2023	Ta 2023	Ts 2024	Ts 2025
Elinkeino- ja vetovoimapalvelujen investoinnit						
Menot	-12 650	-150 000	-165 000	-165 000	-150 000	0
Myynnit						
Rahoitusosuudet						
Netto	-12 650	-150 000	-165 000	-165 000	-150 000	0

Elinkeino ja vetovoimapalveluiden investoinneissa on varauduttu Bastionin katsomon uudistamiseen sekä museon investointeihin.

	Tp 2021	Ta 2022	Valiokunta 2023	Ta 2023	Ts 2024	Ts 2025
Elinkeino- ja vetovoimapalvelujen investoinnit						
Menot	-12 650	-150 000	-165 000	-165 000	-150 000	0
Myynnit	0	0	0	0	0	0
Rahoitusosuudet	0					
Netto	-12 650	-150 000	-165 000	-165 000	-150 000	0

Tulosalue Kaupunkisuunnittelu
Toimielin Kilpailukykyvaliokunta
Vastuhenkilö Muutosjohtaja

	Tp 2021	Ta 2022	Valiokunta 2023	Ta 2023	Ts 2024	Ts 2025
Kaupunkisuunnittelun investoinnit						
Menot	-2 135 224	-600 000	-615 000	-615 000	-600 000	-600 000
Myynnit	137 292	135 000	135 000	135 000	135 000	135 000
Rahoitusosuudet						
Netto	-1 997 932	-465 000	-480 000	-480 000	-465 000	-465 000

Kaupunkisuunnittelun investoinneissa on varustauduttu sataman suunnan sekä satamasidonnaisen teollisuuden maanhankintaan.

	Tp 2021	Ta 2022	Valiokunta 2023	Ta 2023	Ts 2024	Ts 2025
Kaupunkisuunnittelun investoinnit yhteensä						
Menot	-2 135 224	-600 000	-615 000	-615 000	-600 000	-600 000
Myynnit	137 292	135 000	135 000	135 000	135 000	135 000
Rahoitusosuudet						
Netto	-1 997 932	-465 000	-480 000	-480 000	-465 000	-465 000

Tulosalue
Toimielin
Vastuuhenkilö

Kiinteistöpalvelut
Kaupunkikehitysvaliokunta
Muutosjohtaja

	Tp 2021	Ta 2022	Valiokunta 2023	Ta 2023	Ts 2024	Ts 2025
Kiinteistöpalvelujen peruskorjaus ja muutostyökohteet						
Menot	-1 687 228	-2 000 000	-3 090 000	-3 090 000	-2 700 000	-1 350 000
Myyntit	0	110 000	110 000	110 000	110 000	110 000
Rahoitusosuudet	7 509		220 000	220 000	671 500	0
Netto	-1 679 719	-1 890 000	-2 760 000	-2 760 000	-1 918 500	-1 240 000

Summa pitää sisällään energiakorjauksia, museoiden korjauksia sekä muiden tilojen pieniä korjauksia.

	Kustannusarvio	Tp 2021	Ta 2022	Valiokunta 2023	Ta 2023	Ts 2024	Ts 2025
Liikuntahallin peruskorjaus							
Menot	-7 000 000	-19 299	-500 000	0	0	-3 500 000	-3 500 000
Käyttöomais. myynti							
Rahoitusosuudet							
Netto	-7 000 000	-19 299	-500 000	0	0	-3 500 000	-3 500 000

Valiokunta on käynyt keskustelun ja tehnyt linjauksen, että liikuntahallin peruskorjauksesta luovutaan ja tilalle rakennetaan uusi liikuntahalli vuosina 2024-2025.

	Kustannusarvio	Tp 2021	Ta 2022	Valiokunta 2023	Ta 2023	Ts 2024	Ts 2025
Läntisen alueen koulu ja päiväkot							
Menot	-9 950 000	0	-150 000	-2 500 000	-2 500 000	-5 000 000	-2 300 000
Käyttöomais. myynti							
Rahoitusosuudet							
Netto	-9 950 000	0	-150 000	-2 500 000	-2 500 000	-5 000 000	-2 300 000

Palveluverkkoselvityksen kautta esiin tuleviin kouluratkaisuihin on varustauduttu tuleville vuosille.

Kohteista ja toimenpiteistä ei ole vielä tietoa palveluverkkoselvitystyöryhmän tehtävän ollessa kesken.

	Kustannusarvio	Tp 2021	Ta 2022	Valiokunta 2023	Ta 2023	Ts 2024	Ts 2025
Vehkalahtitalon peruskorjaus							
Menot	-2 000 000		0	0	0	0	-2 000 000
Käyttöomais. myynti							
Rahoitusosuudet			0	0	0		
Netto	-2 000 000	0	0	0	0	0	-2 000 000

Vehkalahtitalon peruskorjaukseen on varustauduttu vuodelle 2025.

	Tp 2021	Ta 2022	Valiokunta 2023	Ta 2023	Ts 2024	Ts 2025
Kiinteistöpalvelujen investoinnit yhteensä						
Menot	-2 926 596	-2 650 000	-5 590 000	-5 590 000	-11 200 000	-9 150 000
Myynnit	0	110 000	110 000	110 000	110 000	110 000
Rahoitusosuudet	58 309	0	220 000	220 000	671 500	0
Netto	-2 868 288	-2 540 000	-5 260 000	-5 260 000	-10 418 500	-9 040 000

Tulosalue
Toimielin
Vastuhenkilö

Aluepalvelut
Kaupunkikehitysvaliokunta
Muutosjohtaja

	Tp 2021	Ta 2022	Valiokunta 2023	Ta 2023	Ts 2024	Ts 2025
Aluepalvelujen investoinnit						
Menot	-2 524 493	-4 930 000	-4 543 000	-4 543 000	-4 445 000	-4 070 000
Myynnit	0					
Rahoitusosuudet	0					
Netto	-2 524 493	-4 930 000	-4 543 000	-4 543 000	-4 445 000	-4 070 000

Aluepalveluiden investoinnit katujen uusinvestointi ja saneerauskohteet, päällystystyöt, suuremmat kalusto ja konehankinnat sekä leikkipaikkojen ja lähiliikuntapaikkojen kunnostukset.

Kustannusarvio	Tp 2021	Ta 2022	Valiokunta 2023	Ta 2023	Ts 2024	Ts 2025
Tervasaarenkatu / Tullimakasiininranta						
Menot	-1 520 000	0	-720 000	-800 000	0	0
Myynnit						
Rahoitusosuudet						
Netto	-1 520 000	0	-720 000	-800 000	0	0

Tervasaarenkadun ja Tullimakasiininrannan katuhankkeet etenevät aikataulussa suunnitelmien mukaisesti.

	Tp 2021	Ta 2022	Valiokunta 2023	Ta 2023	Ts 2024	Ts 2025
Akkumateriaalitehtaan tuloon valmistautuminen						
Menot	0	-2 000 000	-1 000 000	-1 000 000	0	0
Myynnit						
Rahoitusosuudet						
Netto	0	-2 000 000	-1 000 000	-1 000 000	0	0

Akkumateriaalitehtaan tontin töiden loppuun saattaminen tapahtuu vuoden 2023 keväällä.

	Kustannusarvio	Tp 2021 ja aikaisemmat kustannukset	Ta 2022	Valiokunta 2023	Ta 2023	Ts 2024	Ts 2025
Oolannin puisto							
Menot	-2 492 100	-1 992 116	0	-500 000	-500 000	0	0
Käyttöomais. myynti							
Rahoitusosuudet							
Netto	-2 492 100	-1 992 116	0	-500 000	-500 000	0	0

Oolannipuiston rakentaminen loppuun Jänissaaren edustan osalta on tarkoitus tehdä vuonna 2023.

	Kustannusarvio	Tp 2021	Ta 2022	Valiokunta 2023	Ta 2023	Ts 2024	Ts 2025
Tervasaaren venelaiturit							
Menot	-3 033 100	-1 733 109	0	0	0	-500 000	-800 000
Käyttöomais. myynti							
Rahoitusosuudet							
Netto	-3 033 100	-1 733 109	0	0	0	-500 000	-800 000

Tervasaaren laitureiden remontin viimeinen osuus on tarkoitus toteuttaa vuosina 2024-2025.

	Tp 2021	Ta 2022	Valiokunta 2023	Ta 2023	Ts 2024	Ts 2025
Aluepalvelujen investoinnit yhteensä						
Menot	-8 335 120	-6 930 000	-6 843 000	-6 843 000	-4 945 000	-4 870 000
Myynnit	0	0	0	0	0	0
Rahoitusosuudet	0	0	0	0	0	0
Netto	-8 335 120	-6 930 000	-6 843 000	-6 843 000	-4 945 000	-4 870 000

VETOVOIMAINEN HAMINA INVESTOINNIT YHTEENSÄ

	Tp 2021	Ta 2022	Valiokunta 2023	Ta 2023	Ts 2024	Ts 2025
Menot	-13 409 590	-10 330 000	-13 213 000	-13 213 000	-16 895 000	-14 620 000
Myynnit	137 292	245 000	245 000	245 000	245 000	245 000
Rahoitusosuudet	58 309	0	220 000	220 000	671 500	0
Netto	-13 213 989	-10 085 000	-12 748 000	-12 748 000	-15 978 500	-14 375 000

Kaupunginjohtajan sijaisen ehdotus:

Kaupunginhallitus esittää Vetovoimaisen Haminan investointien vuoden 2023 talousarvion ja vuosien 2023-2025 taloussuunnitelman kaupunginvaltuuston hyväksyttäväksi.

Kaupunginhallituksen päätös:

Ehdotus hyväksyttiin.

Kaupunginvaltuuston päätös:

Ehdotus hyväksyttiin.

KAUPUNGIN INVESTOINNIT YHTEENSÄ

	Tp 2021	Ta 2022	Valiokunta 2023	Ta 2023	Ts 2024	Ts 2025
Menot	-14 012 467	-10 950 000	-14 408 000	-14 408 000	-19 105 000	-16 670 000
Myynnit	137 392	245 000	245 000	245 000	245 000	245 000
Rahoitusosuudet	58 309	0	220 000	220 000	671 500	0
Netto	-13 816 767	-10 705 000	-13 943 000	-13 943 000	-18 188 500	-16 425 000

8 TULOSLASKELMA

KAUPUNGIN TULOSLASKELMA

Kaupungin ja vesiliikelaitoksen yhdistetty tuloslaskelma, sisäiset erät mukana, keskinäisiä eri ei ole eliminoitu.

	TILINPÄÄTÖS 2021	TA 2022 Osv II	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Toimintatuotot	42 208 666	48 425 600	38 194 900	39 072 200	37 914 500
Myyntituotot	16 638 330	16 821 800	15 597 800	16 279 800	15 316 600
Maksutuotot	1 041 179	1 044 100	973 100	973 100	973 100
Tuet ja avustukset	1 011 055	1 458 800	1 372 200	1 567 200	1 372 200
Muut toimintatuotot	23 518 103	29 100 900	20 251 800	20 252 100	20 252 600
Valmistus omaan käyttöön	346 512	361 500	386 500	386 500	386 500
Toimintakulut	-169 801 495	-175 914 200	-82 238 600	-84 260 300	-84 487 000
Henkilöstökulut	-37 110 547	-37 669 800	-36 272 500	-37 132 500	-37 711 100
Palkat ja palkkiot	-28 332 111	-28 677 000	-28 753 000	-29 419 800	-29 895 000
Henkilösivukulut	-8 778 436	-8 992 800	-7 519 500	-7 712 700	-7 816 100
Eläkekulut	-7 474 984	-7 941 300	-6 415 000	-6 583 500	-6 669 100
Muut henkilösivukulut	-1 303 452	-1 051 500	-1 104 500	-1 129 200	-1 147 000
Palvelujen ostot	-109 637 315	-114 761 500	-20 971 500	-21 945 400	-21 559 200
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-7 295 785	-7 236 700	-7 322 500	-7 441 400	-7 540 600
Avustukset	-1 593 112	-1 734 500	-3 390 500	-3 390 500	-3 390 500
Muut toimintakulut	-14 164 736	-14 511 700	-14 281 600	-14 350 500	-14 285 600
Toimintakate	-127 246 318	-127 127 100	-43 657 200	-44 801 600	-46 186 000
Verotulot	98 763 118	100 000 000	54 700 000	52 800 000	54 200 000
Valtionosuudet	41 394 624	42 837 400	2 502 100	2 000 000	2 000 000
Rahoitustuotot ja -kulut	1 671 020	120 000	244 000	251 000	251 000
Korkotuotot	420 475	165 000	170 000	170 000	170 000
Muut rahoitustuotot	2 044 137	842 000	911 000	918 000	918 000
Korkokulut	-334 074	-430 000	-350 000	-350 000	-350 000
Muut rahoituskulut	-459 518	-457 000	-487 000	-487 000	-487 000
Vuosikate	14 582 445	15 830 300	13 788 900	10 249 400	10 265 000
Poistot ja arvonalentumiset	-9 930 541	-11 024 000	-11 468 700	-12 039 300	-11 999 600
Suunnitelman mukaiset poistot	-9 930 541	-11 024 000	-11 468 700	-12 039 300	-11 999 600
Arvonalentumiset					
Satunnaiset erät					
Satunnaiset tuotot					
Satunnaiset kulut					
Tilikauden tulos	4 651 904	4 806 300	2 320 200	-1 789 900	-1 734 600
Poistoeron lisäys (-) tai väh.(+)					
Varausten lisäys (-) tai väh.(+)	-1 500 000				
Rahastojen lisäys (-) tai väh.(+)					
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	3 151 904	4 806 300	2 320 200	-1 789 900	-1 734 600

KAUPUNGIN ULKOINEN TULOSLASKELMA

Kaupungin ja vesiliikelaitoksen yhdistetty tuloslaskelma, missä sisäiset ja keskinäiset erät on eliminoitu.

	TILINPÄÄTÖS	TA	TA	TS	TS
	2021	2022 Osv II	2023	2024	2025
Toimintatuotot	26 330 988	32 936 800	22 109 300	22 986 600	21 828 900
Myyntituotot	11 746 017	12 121 700	10 330 500	11 012 500	10 049 300
Maksutuotot	1 040 584	1 044 100	973 100	973 100	973 100
Tuet ja avustukset	1 011 055	1 458 800	1 372 200	1 567 200	1 372 200
Muut toimintatuotot	12 533 332	18 312 200	9 433 500	9 433 800	9 434 300
Valmistus omaan käyttöön	323 421	361 500	386 500	386 500	386 500
Toimintakulut	-153 900 726	-160 425 400	-66 153 000	-68 174 700	-68 401 400
Henkilöstökulut	-36 890 771	-37 669 800	-36 273 600	-37 133 600	-37 712 200
Palkat ja palkkiot	-28 112 335	-28 677 000	-28 754 100	-29 420 900	-29 896 100
Henkilösivukulut	-8 778 436	-8 992 800	-7 519 500	-7 712 700	-7 816 100
Eläkekulut	-7 474 984	-7 941 300	-6 415 000	-6 583 500	-6 669 100
Muut henkilösivukulut	-1 303 452	-1 051 500	-1 104 500	-1 129 200	-1 147 000
Palvelujen ostot	-104 895 426	-110 231 700	-15 872 500	-16 846 700	-16 460 500
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-7 111 595	-7 052 400	-7 137 900	-7 256 500	-7 355 700
Avustukset	-1 593 112	-1 734 500	-3 390 500	-3 390 500	-3 390 500
Muut toimintakulut	-3 409 823	-3 737 000	-3 478 500	-3 547 400	-3 482 500
Toimintakate	-127 246 318	-127 127 100	-43 657 200	-44 801 600	-46 186 000
Verotulot	98 763 118	100 000 000	54 700 000	52 800 000	54 200 000
Valtionosuudet	41 394 624	42 837 400	2 502 100	2 000 000	2 000 000
Rahoitustuotot ja -kulut	1 671 020	120 000	244 000	251 000	251 000
Korkotuotot	420 475	165 000	170 000	170 000	170 000
Muut rahoitustuotot	1 594 137	392 000	461 000	468 000	468 000
Korkokulut	-334 074	-430 000	-380 000	-380 000	-380 000
Muut rahoituskulut	-9 518	-7 000	-7 000	-7 000	-7 000
Vuosikate	14 582 445	15 830 300	13 788 900	10 249 400	10 265 000
Poistot ja arvonalentumiset	-9 930 541	-11 024 000	-11 468 700	-12 039 300	-11 999 600
Suunnitelman mukaiset poistot	-9 930 541	-11 024 000	-11 468 700	-12 039 300	-11 999 600
Arvonalentumiset	0				
Satunnaiset erät					
Satunnaiset tuotot					
Satunnaiset kulut					
Tilikauden tulos	4 651 904	4 806 300	2 320 200	-1 789 900	-1 734 600
Poistoeron lisäys (-) tai väh.(+)					
Varausten lisäys (-) tai väh.(+)	-1 500 000				
Rahastojen lisäys (-) tai väh.(+)					
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	3 151 904	4 806 300	2 320 200	-1 789 900	-1 734 600

KAUPUNGIN JA VESILIIKELAITOKSEN YHDISTETTY RAHOITUSLASKELMA

	TILINPÄÄTÖS	TA	TA	TS	TS
	2021	2022 Osv II	2023	2024	2025
Toiminnan rahavirta	13 461 279	13 537 900	13 668 900	10 129 400	10 145 000
Vuosikate	14 582 445	15 830 300	13 788 900	10 249 400	10 265 000
Satunnaiset erät					
Tulorahoituksen korjauserät	-1 121 166	-2 292 400	-120 000	-120 000	-120 000
Investointien rahavirta	-13 613 415	-4 897 200	-17 043 000	-21 638 500	-18 975 000
Käyttöomaisuusinvestoinnit	-14 108 573	-18 230 000	-17 508 000	-22 555 000	-19 220 000
Rahoitusosuudet investointeihin	58 309	-64 000	220 000	671 500	0
Pys.vast.hyödykk. luovutustulot	436 850	13 396 800	245 000	245 000	245 000
Toiminnan ja investointien rahavirta	-152 135	8 640 700	-3 374 100	-11 509 100	-8 830 000
Rahoituksen rahavirta					
Antolainauksen muutokset	320 382	299 900	395 000	506 300	410 000
Antolainasaamisten lisäykset	-157 674	-150 000	-150 000	-150 000	-150 000
Antolaisaamisten vähennykset	478 055	449 900	545 000	656 300	560 000
Lainakannan muutokset	-9 160 034	4 483 400	6 583 400	11 783 400	8 783 400
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	20 000 000	20 000 000	16 000 000	22 000 000	27 500 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-26 848 581	-15 516 600	-9 416 600	-10 216 600	-18 716 600
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-2 311 453				
Oman pääoman muutokset	-260 250				
Muut maksuvalmiuden muutokset	2 438 718	-3 617 000	-3 323 200	-104 800	-701 800
Rahoituksen rahavirta	-6 661 184	1 166 300	3 655 200	12 184 900	8 491 600
Rahavarojen muutos	-6 813 319	9 807 000	281 100	675 800	-338 400

KAUPUNGIN TULOSLASKELMA

Ilman vesiliikelaitosta, sisäiset erät mukana

	TILINPÄÄTÖS	TA	TA	TS	TS
	2021	2022 Osv II	2023	2024	2025
Toimintatuotot	34 041 550	41 942 800	30 850 400	31 715 400	30 850 400
Myyntituotot	8 677 022	10 339 000	8 275 000	8 945 000	8 275 000
Maksutuotot	1 041 178	1 044 100	973 100	973 100	973 100
Tuet ja avustukset	1 011 055	1 458 800	1 372 200	1 567 200	1 372 200
Muut toimintatuotot	23 312 295	29 100 900	20 230 100	20 230 100	20 230 100
Valmistus omaan käyttöön	346 512	326 500	351 500	351 500	351 500
Toimintakulut	-166 010 670	-172 381 000	-78 616 900	-80 610 900	-80 827 300
Henkilöstökulut	-36 198 781	-36 898 000	-35 482 700	-36 280 900	-36 858 100
Palkat ja palkkiot	-27 570 473	-28 082 200	-28 103 100	-28 760 600	-29 234 900
Henkilösivukulut	-8 613 840	-8 815 800	-7 379 600	-7 520 300	-7 623 200
Eläkekulut	-7 333 151	-7 786 300	-6 300 100	-6 416 400	-6 500 900
Muut henkilösivukulut	-1 280 689	-1 029 500	-1 079 500	-1 103 900	-1 122 300
Palvelujen ostot	-107 926 396	-113 211 200	-19 433 800	-20 407 100	-20 020 100
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-6 234 550	-6 116 200	-6 126 400	-6 275 300	-6 366 400
Avustukset	-1 583 932	-1 725 500	-3 381 500	-3 381 500	-3 381 500
Muut toimintakulut	-14 067 011	-14 430 100	-14 192 500	-14 266 100	-14 201 200
Toimintakate	-131 622 609	-130 111 700	-47 415 000	-48 544 000	-49 625 400
Verotulot	98 763 118	100 000 000	54 700 000	52 800 000	54 200 000
Valtionosuudet	41 394 624	42 837 400	2 502 100	2 000 000	2 000 000
Rahoitustuotot ja -kulut	2 130 767	591 000	722 000	722 000	722 000
Korkotuotot	420 475	165 000	170 000	170 000	170 000
Muut rahoitustuotot	2 031 875	832 000	908 000	908 000	908 000
Korkokulut	-312 116	-400 000	-350 000	-350 000	-350 000
Muut rahoituskulut	-9 467	-6 000	-6 000	-6 000	-6 000
Vuosikate	10 665 900	13 316 700	10 509 100	6 978 000	7 296 600
Poistot ja arvonalentumiset	-7 679 039	-8 175 500	-8 203 800	-8 791 000	-8 791 400
Suunnitelman mukaiset poistot	-7 679 039	-8 175 500	-8 203 800	-8 791 000	-8 791 400
Arvonalentumiset					
Satunnaiset erät					
Satunnaiset tuotot					
Satunnaiset kulut					
Tilikauden tulos	2 986 862	5 141 200	2 305 300	-1 813 000	-1 494 800
Poistoeron lisäys (-) tai väh.(+)					
Varausten lisäys (-) tai väh.(+)	0				
Rahastojen lisäys (-) tai väh.(+)					
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	2 986 862	5 141 200	2 305 300	-1 813 000	-1 494 800

KAUPUNGIN ULKOINEN TULOSLASKELMA

Ilman vesiliikelaitosta

	TILINPÄÄTÖS	TA	TA	TS	TS
	2021	2022 Osv II	2023	2024	2025
Toimintatuotot	18 751 125	26 849 700	15 141 300	16 006 300	15 141 300
Myyntituotot	4 133 677	6 003 400	3 354 200	4 024 200	3 354 200
Maksutuotot	1 040 584	1 044 100	973 100	973 100	973 100
Tuet ja avustukset	1 011 055	1 458 800	1 372 200	1 567 200	1 372 200
Muut toimintatuotot	12 565 809	18 343 400	9 441 800	9 441 800	9 441 800
Valmistus omaan käyttöön	346 512	326 500	351 500	351 500	351 500
Toimintakulut	-150 719 741	-157 287 900	-62 907 800	-64 901 800	-65 118 200
Henkilöstökulut	-36 184 311	-36 898 000	-35 483 800	-36 282 000	-36 859 200
Palkat ja palkkiot	-27 570 473	-28 082 200	-28 104 200	-28 761 700	-29 236 000
Henkilösivukulut	-8 613 839	-8 815 800	-7 379 600	-7 520 300	-7 623 200
Eläkekulut	-7 333 151	-7 786 300	-6 300 100	-6 416 400	-6 500 900
Muut henkilösivukulut	-1 280 689	-1 029 500	-1 079 500	-1 103 900	-1 122 300
Palvelujen ostot	-103 387 031	-108 880 100	-14 520 600	-15 494 200	-15 107 200
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-6 197 335	-6 097 700	-6 102 500	-6 251 100	-6 342 200
Avustukset	-1 583 932	-1 725 500	-3 381 500	-3 381 500	-3 381 500
Muut toimintakulut	-3 367 132	-3 686 600	-3 419 400	-3 493 000	-3 428 100
Toimintakate	-131 622 106	-130 111 700	-47 415 000	-48 544 000	-49 625 400
Verotulot	98 763 118	100 000 000	54 700 000	52 800 000	54 200 000
Valtionosuudet	41 394 624	42 837 400	2 502 100	2 000 000	2 000 000
Rahoitustuotot ja -kulut	2 130 767	591 000	722 000	722 000	722 000
Korkotuotot	420 475	165 000	170 000	170 000	170 000
Muut rahoitustuotot	2 031 875	832 000	908 000	908 000	908 000
Korkokulut	-312 116	-400 000	-350 000	-350 000	-350 000
Muut rahoituskulut	-9 467	-6 000	-6 000	-6 000	-6 000
Vuosikate	10 666 403	13 316 700	10 509 100	6 978 000	7 296 600
Poistot ja arvonalentumiset	-7 679 039	-8 175 500	-8 203 800	-8 791 000	-8 791 400
Suunnitelman mukaiset poistot	-7 679 039	-8 175 500	-8 203 800	-8 791 000	-8 791 400
Arvonalentumiset					
Satunnaiset erät					
Satunnaiset tuotot					
Satunnaiset kulut					
Tilikauden tulos	2 987 364	5 141 200	2 305 300	-1 813 000	-1 494 800
Poistoeron lisäys (-) tai väh.(+)					
Varausten lisäys (-) tai väh.(+)					
Rahastojen lisäys (-) tai väh.(+)					
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	2 987 364	5 141 200	2 305 300	-1 813 000	-1 494 800

KAUPUNGIN RAHOITUSLASKELMA

Ilman vesiliikelaitosta

	TILINPÄÄTÖS 2021	TA 2022 Osv II	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Toiminnan rahavirta	9 545 238	11 024 300	10 389 100	6 858 000	7 176 600
Vuosikate	10 666 403	13 316 700	10 509 100	6 978 000	7 296 600
Satunnaiset erät					
Tulorahoituksen korjauserät	-1 121 166	-2 292 400	-120 000	-120 000	-120 000
Investointien rahavirta	-11 901 259	2 382 800	-13 943 000	-18 188 500	-16 425 000
Käyttöomaisuusinvestoinnit	-12 396 418	-10 950 000	-14 408 000	-19 105 000	-16 670 000
Rahoitusosuudet investointeihin	58 309	-64 000	220 000	671 500	
Pys.vast.hyödykk. luovutustulot	436 850	13 396 800	245 000	245 000	245 000
Toiminnan ja investointien rahavirta	-2 356 022	13 407 100	-3 553 900	-11 330 500	-9 248 400
Rahoituksen rahavirta					
Antolainauksen muutokset	324 212	299 900	395 000	506 300	410 000
Antolainasaamisten lisäykset	-153 844	-150 000	-150 000	-150 000	-150 000
Antolaisaamisten vähennykset	478 055	449 900	545 000	656 300	560 000
Lainakannan muutokset	-8 646 477	-300 000	6 300 000	11 500 000	8 500 000
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	20 000 000	14 500 000	15 000 000	21 000 000	26 500 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-26 074 774	-14 800 000	-8 700 000	-9 500 000	-18 000 000
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-2 311 453				
Oman pääoman muutokset	-260 250				
Muut maksuvalmiuden muutokset	3 888 294	-3 600 000	-2 860 000		
Rahoituksen rahavirta	-4 433 971	-3 600 100	3 835 000	12 006 300	8 910 000
Rahavarojen muutos	-6 789 993	9 807 000	281 100	675 800	-338 400

9 RAHOITUS

Tulosalue
Toimielin
Vastuuhenkilö

Strateginen johtaminen
Kaupunginhallitus
Talousjohtaja

9.1 Verotulot

	Tp 2021	Ta 2022 Osv II	Ta 2023	Ts 2024	Ts 2025
Verotulot					
Rahoitustuotot	98 763 118	100 000 000	54 700 000	52 800 000	54 200 000
€/asukas	5 013	5 128	2 834	2 764	2 853

9.2 Valtionosuudet

	Tp 2021	Ta 2022 Osv II	Ta 2023	Ts 2024	Ts 2025
Valtionosuudet					
Rahoitustuotot	41 394 624	42 837 400	2 502 100	2 000 000	2 000 000
€/asukas	2 101	2 197	130	105	105

9.3 Rahoitustuotot ja -kulut

	Tp 2021	Ta 2022 Osv II	Ta 2023	Ts 2024	Ts 2025
Rahoitustuotot ja kulut					
Rahoitustuotot	2 452 350	997 000	1 078 000	1 078 000	1 078 000
Rahoituskulut	-321 583	-406 000	-356 000	-356 000	-356 000
Netto	2 130 767	591 000	722 000	722 000	722 000
€/asukas	108	30	37	38	38

Rahoitustuotot muodostuvat pääasiassa Kymenlaakson Sähkö Oy:n osingonmaksusta.

	Tp 2021	Ta 2022 Osv II	Ta 2023	Ts 2024	Ts 2025
Korvaus vesiliikelain peruspääomasta					
Rahoitustuotot	450 000	450 000	450 000	450 000	450 000
Netto	450 000	450 000	450 000	450 000	450 000
€/asukas	23	23	23	24	24

Haminan Vesi -liikelain peruspääomasta peritään euromääräinen korvaus, joka on noin 3,4 % lainoksen peruspääomasta.

9.4 Antolainojen muutokset

	Tp 2021	Ta 2022 Osv II	Ta 2023	Ts 2024	Ts 2025
Antolainojen muutokset					
Lisäykset	-157 674	-150 000	-150 000	-150 000	-150 000
Vähennykset	478 055	449 900	545 000	656 300	560 000
Nettomuutos	320 381	299 900	395 000	506 300	410 000

9.5 Pitkäaikaisten lainojen muutokset

	Tp 2021	Ta 2022 Osv II	Ta 2023	Ts 2024	Ts 2025
Pitkäaikaisten lainojen muutokset ilman vesiliikelaitosta					
Lisäykset	20 000 000	14 500 000	15 000 000	21 000 000	26 500 000
Vähennykset	-26 074 774	-14 800 000	-8 700 000	-9 500 000	-18 000 000
Nettomuutos	-6 074 774	-300 000	6 300 000	11 500 000	8 500 000

RAHOITUS YHTEENSÄ

	Tp 2021	Ta 2022 Osv II	Ta 2023	Ts 2024	Ts 2025
Rahoitus					
Rahoitustuotot	163 538 148	159 234 300	74 275 100	77 984 300	84 788 000
Rahoituskulut	-26 554 032	-15 356 000	-9 206 000	-10 006 000	-18 506 000
Netto	136 984 116	143 878 300	65 069 100	67 978 300	66 282 000

Kaupunginjohtajan sijaisen ehdotus:

Kaupunginhallitus esittää vuoden 2023 tuloslaskelma- ja rahoitusosan ja taloussuunnitelmavuosien 2023-2025 tuloslaskelma- ja rahoitusosan kaupunginvaltuuston hyväksyttäväksi.

Kaupunginhallituksen päätös:

Ehdotus hyväksyttiin.

Kaupunginvaltuuston päätös:

Ehdotus hyväksyttiin.

HAMINAN VESI -LIKELAITOS

Tulosalue	Haminan Vesi -liikelaitos
Tulosyksiköt	Hallinto ja asiakaspalvelu, Verkot ja laitokset
Toimielin	Vesiliikelaitoksen johtokunta
Vastuhenkilö	Toimitusjohtaja

Tehtävä Tuottaa laadukkaita vesihuoltopalveluita alueen asukkaille ja yrityksille ja tukea kaupungin kehittämistavoitteita.

Vesihuollon tavoitteena on vähentää saneerausvelan määrän puoleen nykyisestä vuoteen 2025 mennessä ja mahdollistaa osaltaan kasvuohjelman mukaisen 21 000 asukkaan ja 500 uuden työpaikan tavoitteen saavuttamisen.

SITOVAT TAVOITTEET

Strateginen tavoite	Sitova tavoite	Mittari	Lähtötaso 2022	Toteutuma
Kestävä talous ja omaisuuden hallinta	Tulorakenne on kustannusrakenteen mukainen	Perusmaksujen osuus liikevaihdosta nostetaan 30 %:iin suunnittelukauden loppuun mennessä	25,3 (v. 2020, 29)	
	Saneerausvelan hallinta vesihuoltoverkoston saneerauksin	Saneerattu verkostopituus km	1,5 (v. 2020, 3,5)	
		Saneeratut jätevedenpumppaamot kpl	0 (v. 2020, 3)	

Perusmaksujen osuus liikevaihdosta kasvaa lähes 30 %:iin. Koska teollisuuden veden myynnin osuus liikevaihdosta on kasvussa, seurataan jatkossa kokonaisuuden lisäksi erikseen kuluttaja-asiakkaiden perusmaksujen osuutta. Verkostosaneerauksen määrää kasvate-

taan 5 kilometriin. Tavoitteeseen pääsemiseksi pyritään lisäämään ns. kaivamattomien menetelmien käyttöä. Jätevesiverkoston vuotovesimäärää vähennetään viemäreitä tutkimalla ja kohdistamalla toimenpiteitä pahimpiin vuotokohteisiin.

Strateginen tavoite	Sitova tavoite	Mittari	Lähtötaso 2022	Toteutuma
Elinkeinoelämän toimintaedellytysten ja maaseudun elinvoiman vahvistaminen	Paljon vettä käyttävien teollisuuslaitosten toimintaedellytysten parantaminen	Käyttömaksuja alennetaan. Tavoitteena päästä alle valtakunnallisen keskiarvon. Veden ja jäteveden siirtokapasiteettia kasvatetaan.	Vesi 1,59 (v. 2020, 1,66) Jätevesi 2,18 (v. 2020, 2,28)	

Tavoitteena on toimittaa teollisuuden tarpeisiin hyvälaatuista hinnaltaan kilpailukyistä talousvettä. Vesiliikelaitos voi tarjota asiantuntija-apua hankkeisiin, joissa teollisuudelle tuotetaan muuta kuin talousvettä prosessivedeksi.

Jätevesikapasiteettia pidetään riittävänä vastaamaan myös teollisuuden tarpeita. Haja-asutusalueiden elinvoimaisuuden tukemiseksi tehdään selvitys alueella toimivien vesiosuuskuntien tarpeista, ja kehitetään yhteistyötä mm. tietojärjestelmien (johtotietojärjestelmä, mallinnus) hyödyntämisessä koko Haminan alueella.

VESILIIKELAITOKSEN TULOSLASKELMA

	TILINPÄÄTÖS		TA	TA	TS	TS
	2021	2022 OSV II	2023	2024	2024	2 025
Liikevaihto	7 959 437	6 482 800	7 322 800	7 334 800	7 041 600	
Valmistus omaan käyttöön	235	35 000	35 000	35 000	35 000	35 000
Liiketoiminnan muut tuotot	0		21 700	22 000	22 500	
Materiaalit ja palvelut	-2 770 285	-2 670 800	-2 733 800	-2 704 400	-2 713 300	
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 059 365	-1 120 500	-1 196 100	-1 166 100	-1 174 200	
Palvelujen ostot	-1 710 920	-1 550 300	-1 537 700	-1 538 300	-1 539 100	
Henkilöstökulut	-706 458	-771 800	-789 800	-851 600	-853 000	
Palkat ja palkkiot	-541 862	-594 800	-649 900	-659 200	-660 100	
Henkilösivukulut	-164 597	-177 000	-139 900	-192 400	-192 900	
Eläkekulut	-141 834	-155 000	-114 900	-167 100	-168 200	
Muut henkilösivukulut	-22 763	-22 000	-25 000	-25 300	-24 700	
Poistot ja arvonalentumiset	-2 251 502	-2 848 500	-3 264 900	-3 248 300	-3 208 200	
Suunnitelman mukaiset poistot	-2 251 502	-2 848 500	-3 264 900	-3 248 300	-3 208 200	
Liiketoiminnan muut kulut	-83 814	-90 600	-98 100	-93 400	-93 400	
Liikeliiketoiminta	2 147 613	136 100	492 900	494 100	231 200	
Rahoitustuotot ja -kulut	-459 747	-471 000	-478 000	-471 000	-471 000	
Korkotuotot						
Muut rahoitustuotot	12 262	10 000	3 000	10 000	10 000	10 000
Korkokulut	-21 958	-30 000	-30 000	-30 000	-30 000	-30 000
Korvaus peruspääomasta	-450 000	-450 000	-450 000	-450 000	-450 000	-450 000
Muut rahoituskulut	-51	-1 000	-1 000	-1 000	-1 000	-1 000
Ylijäämä ennen satunnaisia eriä	1 687 865	-334 900	14 900	23 100	-239 800	
Satunnaiset tuotot ja kulut						
Satunnaiset tuotot						
Satunnaiset kulut						
Ylijäämä ennen varauksia	1 687 865	-334 900	14 900	23 100	-239 800	
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)						
Vapaaehtoisten varausten lisäys (-) tai vähennys (+)	-1 500 000					
Tilikauden ylij/ - alijäämä	187 865	-334 900	14 900	23 100	-239 800	

VESILIIKELAITOKSEN RAHOITUSLASKELMA

	TILINPÄÄTÖS		TA	TA	TS	TS
	2021	2022 OSV II	2023	2024	2025	2025
Liikelaitoksen varsinaisen toiminnan ja investointien kassavirta:						
Tulorahoitus	3 939 367	2 513 600	3 279 800	3 271 400	2 968 400	
Liikelyijäämä	2 147 613	136 100	492 900	494 100	231 200	
Poistot ja arvonalentumiset	2 251 502	2 848 500	3 264 900	3 248 300	3 208 200	
Rahoitustuotot- ja kulut	-459 747	-471 000	-478 000	-471 000	-471 000	
Satunnaiset erät						
Muut tulorahoituksen korjaus erät						
Investoinnit	-1 712 155	-2 480 000	-3 100 000	-3 450 000	-2 550 000	
Investointimenot	-3 797 557	-2 480 000	-3 100 000	-3 450 000	-2 550 000	
Rahoitusosuudet investointimenoihin			0			
Pys.vast.hyödykk. luovutustulot	2 085 402					
Varsinaisen toiminnan ja investointien nettokassavirta	2 227 212	33 600	179 800	-178 600	418 400	
Rahoitustoiminnan kassavirta:						
Liittymismaksusaamisten lisäys						
Liittymismaksujen vähennys						
Antolainauksen muutokset	-3 830					
Antolainasaamisten lisäys muilta	-3 830					
Antolainasaamisten vähennys muilta						
Lainakannan muutokset	-773 807	-16 600	283 400	283 400	283 400	
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	0	700 000	1 000 000	1 000 000	1 000 000	
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-773 807	-716 600	-716 600	-716 600	-716 600	
Muut maksuvalmiuden muutokset	-1 449 575	-17 000	-463 200	-104 800	-701 800	
Rahoitustoiminnan nettokassavirta	-2 227 212	-33 600	-179 800	178 600	-418 400	
Rahavarojen muutos	0	0	0	0	0	

HENKILÖSTÖSUUNNITELMA

Tehtävä ja henkilötyövuodet	2021	2022	2023	2024	2025
Asiakassihteeri	2	2	2	2	2
Kehitysinsinööri	1	1	1	1	1
Käyttöinsinööri	1	1	1	1	1
Putkiasentaja	7	7	7	7	7
Toimitusjohtaja	1	1	1	1	1
Verkostomestari	1	1	1	1	1
Asiantuntija (hulevedet)		0,5	1	1	1
Henkilötyövuodet yhteensä	13	13,5	14	14	14

Vesiliikelaitos laskuttaa asiantuntijan työstä 50% kaupungilta. Työt liittyvät hulevesien hallinnan operointiin.

Vesi tarjoaa 2022 tapaan 2023-2025 töitä yhdelle nuorelle kesätyöntekijälle.

TALOUS

Tulos on noin 15.000 euroa ylijäämäinen edellyttäen, että liittymismaksutulot toteutuvat odotetusti eikä lisää yllättäviä yleisiä tuotantokustannuksia lisääviä tekijöitä ilmaannu vuonna 2023.

Kaupungille suoritetaan 450.000 euron korvaus liikelaitokseen sijoitetusta pääomasta.

Perusmaksut ja käyttömaksut pidetään vuonna 2023 vuoden 2021 ja 2022 tasolla, koska perusmaksujen osuus, erityisesti kuluttaja-asiakkaiden osalta, on jo lähellä tavoitetasoa 30 % ja talous on tasapainossa.

Investointitaso pidetään riittävänä (3,1 M€), jotta omaisuuden korjausvelkaa saadaan vähennettyä ja tarvittavat uudisinvestoinnit voidaan tehdä.

Tunnusluvut	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Verkostoon pumpattu vesi, m ³ /vuosi - KLV Oy - Omat pohjavedenottamot - Virolahti	2 250 000	2 225 000	2 250 000	2 300 000
Laskutettu vesi, m ³ /vuosi - talousvesi - teollisuusvesi - kaupungin kiinteistöt	1 900 000	2 000 000	2 050 000	2 100 000
Puhdistettu jätevesi, m ³ /vuosi (Mussalon puhdistamo)	1 835 000	1 860 000	1 860 000	1 860 000
Laskutettu jätevesi, m ³ /vuosi - Haminan talousvesi - Haminan teollisuusvesi - Haminan kaupungin kiinteistöt - Virolahti	1 330 000	1 360 000	1 400 000	1 440 000
Laskuttamaton vesi %	13	10	10	10
Laskuttamaton jätevesi %	38	37	33	31
Vesijohtoverkon pituus km	269	276	277	278
Jätevesiviemäriverkon pituus km	233	233	234	235
Jätevesipumppaamojen määrä kpl	89	89	90	90

TALOUSSUUNNITELMA 2023–2025

Liikevaihtoa lisätään taloussuunnitelman mukaisesti, jotta investointeja, erityisesti verkostosaneerauskoh- teita saadaan toteutettua.

Kaupungille suoritetaan 450.000 euron korvaus liike- laitokseen sijoitetusta pääomasta.

Taloutta rasittaa kasvanut poistotaso, mutta tulos py- ritään pitämään neutraalina.

INVESTOINNIT

	Tp 2021	Ta 2022	Jhhtokunta 2023	Ta 2023	Ts 2024	Ts 2025
Merivesilaitos						
Menot	0	0	-200 000	-200 000	0	0
Käyttöomais. myynti						
Rahoitusosuudet						
Netto	0	0	-200 000	-200 000	0	0

	Kustannusarvio	Tp 2021	Ta 2022	Jhhtokunta 2023	Ta 2023	Ts 2024	Ts 2025
Laitoksen ja vedenhankinnan investoinnit							
Menot	0	-3 903 319	-2 280 000	-2 900 000	-2 900 000	-3 450 000	-2 550 000
Käyttöomais. myynti							
Rahoitusosuudet							
Netto	0	-3 903 319	-2 280 000	-2 900 000	-2 900 000	-3 450 000	-2 550 000

	Tp 2021	Ta 2022	Jhhtokunta 2023	Ta 2023	Ts 2024	Ts 2025
Haminan Vesi -liikelaitos						
Menot	-3 797 557	-2 480 000	-3 100 000	-3 100 000	-3 450 000	-2 550 000
Myynnit	0					
Rahoitusosuudet						
Netto	-3 797 557	-2 480 000	-3 100 000	-3 100 000	-3 450 000	-2 550 000

Investoinnit keskittyvät toimintavarmuuden turvaami- sen kannalta tärkeän toisen syöttövesijohdon raken- tamiseen välille Tavastila-Mäkelänkangas, aluesanee- rausten jatkamiseen (Salmenkylä, Uusi-Summa) ja yh- teisrakentamishankkeiden toteuttamiseen.

Investointitaso pidetään riittävänä vesihuollon hyvän toimintavarmuuden ylläpitämiseksi.

Merivesilaitosinvestointi kohdistuu ainoastaan hank- keen valmisteluun ja suunnitteluun.

LIIKELAITOKSEN VAIKUTUS KAUPUNGIN TULOKSEN MUODOSTUMISEEN

	Talousarvio 2023		Eliminoinnit		Ulkoinen
	Kaupunki	Liikelaitos	Kaupunki	Liikelaitos	talousarvio
Toimintatuotot	30 850 400	7 344 500	-68 000	-308 500	37 818 400
Myyntitulot	8 275 000	7 322 800	-38 000	-308 500	15 251 300
Maksutulot	973 100				973 100
Tuet ja avustukset	1 372 200				1 372 200
Muut toimintatulot	20 230 100	21 700	-30 000		20 221 800
Valmistus omaan käyttöön	351 500	35 000			386 500
Toimintamenot	-78 616 900	-3 621 700	308 500	68 000	-81 862 100
Henkilöstömenot	-35 482 700	-789 800			-36 272 500
Palvelujen ostot	-19 433 800	-1 537 700	147 800	38 000	-20 785 700
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-6 126 400	-1 196 100	160 700		-7 161 800
Avustukset	-3 381 500	0			-3 381 500
Muut toimintamenot	-14 192 500	-98 100		30 000	-14 260 600
Toimintakate	-47 415 000	3 757 800	240 500	-240 500	-43 657 200
Verotulot	54 700 000				54 700 000
Valtionosuudet	2 502 100				2 502 100
Rahoitustuotot ja -kulut	722 000	-478 000	-450 000	450 000	244 000
Korkotuotot	170 000				170 000
Muut rahoitustuotot	908 000	3 000	-450 000		461 000
Korkokulut	-350 000	-30 000			-380 000
Muut rahoituskulut	-6 000	-451 000		450 000	-7 000
Vuosikate	10 509 100	3 279 800	-209 500	209 500	13 788 900
Poistot ja arvonalentumiset	-8 203 800	-3 264 900			-11 468 700
Suunnitelman mukaiset poistot	-8 203 800	-3 264 900			-11 468 700
Satunnaiset erät					
Tilikauden yli-/alijäämä	2 305 300	14 900	-209 500	209 500	2 320 200

Liikelaitoksen vaikutus toimintakatteeseen

	Kaupunki	Liikelaitos	Yhteensä
Ulkoiset toimintatulot	30 782 400	7 036 000	37 818 400
Valmistus omaan käyttöön	351 500	35 000	386 500
Ulkoiset toimintamenot	-78 308 400	-3 553 700	-81 862 100
Vaikutus toimintakatteeseen	-47 174 500	3 517 300	-43 657 200

Liikelaitoksen vaikutus vuosikatteeseen

	Kaupunki	Liikelaitos	Yhteensä
Vaikutus toimintakatteeseen	-47 174 500	3 517 300	-43 657 200
Ulkoiset rahoituserät	57 474 100	-28 000	57 446 100
Vaikutus vuosikatteeseen	10 299 600	3 489 300	13 788 900

Liikelaitoksen vaikutus poistojen määrään ja tilikauden tulokseen

	Kaupunki	Liikelaitos	Yhteensä
Vaikutus vuosikatteeseen	10 299 600	3 489 300	13 788 900
Vaikutus poistoihin	-8 203 800	-3 264 900	-11 468 700
Vaikutus tilikauden tulokseen	2 095 800	224 400	2 320 200

Yllä olevien laskelmien mukaan liikelaitoksen talous parantaa kaupungin toimintakatetta 3.517.300 euroa, parantaa vuosikatetta 3.489.300 euroa, parantaa kaupungin tulosta 224.400 euroa ja kasvattaa kaupungin poistoja 3.264.900 euroa.

LIIKELAITOKSEN VAIKUTUS TOIMINNAN RAHOITUKSEEN

	Talousarvio 2023		Eliminoinnit		Ulkoisen rahoituslaskelma
	Kaupunki	Liikelaitos	Kaupunki	Liikelaitos	
Toiminnan rahavirta					
Tulorahoitus					
Vuosikate	10 509 100	3 279 800	-209 500	209 500	13 788 900
Tulorahoituksen korjaukset	-120 000				-120 000
Investointien rahavirta					
Investointimenot	-14 408 000	-3 100 000			-17 508 000
Rahoitusosuudet investointimenoihin	220 000				220 000
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	245 000	0			245 000
Toiminnan ja investointien rahavirta	-3 553 900	179 800	-209 500	209 500	-3 374 100
Rahoituksen rahavirta					
Antolainauksen muutokset	395 000				395 000
Antolainasaamisten lisäys	-150 000				-150 000
Antolainasaamisten vähennys	545 000				545 000
Lainakannan muutokset	6 300 000	283 400			6 583 400
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	15 000 000	1 000 000			16 000 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-8 700 000	-716 600			-9 416 600
Muut maksuvalmiuden muutokset	-2 860 000	-463 200			-3 323 200
Rahoituksen rahavirta	3 835 000	-179 800			3 655 200
Rahavarojen muutos	281 100	0	-209 500	209 500	281 100

Liikelaitoksen vaikutus toiminnan ja investointien rahavirtaan

	Kaupunki	Liikelaitos	Yhteensä
Vaikutus vuosikatteeseen	10 299 600	3 489 300	13 788 900
Ulkoiset investointimenot	-14 408 000	-3 100 000	-17 508 000
Ulkoiset investointitulot	345 000	0	345 000
Vaikutus toiminnan ja investointien rahavirtaan	-3 763 400	389 300	-3 374 100

Liikelaitoksen vaikutus rahoituksen rahavirtaan

	Kaupunki	Liikelaitos	Yhteensä
Antolainasaamisten muutos	395 000	0	395 000
Lainakannan muutos	6 300 000	283 400	6 583 400
Vaikutus rahoituksen rahavirtaan	6 695 000	283 400	6 978 400

Liikelaitoksen vaikutus maksuvalmiuteen

	Kaupunki	Liikelaitos	Yhteensä
Vaikutus toiminnan ja investointien rahavirtaan	-3 763 400	389 300	-3 374 100
Vaikutus rahoituksen rahavirtaan	6 695 000	283 400	6 978 400
Vaikutus maksuvalmiuteen	2 931 600	672 700	3 604 300

Yllä olevien laskelmien mukaan liikelaitoksen talous vähentää kaupungin toiminnan ja investointien rahavirtaa 389.300 euroa ja parantaa rahoituksen rahavirtaa 283.400 euroa.

Vesiliikelaitos parantaa kaupungin maksuvalmiutta 672.700 euroa.

Kaupunginjohtajan sijaisen ehdotus:

Kaupunginhallitus esittää Haminan Vesi -liikelaitoksen tavoitteet vuodelle 2023 ja tavoitteet taloussuunnitelmavuosille 2023-2025 kaupunginvaltuuston hyväksyttäväksi.

Kaupunginhallituksen päätös:

Ehdotus hyväksyttiin.

Kaupunginvaltuuston päätös:

Ehdotus hyväksyttiin.

LIITTEET

Kaupungin talous

Haminan kaupungin talousarviorakenne 2023

Kaupungin talous

Kaupungin ja vesiliikelaitoksen yhdistetyt ulkoiset luvut

	Tp 2017	Tp 2018	Tp 2019	Tp 2020	Tp 2021	Ta 2022	Ta 2023	Ts 2024	Ts 2025	
	Osv II									
Toimintatuotot	29 527	29 581	24 530	26 024	26 331	32 937	22 109	22 987	21 829	
Valmistus omaan käyttöön	401	376	342	433	324	361	386	386	386	
Toimintakulut	-134 893	-141 147	-140 654	-144 544	-153 901	-160 425	-66 153	-68 175	-68 401	
Toimintakate	-104 965	-111 190	-115 782	-118 086	-127 246	-127 127	-43 657	-44 802	-46 186	
Toimintakatteen muutos %	4,5 %	-5,9 %	-4,1 %	-2,0 %	-7,8 %	-7,7 %	65,7 %	-2,6 %	-3,1 %	
Menokasvu %	-4,0 %	4,6 %	-0,3 %	2,8 %	6,5 %	11,0 %	-58,8 %	3,1 %	0,3 %	
Verotulot	82 553	81 202	85 455	89 199	98 763	100 000	54 700	52 800	54 200	
Valtionosuudet	37 419	37 357	38 153	46 900	41 394	42 837	2 502	2 000	2 000	
Rahoitusnetto	777	2 001	2 246	1 962	1 671	120	244	251	251	
Vuosikate	15 784	9 370	10 072	19 975	14 582	15 830	13 789	10 249	10 265	
Poistot	-10 035	-8 918	-11 140	-9 728	-9 930	-11 024	-11 469	-12 039	-11 999	
Satunnaiset kulut				-1 500	-1 500					
Tilikauden yli-/alijäämä	5 749	452	-1 068	8 746	3 152	4 806	2 320	-1 790	-1 734	
Ed. tilikauden tulokseen kirjatut erät										
Kumulatiivinen yli-/alijäämä	6 125	6 577	5 509	14 255	20 087	24 893	27 213	25 423	23 689	
Rahoituslaskelma										
Vuosikate	15 784	9 370	10 072	19 975	14 582	15 830	13 789	10 249	10 265	
Satunnaiset erät										
Tulorahoituksen korjauserät	-1 658	118	-409	3 487	-1 121	-2 292	-120	-120	-120	
Toiminnan rahavirta	14 126	9 488	9 663	23 462	13 461	13 538	13 669	10 129	10 145	
Investointien rahavirta	-10 188	-14 329	-11 968	-20 714	-13 590	-4 897	-17 043	-21 638	-18 975	
Toiminnan ja invest. rahavirta	3 938	-4 841	-2 305	2 748	-129	8 641	-3 374	-11 509	-8 830	
Antolainojen lisäykset (-)	-99	-162	-585	-1003	-158	-150	-150	-150	-150	
Antolainojen vähennykset (+)	163	269	336	7622	478	450	545	656	560	
Pitkäaikaisten lainojen lisäys (+)	13 000	15 000	17 600	28 530	20 000	20 000	16 000	22 000	27 500	
Pitkäaikaisten lainojen vähennys (-)	-13 161	-14 159	-16 895	-28 505	-26 849	-15 517	-9 417	-10 217	-18 717	
Lyhytaikaisten lainojen muutos	4 362	-2 994	2 619	-2 617	-2 311	0	0	0	0	
Oman pääoman muutokset					-260					
Lainakannan muutokset	4 201	-2 153	3 324	-2 592	-9 160	4 483	6 583	11 783	8 783	
Muut maksuvalmiuden muutokset	-1 001	2 406	-9 352	-64	2 439	-3 617	-3323	-104	-701	
Rahavarojen muutos	7 202	-4 481	-8 582	6 710	-6 790	9 807	281	676	-338	
	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	
Pitkäaikaiset lainat 31.12	81 658	86 861	84 572	87 216	77 750	79 922	86 505	98 288	107 071	
Lyhytaikaisten lainojen muutos	4 362	-2 994	2 619	-2 617	-2 311	0	0	0	0	
Lainat 31.12	86 020	83 867	87 191	84 599	75 439	79 922	86 505	98 288	107 071	
Asukasmäärä	20 493	20 286	20 111	19 877	19 702	19 500	19 300	19 100	19 000	
Lainat euroa/asukas	4 198	4 134	4 335	4 256	3 829	4 099	4 482	5 146	5 635	

Talousarviorakenne 2023

Rakenneos Palvelualue	Toimielin Tulosalue	Tulosyksikkö Tulosryhmä	Kustannuspaikka
I KÄYTTÖTALOUS			
12 Strateginen johtaminen			
	14 Kaupunginvaltuusto		
		120 KAUPUNGINVALTUUSTO	
		120 Kaupunginvaltuusto	
		1200 Kaupunginvaltuusto	1200 Kaupunginvaltuusto
	15 Tarkastuslautakunta		
		121 TARKASTUSTOIMI	
		121 Tarkastustoimi	
		1210 Tarkastustoimi	1210 Tarkastustoimi
	16 Kaupunginhallitus		
		123 STRATEGINEN JOHTAMINEN	
		122 Konsernijohto	
		1220 Konsernijohto	1300 Kaupunginhallitus
			1310 Kaupunginjohtaja
			1311 Viestintä ja markkinointi
			1324 Tietohallinto
		124 Yleinen hallinto ja edunvalvonta	
		1230 Yleinen hallinto ja edunvalvonta	1313 Yhteisöjen jäsenmaksut
			1315 Verotus
			1346 Vanhat sotevastuut
		128 JOHDON ASIANTUNTIJAPALVELUT	
	249 Hallintopalvelut		
		1320 Hallintopalvelut	1320 Hallintopalvelut
			1321 Hallinnon tukipalvelut
	251 Henkilöstöpalvelut		
		2511 Henkilöstötoimi	2500 HR
		2515 Palkkahallinto	2505 Palkkalaskenta
		2516 Henkilöstöpalvelut	2510 Työpaikkaruokailu
			2520 Työterveyshuolto
			2530 Työkykyä ylläpitävä toiminta
			2540 Virkistystoiminta
		2550 Yhteistoiminta	2550 Työpaikkademokratia
			2560 Työsuojelu
		2570 Työyhteisön kehittäminen	2570 Työyhteisön kehittäminen
		2590 Eläkevastuut	2591 Kohdistamattomat eläkevastuut
	260 Talouspalvelut		
		2601 Talouspalvelut	2610 Talouspalvelut
	265 Vaalit		
		2650 Vaalit	2660 Vaalit

Rakenneosa	Toimielin	Tulosyksikkö	Kustannuspaikka
Palvelualue	Tulosalue	Tulosryhmä	

32 Hyvinvoiva haminalainen

32 Kasvatus ja koulutus -valiokunta

421 KASYVATUS- JA KOULUTUSPALVELUT

410 Opetus- ja nuorisopalvelut

4100 Perusopetus ja nuorisotyö

4099 Koulukuljetukset

4100 Perusopetuksen hallinto

4101 Husulan koulu

4104 Kirkkojärven koulu

4107 Neuvottoman koulu

4108 Poitsilan koulu

4109 Pyhällön koulu

4113 Uuden-Summan koulu

4115 Aseman koulu

4120 Pappilansalmen koulu

4121 Vehkalahden koulu

4210 Perusopetuksen ohjaajapalvelut

4214 Aamu- ja iltapäivätoiminta

4130 Lukio-opetus

4130 Lukion opetustoimi

4131 Lukion hallinto

4140 Kansalaisopisto

4140 Kansalaisopiston hallinto

4141 Kansalaisopiston opetustoimi

4145 Nuorisopalvelut

4128 Nuorisotyö

4129 Nuorten työpaja

420 Opetuksen ja kasvatuksen tuki

4060 Varhaiskasvatus ja opetuksen tukipalvelut

4215 Varhaiseryityiskasvatus, esiopetus

4216 Varhaiseryityiskasvatus, päivähoito

4217 Varhaiskasvatuksen hallinto, päivähoito

4218 Varhaiskasvatuksen hallinto, esiopetus

4270 Lakisäteiset tuet

4272 Kunnallinen tuki (Hamina-lisä)

4274 Yksityisten päiväkotien kuntaosuus

4276 Muu päivähoitotoiminta

425 Varhaiskasvatus

4240 Alue 1

4240 Uuden-Summan päiväkot

4241 Uuden-Summan esikoulu

4245 Esikoulu Esikko

4254 Aseman esikoulu

4255 Neuvottoman päiväkot

4256 Neuvottoman esikoulu

4250 Alue 2

4212 Avoin varhaiskasvatustoiminta

4251 Pyhällön päiväkot

4258 Pyhällön esikoulu

4255 Alue 3

4230 Linnoituksen päiväkot

4256 Alue 4

4260 Perhepäivähoito

4262 Keskikaupungin vuoropäiväkot

4264 Varahoitajat

4257 Alue 5

4237 Pappilansalmen esikoulu

4242 Ruissalon päiväkot

4243 Ruissalon esikoulu

4244 Kurkitien päiväkot

4250 Husulan esikoulu

Rakenneosa	Toimielin	Tulosityksikkö	Kustannuspaikka
Palvelualue	Tulosalue	Tulosryhmä	

34 Hyvinvointivaliokunta

430 HYVINVOINNIN EDISTÄMINEN

431 Aktiivisena ja osallisena

4310 Aktiivisena ja osallisena

4310 Hyvinvoinnin edistäminen

4320 Järjestöyhteistyö/Kumppanuus

4321 Vanhusneuvosto

4322 Vammaisneuvosto

4323 Nuorisovaltuusto

4324 Kohtaamispaikat

4325 Veteraanikoti

4326 Kotouttamisen edistäminen

440 Kirjasto- ja tietopalvelut

4315 Kirjasto- ja tietopalvelut

4410 Haminan kirjasto

4420 Ruissalon kirjasto

4440 Kirjastoauto

450 Kulttuuripalvelut

4320 Kulttuuripalvelut

4500 Kulttuuripalvelut

4501 Musiikkiopisto

460 Liikuntapalvelut

4325 Liikuntapalvelut

4600 Liikuntapalvelut

52 Vetovoimainen Hamina

47 Kilpailukykyvaliokunta

511 ELINKEINO- JA VETOVOIMAPALVELUT

490 Elinkeinopalvelut

4900 Elinkeinopalvelut

5010 Elinkeinopalvelut

5011 Markkinointi ja matkailu

5012 Joukkoliikenne ja muut liikkumisen palvelut

5013 Työllisyyden edistäminen

5014 Kehittämishankkeet

5015 Ohjaamo Hamina

5016 Työmarkkinatuen kuntaosuus

492 Maaseutupalvelut

4920 Maaseutupalvelut

5020 Maaseutuhallinto

5025 Maaseudun kehittäminen

494 Vetovoimapalvelut

4930 Vetovoimapalvelut

5030 Tattoo

5035 Tapahtumatuotanto- ja yhteistyö

5036 Lippumaailma

5045 Museot

515 KAUPUNKISUUNNITTELU

510 Kaavoitus ja maankäyttö

5150 Kaavoitus ja maankäyttö

5100 Asemakaavoitus

5101 Yleiskaavoitus

5110 Tonttipalvelut

5120 Paikatietopalvelut

5125 Metsätilat

Rakenneosa	Toimielin	Tulosyksikkö	Kustannuspaikka
Palvelualue	Tulosalue	Tulosryhmä	

49 Kaupunkikehitysvaliokunta

520 KAUPUNKIKEHITYSPALVELUT

521 Kiinteistöpalvelut

5210 Kiinteistöpalvelut

5201 Kiinteistöpalvelut

5202 Asuntojen vuokrauspalvelut

536 Aluepalvelut

5320 Liikennealueet

5310 Liikennealueet

5311 Varikko

5312 Hulevesijärjestelmä

5330 Haja-asutusalueet

5315 Haja-as. alueiden vesihuolto

5316 Yksityistiehankkeet

5361 Viheralueet

5320 Viheralueet

5330 Venesatamat

5365 Liikuntapaikat

5361 Haminan liikuntahalli

5362 Ruissalon liikuntahalli

5363 Linnoituksen uimahalli

5364 Jäähalli

5365 Ulkoliikuntapaikat

539 Ruoka- ja puhtauspalvelut

5340 Ruoka- ja puhtauspalvelut

5371 Valmistuskeittiö

5372 Palvelukeittiöt

5374 Liikuntahallien siivous

5375 Siivouspalvelut

5376 Linnoituksen uimahallin siivous

51 Lupavaliokunta

540 YMPÄRISTÖN JA RAKENTAMISEN VALVONTA

560 Rakennusvalvonta

5600 Rakennusvalvonta

5590 Rakennusvalvonta

565 Ympäristönsuojelu

5650 Ympäristönsuojelu

5595 Ympäristönsuojelu

567 Terveystuojelu

5655 Terveystuojelu

5597 Terveystuojelu

5599 Eläinlääkintähuolto

Rakenneosa	Toimielin	Tulosyksikkö	Kustannuspaikka
Palvelualue	Tulosalue	Tulosryhmä	

2 TULOSLASKELMA

60	Tuloslaskelma		
60	Kaupunginhallitus		
	600 RAHOITUS		
	600	Rahoitus	
		6000	Rahoitus
			6000 Rahoitus

3 RAHOITUS

61	Rahoitus		
61	Rahoitusosa		
	610 LAINAT		
	610	Lainat	
		6100	Lainat
			6100 Lainat

4 INVESTOINNIT

80	Investoinnit		
90	Kaupunginhallitus		
	830 STRATEGISEN JOHTAMISEN INVESTOINNIT		
	811	Strategisen johtamisen investoinnit	
		8110	Strategisen johtamisen invest
			8115 Strategisen johtamisen investoinnit
91	Kasvatus- ja koulutus -valiok		
	840 KASVATUKSEN JA KOULUTUKSEN INVESTOINNIT		
	841	Kasvatuksen ja koulutuksen investoinnit	
		8400	Kasvatuksen ja koulutuksen investoinnit
			8165 Kasvatuksen ja koulutuksen investoinnit
92	Hyvinvointivaliokunta		
	850 HYVINVOINNIN EDISTÄMISEN INVESTOINNIT		
	850	Hyvinvoinnin edistämisen investoinnit	
		8500	Hyvinvoinnin edistämisen investoinnit
			8170 Hyvinvoinnin edistämisen investoinnit
93	Kilpailukykyvaliokunta		
	860 ELINKEINO- JA VETOVOIMAPALV INVESTOINNIT		
	860	Elinkeino- ja vetovoimapalv investoinnit	
		8600	Elinkeino- ja vetovoimapalvelujen investoinnit
			8180 Elinkeino- ja vetovoimapalv investoinnit
	870 KAUPUNKISUUNNITTELUN INVESTOINNIT		
	870	Kaupunkisuunnittelun investoinnit	
		8700	Kaupunkisuunnittelun investoinnit
			8190 Kaupunkisuunnittelun investoinnit
94	Kaupunkikehitysvaliokunta		
	872 KIINTEISTÖPALVELUJEN INVESTOINNIT		
	872	Kiinteistöpalvelujen investoinnit	
		8720	Kiinteistöpalvelujen investoinnit
			8200 Kiinteistöpalvelujen investoinnit
			8205 Ruoka- ja puhtauspalveluiden investoinnit
	874 ALUEPALVELUJEN INVESTOINNIT		
	874	Aluepalvelujen investoinnit	
		8740	Aluepalvelujen investoinnit
			8210 Aluepalvelujen investoinnit
95	Lupavaliokunta		
	880 YMPÄRISTÖN JA RAKENTVALV INVESTOINNIT		
	881	Ympäristön- ja rak valv investoinnit	
		8900	Ympäristön- ja rak valv investoinnit
			8230 Ympäristön- ja rakennusvalvonnan investoinnit

HAMINAN VESI -LIIKELAITOS

Rakenneosa Palvelualue	Toimielin Tulosalue	Tulosyksikkö Tulosryhmä	Kustannuspaikka
I KÄYTTÖTALOUS			
59	Liikelaitokset		
	59	Vesiliikelaitoksen johtokunta	
		590 HAMINAN VESI -LIIKELAITOS	
		590	Hallinto ja asiakaspalvelu
			5900 Hallinto ja asiakaspalvelu
			5900 Hallinto ja asiakaspalvelu
		591	Verkostot ja laitokset
			5910 Verkostot
			5910 Verkoston kunnossapito
			5920 Veden hankinta
			5921 Jäteveden käsittely
2 TULOSLASKELMA			
60	Rahoitus		
	60	Vesiliikelaitoksen johtokunta	
		600 RAHOITUS	
		600	Rahoitus
			6000 Rahoitus
			6000 Rahoitus
3 RAHOITUS			
85	Lainat		
	85	Vesiliikelaitoksen johtokunta	
		850 LAINAT	
		850	Lainat
			8500 Lainat
			8000 Lainat
4 INVESTOINNIT			
79	Vesiliikelaitoksen investoinnit		
	79	Vesiliikelaitoksen investoinnit	
		790 VESILIIKELAITOKSEN INVESTOINNIT	
		790	Laitoksen ja vedenhankinnan investoinnit
			7880 Vesiliikelaitoksen investoinnit
			7880 Vesiliikelaitoksen investoinnit